

Minitendr č. 1

**Analýza plnění požadavků zákona č. 484/1991 Sb., o Českém
rozhlasu – pro potřeby Rady Českého rozhlasu**

SRPEN 2019

**PLURALITA –
TEMATICKÁ A NÁZOROVÁ ROZMANITOST VE
VYBRANÝCH POŘADECH NA STANICI ČRO PLUS V
OBDOBÍ OD 4. 2. DO 17. 3. 2019**

PhDr. Jaromír Volek, PhD.

OBSAH

I. Zadání a cíle analýzy	5
II. Teoreticko-konceptuální východiska	6
II. 1. Obsahová pluralita jako podmínka žurnalistické profesní objektivity	
II. 2. Obsahová pluralita: otevřená a reflexivní	
II. 3. Mediální rámce a mechanismy jejich uplatňování	
II. 4. Společenská a obsahová relevance zpravodajských obsahů	
III. Metodologická východiska	14
III. 1. Kvantitativní analýza	
III. 1.1. Soubor, analytická jednotka	
III. 2. Kvalitativní analýza	
III. 3. Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	
IV. Analýza	18
IV.1. NÁZORY A ARGUMENTY	18
IV.1. 1. Afiliace komentátorů a respondentů	
IV. 1. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti	
IV. 1. 2. 1. Otevřená a reflexivní pluralita	
IV. 1. 2. 1. 1. Autorská pluralita	
IV. 1. 2. 1. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita	
IV. 1. 2. 1. 2. 1. Pluralita reprezentace domácích politických subjektů	
IV. 1. 2. 1. 3. Obsahová pluralita: zdrojová, žánrová a tematická	
IV. 1. 2. 1. 4. Zahraničně politická agenda	
IV.1. 2. 1. 5. Komentování aktéři	
IV.1. 2. 1. 6. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem	
IV. 2. NÁZORY A ARGUMENTY PLUS: KULATÝ STŮL	33
IV. 2. 1. Afiliace komentátorů a respondentů	
IV. 2. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti	
IV.2. 2. 1. Otevřená pluralita	
IV.2. 2. 2. Reflexivní pluralita a editoriální relevance	
IV.2. 2. 2. 1. Reflexivní pluralita: moderace v kontextu favorizačních a defavorizačních postupů	
IV.2. 2. 3. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem	
IV. 3. DEN PODLE	41
IV. 3. 1. Afiliace komentátorů a respondentů	
IV. 3. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti	
IV. 3. 2. 1. Otevřená a reflexivní pluralita	
IV. 3. 2. 1. 1. Autorská pluralita: moderátoři a respondenti	
IV. 3. 2. 1. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita	
IV. 3. 2. 1. 3. Obsahová pluralita: zdrojová a tematická	

IV. 3. 2. 1. 3. Editoriální relevance	
IV. 3. 2. 1. 4. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem.	
IV. 4. INTERVIEW PLUS	51
IV. 4. 1. Afilie komentátorů a respondentů	
IV. 4. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti	
IV.4. 2. 1. Autorská pluralita	
IV. 4. 2. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita	
IV. 4. 2. 3. Obsahová pluralita: zdrojová a tematická	
IV. 4. 2. 4. Vedení rozhovorů optikou moderátorské nestrannosti: kvalitativní analýza	
IV. 4. 2. 5. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem	
V.HLAVNÍ ZÁVĚRY	63
VI. SEZNAM POUŽITÉ A REFERENČNÍ LITERATURY	64

PŘÍLOHY: TABULKY

PŘÍLOHY: SCHÉMATA

I. ZADÁNÍ A CÍLE ANALÝZY

Cíl analýzy: zadavatel očekává odpověď na následující otázky:

- a) zda a do jaké míry analyzované pořady ČRo naplnily požadavek na komplexní reprezentaci společenské reality, a to ve smyslu zastoupení názorové plurality a rozmanitosti.
- b) nakolik témata pořadů a prostor věnovaný těmto tématům korespondovaly s aktuálním společenským a politickým děním, včetně jejich společenského významu.
- c) zda byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů,
- d) zda si redaktoři, moderátoři počínali v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Poskytnuté odpovědi budou reflektovat povinnosti média veřejné služby uvedené v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a v Kodexu Českého rozhlasu.

Zadavatel v bodech a), b) akcentuje význam *komplexnosti* promítající se do „*názorové plurality, rozmanitosti*“ analyzovaných pořadů a chápe tyto kategorie jako kritéria vycházející z dikce Zákona 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu a Kodexu Českého rozhlasu. Jinými slovy, zadavatel klade otázku, zda je tato dobrá profesní, žurnalistická praxe naplňována v souladu se Zákonem a Kodexem.

V bodě c) klade zadavatel otázku, zda je korektně uváděna *afiliace respondentů* a de facto se tak ptá i na to, zda uvedené pořady respektují požadavek plurality a transparentnosti oslovovaných zdrojů. Jinými slovy, klade otázku, zda ve vybraných pořadech nedochází k hodnotové či ideologické nerovnováze zvláště v případě expertních či komentátorských hlasů.

Oběma těmto otázkám se budeme podrobně věnovat nejen v následující teoreticko-konceptualizační části, ale především při vlastní analýze.

V bodě d) zadavatel akcentuje čl. 6.13 Kodexu ČRo, který zapovídá profesionálním komunikátorům ČRo, aby manifestovali vlastní názor na věc, o níž informují. V dané souvislosti budeme komplexním způsobem analyzovat různé atributy žurnalistické objektivity, jako profesního mechanismu, který by měl zabránit hodnotovému spinu v podobě nerovnovážné favorizace a defavorizace. Uvedené kategorie nejen podrobně představíme v následující podkapitole, ale budeme je aplikovat při vlastní analýze.

Analyzované pořady:

- a) Den podle,
- b) Interview Plus,
- c) Názory a argumenty.

II. Teoreticko-konceptuální východiska

Požadavek plurality vysílacích médií představuje základní atribut evropské mediální politiky (Council of Europe, 2002) a zahrnuje široké spektrum politických, kulturních a sociálních hodnot (Cavallin, 2000: 126), respektive zvláště etnickou, regionální a rodovou rozmanitost mediálních obsahů (Tambini, 2001). V neposlední řadě i rozmanitost hodnotovou a ideovou. Valcke (2009) chápe pluralitu médií skrze uživatelské (konzumní) vzorce, programovou rozmanitost a distribuční dostupnost, které ovlivňuje zvláště:

- 1) struktura vlastnictví médií,
- 2) spektrum vysílacích mediatypů a obsahových žánrů,
- 3) spektrum kulturních projevů, které média komunikují a
- 4) spektrum politických názorů, které jsou komunikovány v daném mediálním systému,
- 5) spektrum lokálních/ regionálních zájmů, které média artikulují (Valcke et al. 2009: 5).

Uvedené indikátory tvoří součást dvou dimenzí mediální plurality: *externí* a *interní*. (McQuail and van Cuilenburg, 1983; Mc Quail, 1999). První vychází z předpokladu, čím širší bude spektrum užitých zdrojů, tím pestřejší bude obsah. Druhý typ vychází z předpokladu – čím rozmanitější bude obsah, tím pluralitnější budou konzumační vzorce. Z těchto předpokladů vyšel Napoli (1999), který kombinací různých teoretických perspektiv (McQuail, 1992), van Cuilenburg, 1999, Tambini (2001) vytvořil model definující pluralitu médií jako výsledek kauzálního vztahu mezi uvedenými komponentami. Výkladová logika tohoto modelu, který jsme přizpůsobili cílům naší analýzy (schéma 1) předpokládá, že je míra plurality médií závislá na šíři vlastnického a produkčního spektra. Obsahová rozmanitost tak narůstá v závislosti na šíři tohoto výchozího institucionálně-ekonomicky determinujícího rámce (Einstein, 2004)¹. Ve třetí dimenzi pak model popisuje vztah mezi obsahovou pluralitou a způsoby konzumační expozice na straně publika/ik. Reflektuje tak aktuální trend jeho/jejich prohlubující se fragmentace a polarizace. Tato dimenze zahrnuje dvě komponenty: (a) horizontální expoziční diverzitu, která popisuje míru distribuce publik z pohledu všech dostupných obsahových možností, (b) vertikální expoziční diverzitu, která popisuje šíři obsahového spektra konzumovaného na úrovni člena publika (Napoli, 1999: 26).

¹ Tento předpoklad má ale své limity a nezamýšlené důsledky. Vztah mezi zdroji plurality a pluralitou obsahu podléhá ekonomickým možnostem (konkrétního média i systému jako celku) a může tak vést naopak k redukci šíře obsahového spektra pod tlakem ekonomických restrikcí (Bagdikian, 2004). Často jsou takové postupy maskovány za pomoci označení *restrukturalizace*, *optimalizace* - sémantických kamufláží svého druhu - které mají legitimovat soubory (úsporných) opatření směřujících k omezení obsahové a tudíž i názorové plurality. Velmi citlivé jsou na takové restrukturalizační opatření redakce zpravodajství a publicistiky, ve kterých se pod heslem sebeoptimalizace lidských zdrojů nezřídka redukuje neekonomicky jejich profesní kapacita. Například z důvodu ekonomicko-editoriální konsolidace (jedna z užívaných sémantických kamufláží) jsou nezřídka rušeny nejen konkrétní pořady, ale i celé programy, které si na sebe „nevydělávají“, respektive oslovují příliš úzkou cílovou skupinu. Tato proti-pluralitní logika se netýká jen médií komerčních, ale i médií veřejné služby, respektive jejich názorové plurality jako komplexu reflexivní a otevřené diverzity, který by měl zajistit proporcionální reprezentaci kulturních, sociálních, politických postojů. Přesněji řečeno, měl by udržovat dynamickou rovnováhu mezi oběma typy pluralitní reprezentace.

První mechanismus popisuje rozptýlení² a fragmentaci mediálních konzumentů v závislosti na šíři spektra jim dostupných obsahů (Volek, 2015). Druhá komponenta pak jedná o mediálního konzumenta, který z různých důvodů rezignoval na širokou možnost volby a přijímá jen úzké spektrum mediálních obsahů, zvláště v případě zpravodajství, což vede k názorové polarizaci. Jde de facto o popis nezamýšlených důsledků posilování plurality veřejné komunikace obecně.

Schéma 1 Třídídimenzionální model mediální diverzity

Pozn.: upraveno podle (Napoli, 1999)

Již z tohoto úvodního modelového nástinu dané problematiky je zřejmé, že se zadaná analýza může zabývat jen některými naznačenými atributy plurality médií. Z popsanych tří modelových dimenzí se v analýze zaměříme pouze na druhou – obsahovou pluralitu.

Ač teorie rozlišuje dva modely obsahové plurality a diverzity - *tržní* a *veřejné sféry*, budeme vycházet z druhého modelu, který nám umožní akcentovat roli ČRo jako tvůrce a distributora sociálních hodnot. Vlastní obsahovou pluralitu v tomto smyslu chápeme jako snahu o zachování dynamické rovnováhy mezi šíří komunikovaného významového spektra a jeho dílčími prvky. Ty jsme rozdělili do čtyř základních obsahových sub-dimenzí (*ideově-politické, programové a socio-kulturní, autorské, zdrojové*), které detailněji popíšeme v analytické části. V naznačeném schématu akcentujeme především to, že pro dosažení pluralitního obsahu je nezbytné oslovovat vyváženě publika skrze všechny uvedené subdimenze.

² Platí zde oba významy *rozptýlení*. Publika se jednak stále obtížněji soustřeďují (jsou stále rozptýlenější) a současně je vedou narůstající možnosti mobility a obecná diverzita sociálního světa k rozptýlení v sociálním prostoru. Jak fyzickým, tak virtuálním. Daný model tak spojuje nárůst mediální plurality s různými formami fragmentace mediálních konzumentů, resp. sociálního prostoru.

II. 1. Obsahová pluralita jako podmínka žurnalistické profesní objektivit

Objektivní žurnalistika musí vždy pracovat s předpokladem pluralitní otevřenosti. V tomto smyslu můžeme chápat pluralitu mediálních obsahů jako součást širšího konceptu profesní žurnalistické objektivit, která představuje jeden z klíčových indikátorů kvality žurnalistických obsahů.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivit vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout či přesněji, že je možné se tomuto ideálně typickému horizontu alespoň přiblížit. V naší analýze tak budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje:

- a) poskytování *dostatečně pluralitního spektra ideí, hodnot a názorů* na mediovanou problematiku,
- b) poskytování *rozmanitého a rovnocenného prostoru* zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Objektivní žurnalistická profesní praxe by měla zprostředkovat co nejširší spektrum idejí, hodnot a názorů. Pokud ovšem neporušují obecné zákonné a etické normy zakotvené v českém zákonodárství, respektive ve speciálních normách, které vymezují chování masových médií a zapovídají podporu hnutí a ideologií, jež hodnotovou pluralitu de facto potlačují.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a/ faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance),
- b/ nestrannosti,
- c/ editoriální vyváženosti, kterou budeme chápat jako kvantitativně analyticky popsatelné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení všech tří kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích. Výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace „žurnalistické objektivit“, a to nejen v domácí mediální legislativě. Důsledkem tohoto stavu je absentuje dostatečně přesné operacionální definice.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionální definice na konkrétní situaci s vědomím, že objektivita (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně podmíněného. I v naší analýze tak budeme konstruovat operacionální definice objektivit a plurality de facto ad hoc, ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive dramaturgickou a komunikační strukturou analyzované komunikační situace analyzovaného pořadu.

Toto vymezení ad hoc sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřicích nástrojů. Má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanistické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho odlišnou aplikací.

V daném případě jsme vycházeli z Westerstahlovy (1983) definice, která nahlíží na objektivitu z pohledu faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu. Naše pracovní definice žurnalistické objektivitě aplikovatelné na zvolené obsahy tak bude primárně sledovat, zda byly ve sledovaných pořadech zveřejněny pluralitní:

- a/ relevantní,
- b/ věcně správné a
- c/ nezkrácené (tj. úplné) informace.

Westerstahl speciálně akcentuje jako klíčové kritérium objektivitě nestrannost. Budeme proto věnovat pozornost tomu, do jaké míry byli zvláště moderátoři pořadů Den podle a Interview Plus užívali favorizační a defavorizační editoriaální postupy:

Favorizaci identifikujeme na úrovni mluvčího, resp. komunikovaných ideí a hodnot. Jde o záměrné i nezáměrné, zvukové, resp. verbální připisování pozitivního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich ideím formou, která posiluje jejich hodnotu, resp. připisuje jim pozitivní status.

Defavorizaci identifikujeme na úrovni mluvčího, resp. komunikovaných ideí a hodnot. Jde o záměrné i nezáměrné zvukové, resp. verbální připisování negativního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich ideím formou, která oslabuje jejich hodnotu, resp. připisuje jim negativní status. Jako speciální případ de favorizace chápeme potlačování či zamlčování věcně a tematicky relevantních ideových perspektiv, názorů a postojů.

II. 2. Obsahová pluralita: otevřená a reflexivní

Jak plyne z výše vymezených cílů, zadavatel klade otázku, zda vybrané pořady „*naplnily požadavek a komplexní reprezentaci společenské reality, a to ve smyslu zastoupení názorové plurality, rozmanitosti*“. Jinými slovy, akcentuje jako klíčová kritéria dobré profesní praxe podporu *plurality* a *diverzity* analyzovaných pořadů. Vzhledem k tomu, že jde o kategorie, které nejsou v odborné literatuře jednoznačně vymezeny, pokusíme se je ve zkratce přiblížit.

Obecně přijímaná definice obsahové plurality médií předpokládá korektní a proporcionální reprezentaci různých kulturních, sociálních skupin, lokálních a regionálních komunit, včetně širokého spektra politických, náboženských a ideologicky (i minoritně) definovaných kolektivit a jejich názorů.

Jinými slovy, podpora obsahové plurality a diverzity by měla tlumit či korigovat obtížně potlačitelné tendování zpravodajství a publicistiky k homogenizujícímu, hlavnímu

názorovému proudu, který přehlíží okraje hodnotového spektra. Tento *maistreaming*, jak uvedený mechanismus označuje Gerbner (Morgan, Signorielli, 1990), je zvláště silný v médiích, která cílí na majoritní mediální konzumenty a podporuje uzavírání stranicko-politického systému, respektive nenápadně zplošťuje názorové spektrum veřejné rozpravy. Podpora plurality médií by tak měla udržovat otevřenou společnost v té podobě, jak ji v nejobecnějším smyslu vymezují tři metaforická pojmenování médií jako: *trhu ideí*, *veřejného fóra* a *společenského zrcadla* (Ekron, 2008; Entman, Wildman, 1992). Tyto metafory nesou očekávání pravdivého, autentického a věrného popisu reality, který je produktem sady profesních praxí, rutin i textových konvencí, jež by měly v pluralitě svého užití sloužit naplnění profesní žurnalistické objektivitě. Naše analýza vychází ze dvou z těchto normativních očekávání, které vyjadřují metafory „zrcadla“ a „fóra“.

První je spojeno s otázkou, do jaké míry naplnila analyzovaný pořad roli „zrcadla“, a zda byla tato role narušována strukturální nerovnováhou, např. skladbou pozvaných hostů. Druhé normativní očekávání, nevyžaduje *zrcadlově* reprodukovat hlavní ideové proudy a klíčové společenské trendy, ale sleduje cíl „veřejného fóra“, pro které není v perspektivě deliberativní školy demokratické teorie klíčová vyvážená reprezentace sociální reality. Jeho cílem je především aktivně formovat konkrétní kulturní identity.

Proto musíme hned na počátku rozlišovat mezi dvěma typy plurality médií, byť budeme v naší analýze pracovat pouze s jedním. Jde o:

- a/ pluralitu chápanou obsahově, tedy jako mechanismus, který zajišťuje co nejširší reprezentaci různých názorů, hodnot, postojů, ale i sociálních skupin apod.,
- b/ pluralitu vlastnickou, která má na úrovni mediálního systému prokazatelný vztah s pluralitou obsahovou.

V prvním případě tzv. *interní plurality* jde o to, do jaké míry se promítá sociální a politická, ekonomická a kulturní různorodost společnosti do mediálního obsahu. Obsahová pluralita v tomto smyslu představuje co nejširší škálu názorů na různorodé veřejné události. V teorii platí, čím více informačních zdrojů, tím více alternativních názorů a z toho plynoucí i větší možnost sociální změny (McQuail and van Cuilenburg, 1983: 51).

V druhém případě *externího pluralismu* jde nejen o množství vlastníků mediálních společností, ale i o strukturální charakteristiky jednotlivých mediatypů, respektive jejich programovou skladbu a v neposlední řadě i o roli a postavení nezávislých mediálních rad.

V případě naší analýzy budeme vycházet z definice *interní obsahové plurality*, která bývá v teorii a výzkumu dělena na pluralitu *reflexivní* a *otevřenou*. První typ odpovídá na otázku, zda mediální obsahy reflektují hodnotové preference obecné populace, nebo jen uniformně reprodukují jeden dominantní pohled. Druhý *otevřený typ* akcentuje kvantitativní, statistickou rovnost či proporční zastoupení názorů veřejnosti, respektive různých společenských uskupení – mainstreamovými politickými stranami a hnutími počínaje a alternativními či zájmovými aktivitami neoficiálních či nesystémových uskupení konče.

V zásadě ale jde v obou perspektivách o to, do jaké míry odpovídá nabídka různých typů obsahu a jejich hodnotových variací poptávce veřejnosti.

Naše analýza se zaměří primárně právě tuto hodnotovou, respektive ideologickou variabilitu analyzovaných obsahů. Jinými slovy, půjde nám o to identifikovat úroveň plurality/homogenity analyzovaných obsahů, abychom dostali odpověď na otázku, zda analyzované pořady slouží hegemonnímu výkladu sociální reality nebo naopak hájí její alternativní výklady.

V tomto smyslu budeme dále členit koncept plurality mediálních obsahů na čtyři dimenze, abychom byli schopni detailněji rozlišit dílčí dramaturgické a strategie analyzovaných pořadů, a to zvláště míru jejich hodnotově ideologické homogenity/plurality, respektive jejich hegemonní potenciál.

Obsahovou pluralitu někteří autoři oddělují od *obsahové diverzity*, která bývá užívána více v empirických analýzách jako neutrálnější, deskriptivnější a tudíž i uchopitelnější koncept, než obsahová pluralita, která preferuje explicité hodnotové diference. Například Karppinen (2007) spojuje koncept mediální diversity s empirickým výzkumem, zatímco mediální pluralismus s normativními teoretickými analýzami.

V naší analýze ale budeme pro větší jasnost používat označení *pluralita*, pod které zahrneme oba výše nastíněné významy s cílem odlišovat na úrovni analýzy mediálních obsahů jejich poznávací „ontickou“ a „ontologickou perspektivu“ (Heidegger, 1962: 12). V rovině „ontické“ tak budeme sledovat vztah obsahu k ‘existenci’ a klást tak otázku typu „co to je“ v rovině empiricky pozorovatelné obsahovou variability rutinně předdefinovaných dramaturgických diferencí.

Na rovině „ontologické“ se soustředíme spíše na „existenciální“ porozumění jednotlivých obsahově programovým strategiím. Budeme tak klást otázky typu „čím by daný fenomén měl být“ a soustředíme se tak na variabilitu podmíněných ideologických diferencí promítajících se do podoby dramaturgicko-obsahových diskurzivních praxí a strategií.

Diference mezi obsahovou diversitou a pluralitou vychází též z rozdílu mezi „mediální selektivitou“, výběrem dramaturgických či obsahových strategií a „mediální prezentací“, které lze operacionálně odlišit indikátory obsahu, jenž je pokrýván a indikátory, jak je pokrýván. Podobně pracuje s danými koncepty například Marchart (2011).

V naší analýze budeme pracovat s následujícími dvěma verzemi obsahové plurality, respektive s jejich deskriptivními a kritickými variantami. Soustředíme se tak na:

a/ analýza obsahové plurality vybraných pořadů s cílem identifikovat, do jaké míry jsou schopny vyváženě reprezentovat komunikované subjekty, hodnoty a ideje. Například ve formě tematických rámců, vychýlení rovnováhy mezi pozitivními nebo negativními popisy či komentáři adresovanými subjektům dané komunikační situace. Modelově se

obsahovou diverzitou zabývají výzkumy předpojatosti stranických médií (Groseclose, Milyo, 2005, Groeling, 2013). Tato perspektiva má svou *kritickou verzi*, kterou ilustruje v obecné rovině metafora „*médií jako zrcadel*“. Vychází de facto z ideálně-typického cíle - neutrální, pravdivé a vyvážené reprezentace, která je ale narušována strukturálními nerovnostmi, jež negativně ovlivňují mediální reprezentaci, respektive její pluralitní komponentu.

b/ Druhá analytická perspektiva se soustředí na obsahovou pluralitu chápanou jako ‘*veřejné fórum*’ a vycházející z deliberativní školy demokratické teorie. Vidíme zde zásadní odlišnost od „*zrcadlové metafor*“, jelikož toto pojetí obsahové plurality nepožaduje primárně vyváženou konstrukci sociální reality. Klíčovým úkolem dramaturgie je zde aktivní role při diskurzivním formování konkrétních identit. Například jejich inkluzivní podporu. I tato pluralitní perspektiva má svou *kritickou verzi*, která se nesoustřeďuje na příčiny a efekty zkrácené/nevyvážené reprezentace, ale zaměřuje se primárně na nerovnováhu v ideologické rovině reprezentace. Perspektivu *kritického pluralismu* můžeme v obecné rovině popsat skrze metaforu „*boje o diskurz*“, chápaného jako boj o ideologické významy a efektivitu jejich hegemonních dopadů na společnost. Jinými slovy, kritická perspektiva chápe pluralitu obsahu jako produkt střetu širokého spektra diskurzů a subdiskurzů, přičemž zdůrazňuje zvláště roli kontradominantních či kontrahegemonních diskurzů a jejich mediální (de)legitimizace (Philo, 1995; Thetela, 2001).

Vzhledem k tomu, že pro naši analýzu nejsou k dispozici data o hodnotové či ideologické poptávce posluchačů daného pořadu, zaměříme se jen na otázku vyvážené reprezentace hodnotových a ideologických perspektiv. Budeme tedy normativně předpokládat (jak de facto očekává zákon o ČRo i kodex ČRo), že očekávání posluchačů daného pořadu/diskuse byla širokospektrálně hodnotově rozložená.

Měli bychom tak dostat odpověď na otázku, zda analyzované pořady (jejich dramaturgie i moderace) sloužily hegemonnímu výkladu sociální reality nebo naopak poskytly posluchačům širší, tedy variantní spektrum hodnotových soudů a názorových rámců.

II. 3. Mediální rámce a mechanismy jejich uplatňování

Recepční status analyzovaných obsahů, mluvčích a hodnot, které komunikovaly, včetně politických ideí, významně ovlivňuje jejich editorální zarámování.

De/favorizační spin tak budeme posuzovat také na základě analýzy editorálního zarámování, které má meta-komunikativní povahu (Van Gorp, 2005). Moderátor či komentátor vědomě či nevědomě vede či napovídá mediálním konzumentům (posluchačům) jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec současně definuje situaci a determinuje lidskou reakci na ni a tím pádem může omezovat nebo naopak podporovat pluralitu mediálních obsahů.

V analýze tak budeme vycházet z předpokladu, že se editorální (komentátorské a

moderátorské) rámce ovlivňují reprezentaci skutečnosti tím, jak zvýznamňují či naopak potlačují nebo zamlčují relevantní informace, postoje a hodnoty. Je zřejmé, že podle této definice mění způsob zarámování jak povahu komunikované informace, tak i míru plurality celého pořadu.

Klíčovou roli zde hrají mechanismy *selektce* a *zvýznamňování*, které chápe Entman (1993) jako určující pro celý proces zarámování. Zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993). Jinými slovy, každý rámec má tendenci redukovat pluralitu sdělení či celé agendy, pokud není konfrontován jiným (kontra)rámcem. Proto bude identifikace a analýza mediálních rámců využita pro finální syntetický závěr o míře plurality ne/přítomné na úrovni analyzovaných pořadů.

II. 4. Společenská a obsahová relevance zpravodajských obsahů

Zadavatel též klade otázku, „*nakolik témata pořadů a prostor věnovaný těmto tématům korespondovaly s aktuálním společenským a politickým děním včetně jejich společenského významu*“. Daná otázka souvisí částečně s problematikou výběrových kritérií, která rozhodují o tom, zda konkrétní události, témata, ale i hodnotící perspektivy vstoupí do vysílání.

Odpovědět na otázku, zda zvolená témata a prostor jim věnovaný *korespondovaly s aktuálním společenským a politickým děním, včetně jejich společenského významu*, představuje úkol, který je zatížen značnou dávkou subjektivity a nese riziko, které podstupují každodenně editoři odpovědní za dramaturgii zpravodajských i publicistických pořadů. Jako vhodnější se proto zdá pracovat s blízkým konceptem *tematické či obsahové relevance*, který skýtá možnost vymezit tuto proměnnou operacionálněji, respektive zvolit méně subjektivně zatížené a empiricky uchopitelnější indikátory.

Teoretické i empirické studie zabývající se problematikou výběrových kritérií, která rozhodují o ne/publikovatelnosti, respektive ne/odvysílatelnosti události/tématu, počínaje klíčovou prací J. Galtunga a M. Ruge (1965) a konče texty I. Schultz (2007), T. Brightona a Foya (2007), Harcupa a D. O'Neill (2001, 2009), uvádějí řadu proměnných, které posilují publikovatelnost tématu, respektive jeho relevanci z pohledu vydavatele i publika. Ani jedna z těchto téměř dvaceti zpravodajských hodnot nepracuje s operacionálním vymezením *společenského významu*.

Nejblíže má k této kategorii zpravodajská hodnota *relevance*, kterou definuje například Harcup a O'Neill (2001: 278–279) jako obsah, který se *dotýká problémů, skupin a národů* chápaných jako relevantní pro dané publikum.

S vědomím těchto definičních problémů použijeme dva typy měření editoriaální relevance. První bude sledovat míru shody výskytu témat daného pořadu tématy vybraných

mainstreamových médiích a zkoumaném období. Druhý využije tři úrovně intenzity mediální relevance z pohledu publika. Oba postupy popíšeme detailně při vlastní analýze

III. METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Vzhledem k heterogenitě analyzovaného materiálu jsme zvolili kombinaci metod a technik a v ideálním případě se budou doplňovat, tzn. budou vykrývat dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale budou se zaměřovat na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Vzhledem k rozsahu vzorku, výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, jejich žánrové a formátové heterogenitě, byla využita jako výchozí metoda **obsahová analýza** v její kvantitativní i kvalitativní podobě tak, aby byl zohledněn časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004; Neuendorf, 2002).

III. 1. Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní obsahové analýzy probíhala tak, že jsme při procesu operacionalizace využili induktivní postup, který je vhodnější pro práci s velkým, kvantitativně kódovaným souborem. Za pomoci výše provedené konceptualizace jsme převedli výše popsané proměnné do operacionální, měřitelné podoby, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit výše popsané klíčové kategorie (pluralitu, objektivitu, vyváženost, společenskou relevanci mediálních obsahů).

III. 1.1. Soubor, analytická jednotka

Analýza byla realizována jako *vyčerpávajícího šetření*. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány byla všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které byly odvysílány ve sledovaném období. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní **analytickou jednotkou** byl **zvukový příspěvek**, který chápeme jako **zvukovou stopu**, která je oddělena předělem od předcházejícího a následujícího příspěvku. Rozlišovali jsme dále čtyři subanalytické jednotky:

- a/ vlastní téma/obsah pořadu jako celku,
- b/ moderátorský projev,
- c/ komunikační projev respondentů

III.2. Kvalitativní analýza

Vzhledem k tomu, že význam určitého jevu není dán jen jeho frekvenční nasyceností, ale významovými akcenty, které mu připisují samotní mluvčí/novináři, pokusíme se tyto mechanismy připisování významu rekonstruovat, a to zvláště na úrovni komunikační strategie moderátorů. Soustředili jsme se tak na komunikační (konverzační) chování / promluvy / otázky, respektive výrazové prostředky, které užívali novináři ve všech třech analyzovaných pořadech.

Analytickou jednotku zde představovala primárně promluva/výrok profesionálního komunikátora a jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak zvolené pořady a novináři naplňovali kritéria objektivitu a vyváženost, respektive plurality odvysílaného obsahu.

Využili jsme zde vybrané prvky dvou metod: (a) diskurzní analýzy (Gee 1999) a konverzační analýzy (Clayman, Heritage, 2002).

AD A/ Z Geeho koncepce diskurzní analýzy (Gee, 1999) vyplývá, že při každém simultánním použití jazyka vytvářejí participanti sedm elementárních komponent reality/jazykové situace („seven building tasks“): *zvýznamňování, aktivity, identity, vztahy, politiku sociálních statků, spojování, znakové systémy a formy vědění*. Všechny tyto součásti komunikační situace jsou vzájemně provázány tak, aby každá z komponent dávala význam zbývajícím šesti. V naší analýze jsme se soustředili zvláště na následující kategorie-mechanismy: a) *zvýznamňování*, které indikuje stupeň důležitosti, jež text (mluvčí, moderátor) připisuje objektům, jednání a ideám; b) *aktivity*, které daný text, promluva, mluvčí akcentuje a využívá k vlastní podpoře, nebo k de/favorizaci subjektu, o kterém referuje; c) *identity*, respektive způsob, jak se mluvčí (moderátor) skrze svůj text identifikují (s čím se identifikují) a jaké identity z takové sebereprezentace vystupují, d) *vztahy*, které mluvčí (moderátor) ne/podporují, či e) jakou *politiku sociálních statků*, považují za „normální“, „vhodnou“ a „správnou“. Při analýze budeme věnovat zvláštní pozornost kategorii f) *spojování*, která indikuje, do jaké míry text a jeho autor akcentuje svou pozici jako spojitou/ oddělenou od věci (subjektu, politické strany, ideje), o kterých referuje (např. politické straně) a g) *znakovým systémům a formám vědění*, které novináři ve svých promluvách akcentovali, privilegovali nebo naopak zpochybňovali. Vzhledem k fragmentárnosti analyzovaných výpovědí (diskutujících i moderátora) byly využity a interpretovány jen nejdůležitější komponenty, indikující primárně de/favorizační strategie.

AD B/ Jako druhou metodou, která bývá užívána pro analýzu rozhlasových a televizních diskusí je tzv. konverzační analýza³ (Hutchby, 2006: 141-159). Některé její prvky jsme

³ Označení *konverzační* není zcela přesné, jelikož záběr KA je širší a nesoustřeďuje se pouze na „konverzaci“ jako izolovanou kategorii. Spíše bychom mohli říci, že se KA zabývá jakoukoliv formou verbálního komunikačního jednání, které zahrnuje interakci mezi dvěma či více participanty. Anglický termín *talk-in-interaction*, je v tomto smyslu přesnější. Konverzační analýza chápe komunikaci, včetně té komunikované masově prostřednictvím diskusních formátů, jako formu sociálního jednání, které se v případě dané diskuse odehrává ve specifickém prostředí rozhlasového studia, které vytváří jak pro mluvčí, tak pro posluchače interakční kontext, jemuž přizpůsobují své komunikační chování i jeho dekodování. Konverzační analýza zdůrazňuje skutečnost, že jednotlivé promluvy nejsou pronášeny jako izolované formy sociálního jednání, ale

využili zvláště pro analytický popis profesního chování moderátora při řízení sekvenčního konverzačního procesu výměny otázek a odpovědí či replik mezi ním a jeho respondenty. Zaměřili jsme se zvláště na to, jaké konverzační techniky užíval moderátor při konstrukci hodnotových identit respondentů i diskutovaných témat a jejich vztahů. KA nám tak umožnila přiblížit konverzační chování účastníků diskuse, respektive vliv moderace na toto chování (Greatbatch, 1992; Tolson, 2001).

Pozice moderátora je v tomto smyslu dvojdomá – nese v sobě jak prvky *neutrality* (jak káže profesní pravidla), tak prvky *neutralismu* (Greatbatche, 1998). Normativní profesní požadavky nahlízejí novináře jako neutrální nástroj, jehož prostřednictvím jsou extrahovány relevantní informace od dotazovaného. Novináři, moderátory nevyjímaje, nejsou apriori neutrálním médiem, ale dosahují tohoto statu za pomoci sady speciálních diskurzivních (profesních) praxí (Metzger, 2005), které často zastírají jejich angažmá a maskují intenci, kterou uplatňují například při kladení otázek. Konverzační analýzu jsme tak využili s cílem identifikovat tyto případné konverzačně-rétorické kamufláže.

Při aplikaci vybraných prvků KA jsme vycházeli z následujících teoreticko-metodologických principů a předpokladů:

- 1/ vzájemná konverzace účastníků diskuse (včetně moderátora) představuje formu sociálního jednání,
- 2/ vzájemnou konverzaci účastníků diskuse (včetně moderátora) determinuje situační kontext.

Z uvedeného plyne, že jsme se soustředili zvláště na kontextuální a institucionální determinaci⁴ konverzačních výměny mezi hosty pořadu a moderátorem. Cílem bylo zachytit, zda a pokud ano, tak jak specifické prostředí studiové diskuse ovlivňuje případné de/favorizační praxe moderátora. Využili jsme tak některé postupy KA k analytickému popisu interakční organizace diskuse. Zaměřili jsme se zvláště na to, jak moderátor interagoval s diskutujícími respondenty, respektive, zda usměrňoval diskusi tak, aby nejen udržoval základní kvantitativní interakční rovnováhu, ale především na to, zda vyvažoval možné hodnotové asymetrie dané například nerovnovázným výběrem diskutujících, které zvláště v politických debatách často nastávají.

Speciální pozornost jsme věnovali též problematice dodržování kritérií žurnalistické objektivity, respektive následujícím profesním selháním:

jako jednání, které je determinováno kontextem celé sociální interakce. Jinými slovy, dochází zde současně jak ke kontextuální determinaci jednotlivých promluv, tak k proměně determinujícího kontextu. Tato dynamická proměna kontextu staví moderátora před nesnadný úkol aktivně monitorovat tuto proměnu a přizpůsobovat jí řízení diskuse tak, aby nedocházelo ke konverzační nerovnováze a z ní plynoucím de/favorizacím.

⁴ Teorie rozlišuje dva základní směry aplikace konverzační analýzy: (a) první se soustřeďuje na analýzu každodenní konverzace, která je chápána jako sociální instituce disponující vlastními strukturami (Lerner, 2004), (b) druhý směr se zabývá tzv. „institucionální interakcí“ a analyzuje konverzační výměnu významů s cíle lépe porozumět prostředí různých sociálních institucí (Drew and Heritage, 1992).

a) profesní fauly moderátora: interakce s respondenty

- de/favorizuje hodnoty a ideje artikulované respondenty (přímo i nepřímo),
- de/favorizuje politická uskupení, jejich programové cíle
- de/favorizuje respondenty ad hominem (přímo i nepřímo),
- nekoriguje respondenty při použití nekorektních argumentů, nepřesných informací, při poškozování obrazu nepřítomného subjektu.

B) profesní fauly moderátora: věcná pochybení a jejich korekce

- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění,
- vytváří informační artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují.

III.3. Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy a následně ukládána do datové matice. Zpracování proběhlo za pomoci statistického software SPSS PC. Kódování bylo realizováno zaškolenými kodéry, v případě identifikace užitých ideových rámců prováděl kódování politologa, který má s těmito hodnotovými systémy expertní zkušenost.

Před realizací sběru dat a jejich zakódováním byla realizována pilotáž, která posloužila k otestování kódovací knihy a doladění některých indikátorů. Pilotní studie byla provedena u každého z analyzovaných pořadů separátně.

Každý analytik / kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodérskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole jednoho analytika, který prováděl finální interpretaci.

IV. ANALÝZA

IV. 1. NÁZORY A ARGUMENTY

Pořad Názory a argumenty zastřešuje tři odlišné formáty: ve všední dny prezentuje komentáře, rozhovory, analýzy a glosy, které jsou zaměřeny jak na domácí, tak na zahraniční události, přičemž právě na komentování zahraničních a světových trendů kladou tvůrci pořadu velký důraz. V sobotu dává pořad prostor diskusnímu fóru mimoparlamentních stran⁵. V neděli se pod označením Názory a argumenty plus vysílá pravidelná diskuse. Dramaturgie pořadu deklaruje cíl obsáhnout **celé názorové spektrum české společnosti**⁶.

Pořad je vysílán a pondělí-pátek 13:33 a 18:33, Kulatý stůl na aktuální téma: neděle 18:10.

Pořad připravuje tým redaktorů a spolupracovníků:

Domácí blok: Petr Hartman, Ondřej Konrád, Lída Rakušanová, Martin Schulz, Petr Holub, Jiří Berounský, Karel Hvižďala, Petr Žantovský, Lukáš Jelínek, Jiří Pehe, Jan Vávra, Alexandr Mitrofanov, Jan Macháček, Jindřich Šídlo

Zahraníční blok: Jan Bednář, Libor Dvořák, Adam Černý, Jan Fingerland, Gita Zbavitelová, David Šťáhlavský, Tomáš Kybal, Zdeněk Velíšek, Jefim Fištejn, Juraj Hrabko

Odpovědný redaktor: Radko Kubičko

IV. 1. 1. Afiliace komentátorů a respondentů

Analýzou prošlo 30 vydání pořadu, která byla vysílána mezi 4. 2. – 15. 3. 2019. Z 204 analyzovaných příspěvků odpovídalo 184 žánru komentáře, analýzy nebo glosy a 24 příspěvků spadalo do žánru rozhovoru.

Rutinní praxe uvádění autorských afiliací nebyla realizována zcela jednotně. U komentářů, analýz a glos byli jejich tvůrci představeni jen v 60 %, u zbývajících nominace uvedena nebyla. (viz příloha tab. 1). V případě 24 rozhovorů byli moderátoři i respondenti představeni korektně. Jinými slovy, moderátoři zde naplnili standardní profesně rutinní požadavky.

Jako námět či doporučení bych si dovolil navrhnout podrobnější představení alespoň některých komentátorů/moderátorů a samozřejmě respondentů, kteří nejsou kmenovými zaměstnanci ČRo a posluchači o nich nemusí mít dostatečné informace. V této souvislosti

⁵ Jednou měsíčně jsou k diskusi zváni zahraniční novináři, kteří žijí v České republice.

⁶ Autoři zdůrazňují cíl, aby „komentáře a analýzy obsáhly celé názorové spektrum české společnosti“. Tuto názorovou šíři má zaručit „kromě kmenových redaktorů také celá řada známých komentátorů, politiků a sociologů, včetně renomovaných novinářů z prestižních médií.“

se nabízí možnost prezentace jejich širších profilů na webu ČRo/pořadu. Mohli by z nich vycházet i moderátoři, kteří uvádějí jednotlivé komentáře či vedou rozhovory. Tato přesnější rámujiící informace má svou významnou funkci pro posluchače a může jim pomoci porozumět lépe jak postojům komentátorů, tak i způsobu vedení rozhovoru a samozřejmě i odpovědím respondenta.

IV. 1. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti

Odpověď na druhou otázku zadavatele jsme rozdělili do dvou dílčích dimenzí, které rozlišují mezi *otevřenou* a *reflexivní pluralitou*. V prvním případě se soustředíme na socio-demografické a profesní spektrum (a) tvůrců pořadu, (b) oslovených respondentů a (c) jimi prezentované ideje, hodnoty a názory. Míra otevřené plurality je v tomto smyslu výsledkem mediální selektivity/homogenity prezentovaných/jících jedinců, názorových skupin a jejich hodnot a ideových východisek. Zaměříme se tedy na to, *kdo* a *co* bylo komunikováno, respektive na to, jakou roli hrála v tomto procesu dramaturgie. V další otázce pak přejdeme k tomu, *zda* a pokud ano, tak tak do *jaké míry*, podporovala dramaturgie pluralitu pořadu jako celku.

IV. 1. 2. 1. Otevřená a reflexivní pluralita

Při analýze naplňování požadavku tzv. *otevřené plurality* jsme pracovali s následujícími indikátory:

A/ Autorská pluralita (institucionálně-hodnotová, generační a genderová)

by měla podporovat co nejširší autorské spektrum s předpokladem, že čím pestřejší bude institucionální, sociodemografické a hodnotové spektrum tvůrců, tím pluralitnější obsah budou dostávat mediální konzumenti.

B/ Programová pluralita (žánrová, tematická a socio-demografická)

by měla respektovat a podporovat co nejširší spektrum témat (z pohledu jejich relevance) a tomu by měl odpovídat i socio-demografická struktura respondentů (zvláště diskusních pořadů typu nedělního Kulatého stolu Plus). V tomto smyslu by měla podporovat reprezentaci co nejširšího spektra sociálně a kulturně definovaných identit (nejen politických, ale etnických a náboženských, respektive obecně kulturních). V analýze jsme rozlišovali dva typy obsahové plurality:

B1/ IDEOVĚ-POLITICKOU, HODNOTOVOU (ideologické a názorové zarámování pořadu), u které jsme testovali, do jaké míry respektovala základní hodnotové a ideové proudy relevantní jak české společnosti, tak i v širším civilizačním okruhu (židovsko-křesťanském, euro-americkém).

B2/ ZDROJOVOU (podle citovaného mediatypu a jeho dominantní editoriální ideologie, národní, jazykové a kulturně civilizační identity citovaného média, podle afiliace nemediálních zdrojů). Byly zohledňovány dva základní typy zdrojů: (a) institucionálně mediální, (b) mocensko-politické institucionální nemediální (stranické) zdroje, (c) neinstitucionální, nemediální zdroje typu vox pop. Analýza tak sledovala, do jaké míry pořad

podporoval nejen co nejširší spektrum užitých zdrojů, ale snažil se o jejich vyvážené zastoupení. Z pohledu sledovaných pořadů se jeví jako klíčová zvláště dimenze domácí/zahraniční, stranicko-politická afiliace.

B3/ SOCIO-KULTURNÍ (etnická, generační, náboženská, genderová), u které jsme sledovali vyváženost reprezentace relevantních sociálních skupin a kulturně definovaných identit.

IV.1. 2. 1. 1. Autorská pluralita

O širokém autorském zázemí pořadu, které vytváří nezbytné podmínky pro obsahovou pluralitu, svědčí nejen vysoký počet 47 komentátorů, analytiků a glosátorů, kteří v daném pořadu a časovém intervalu vytvořili alespoň jeden příspěvek.⁷ Především však tuto pluralitní otevřenost pořadu indikuje více než dvoutřetinový podíl příspěvků (79 %) od externích autorů (tab. 2). Tato základní statistika svědčí o tom, že se editoriaální politika pořadu úspěšně a systematicky brání efektu institucionálně-názorové uzavřenosti, profesní slepoty svého druhu. Skutečnost, že se pořad otevírá širší, mimoredakční zkušenosti autorů působících především v jiných médiích ilustruje i tabulka č. 1. Ze 47 komentujících autorů byla pouze pětina kmenovými redaktory ČRo. Z profesního hlediska dominovali novináři, publicisté (79 %), dva akademici, ekonom a několik umělecky činných autorů.

Tabulka č. 1: Autorství podle redakční/ externí příslušnosti komentátora (N = 47)

	Počet	v %
Redakční, kmenoví autoři	10	21
Širší redakční okruh pravidelných přispěvatelů, kteří působí kmenově v jiných médiích, nebo jsou na volné noze	7	15
Příležitostní externí autoři	30	64
Celkem	47	100 %

Tabulka č. 2 Počet příspěvků podle interní/externí redakční příslušnosti komentátora

	Počet	v %
Redakční, kmenoví autoři	39	21
Širší redakční okruh pravidelných přispěvatelů, kteří působí i v jiných médiích, nebo jsou na volné noze	30	17
Příležitostní externí autoři	115	62
Celkem	184	100 %

⁷ Vedle komentářů glos a analýz byli kmenoví redaktory ČRo autory 24 krátkých rozhovorů: Petr Hartman (6), Jan Bednář (5), Petr Schwartz (5), Jan Fingerland (4), Ondřej Konrád (4). Část z nich přijala i roli respondenta Ondřej Konrád (9), Petr Hartman (7), Jan Fingerland (6), Radko Kubičko (1). Doplnil je externí publicista Lukáš Jelínek (1) představovaný jako politolog.

Méně pluralitní byla autorská struktura z pohledu genderového a generačního (tab. 3, 4). Extrémně vysoký podíl mužů komentátorů odpovídá nízkému podílu komentátorek v domácí žurnalistice, pro kterou platí, že uvedenou elitní novinářskou subprofesi zastávají především muži. Jinými slovy, komentátorky představují úzký profil a je tudíž třeba chápat naznačenou genderovou nerovnováhu jako důsledek situace, kterou nemůže redakce podstatně ovlivnit. Nabízí se jistě možnost oslovit některé sociálně vědkyně působící v akademické sféře, ale ani zde nebude snadné najít vhodné kandidátky.

Tabulka č. 3: Genderová struktura autorů komentářů (N = 47)

	Počet	v %
Ženy	7	15
Muži	40	85
Celkem	47	100 %

Pozn. Pokud bychom zahrnuli i autory rozhovorů, vzrostl by ještě podíl mužů (5).

Z generačního pohledu je logické, že mezi komentátory převažovali novináři ze střední a starší generace, kteří měli čas dozrát pro tuto novinářsky elitní pozici. Více než dvě třetiny autorů (77 %), kteří v daném období prezentovali svůj názor patří do starší střední a seniorní generace. V tomto ohledu odpovídá jejich složení západoevropskému standardu, který akcentuje zralé komentátorské osobnosti. V tomto smyslu nelze říci, že by byla mezi komentátory výrazně podreprezentována mladší střední generace. Její více než pětinový podíl představuje, vzhledem ke zmíněným profesně-zkušenostním požadavkům kladeným na roli komentátora, adekvátní zastoupení, které posiluje názorovou pluralitní pořadu.

Tabulka č. 4: Generační struktura autorů komentářů (N = 47)

	Počet	v %
Mladší střední generace (25-44)	11	23
Starší střední generace (45-64)	19	41
Seniorní generace (65+)	17	36
Celkem	47	100 %

Pozn. Pokud bychom zahrnuli i autory rozhovorů, posílila by starší střední (3) a seniorní generace (2).

Složitější situaci mají tvůrci pořadu s pluralitní reprezentací obecně hodnotového, či ideově-politického zakotvení komentátorů. Budeme-li ji posuzovat pouze na základě jejich profesní novinářské dráhy, respektive editoriaální ideologie médií, ve kterých působili/bí, pak vidíme patrnou převahu autorů, kteří svou profesní (polistopadovou) profesní dráhu spojili s médii, která akcentovala/jí pravostředovou liberální orientaci. I zde ale jde o důsledek polistopadové (re)konstituce nového domácího mediálního systému, který se v 90. letech minulého století zformoval dominantně na uvedených hodnotách. Jinými slovy, ani zde nelze dramaturgii pořadu za tuto nerovnováhu prvoplánově kritizovat. Převaha středového a liberálně pravicového segmentu domácích privátních médií stále trvá. Tento systémově-institucionální hodnotový spin domácí žurnalistiky ostatně potvrzují samotní novináři, kteří se dominantně deklarují jako středo-pravicoví (86 %) a především liberální 70 %. Jen 14 % se hlásí k levici (Volek, Urbániková, 2017: 63).

Z pohledu zadání je ale podstatnější analýza *hodnotové a ideově-politické* orientace samotných komentářů, která tvoří klíčovou součást širší dimenze programové a sociokulturní.

IV. 1. 2. 1. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita

Jádro obsahové plurality tvoří ideové (ideologické)⁸ a názorové zarámování jednotlivých příspěvků a z něho plynoucí hodnotové⁹ zakotvení celého pořadu, programu a stanice jako celku. Abychom porozuměli výchozímu hodnotovému nastavení pořadu, respektive tomu jak a zda oslovuje své posluchače dostatečně pluralitně, soustředili jsme se na to, jak respektuje a reprezentuje základní hodnotové a ideové proudy. Jak ty relevantní v české společnosti, tak i ty, které patří do širšího civilizačního okruhu (židovsko-křesťanském, euro-americkém), kam ČR hodnotově patří.

Sledovali jsme tak primárně ideje a hodnoty, o které se autoři ve svých příspěvcích opírali, respektive, kterými legitimovali svou argumentaci. Zajímalo nás, do jaké míry nabízel pořad posluchačům široké názorové spektrum a do jaké míry tendoval k ideové, hodnotové a názorové homogenitě, k argumentační jednodimenzionálnosti. Nešlo nám tak primárně o to „kategorizovat“ hodnotovou identitu komentátora/autora, ale, o to zachytit jak široké (pluralitní) spektrum ideově/hodnotově zbarvených argumentů bylo adresováno posluchačům v pořadu jako celku. Jinými slovy, nedefinovali jsme si apriori, že daný autor je liberál, konzervatívec či socialista, ale sledovali jsme v každém textu strukturu ideových, hodnotových referencí, kterými legitimoval svou argumentaci. Na úrovni konkrétního komentáře jsme vycházeli z očekávání, že postmoderní situace povede autory k záměrné/nezáměrné kombinaci různých i protichůdných ideových a hodnotových perspektiv. V příloze (tab. 5) je uveden kompletní „seznam“ kódovaných hodnotových perspektiv, který zahrnuje základní politické ideologie a relevantní společensko-ekonomické teorie. V rámci jednoho příspěvku, analytické jednotky (komentář, analýza, glosa) byly kódovány všechny autorovi reference k těmto ideovým systémům. Tabulka 5 (příloha) popisuje frekvenční zastoupení různých typů referencí, aniž by ale rozlišovala mezi mírou jejich hodnocení/akceptace. Tento úvodní deskriptivní popis ukazuje, jak široké/pluralitní bylo spektrum ideí a hodnot, se kterými komentátoři pracovali, o kterých přemýšleli a především, které nabízeli posluchačům jako možné referenční/interpretační rámce. V dalším kroku bylo kódováno autorovo hodnocení těchto ideových perspektiv a společensko-

⁸ Ideologii chápeme v analýze jako více méně koherentní systém představ či přesvědčení, která slouží k vyjádření vztahu autora/mluvčího ke společnosti. Ideové a ideologické významy vždy do jisté míry skrytě působí na pozadí více či méně svobodné recepce mediálních obsahů a plní tak roli sociálního cementu, který spojuje různé sociální, zájmové a třídní aliance. V analýze budeme pracovat de facto s koncepcí politické ideologie, která jako sada ideí, není zrcadlovou inverzí reality, ale jde o imaginární či symbolický vztah jedinců k podmínkám jejich existence, který je často vnímán jako samozřejmý a tudíž neproblematický. V tom spočívá jeho manipulativní potenciál, který rozvíjí zpravodajská média. Obecně platí, že komentátoři mají v tomto procesu významnou roli a nezdídka mají tendenci vydávat dílčí zájem za zájem celku (např. Hall, 1982; Thompson, 1990, Heywood, 2004).

⁹ Hodnoty chápeme jako společenské standardy, kterými je regulována činnost a chování lidí ve společnosti. Hodnoty určují, co je třeba dělat, oceňovat, k čemu směřovat (in: Cakirpaloglu 2004: 355). Hodnoty kontrolují normy a normy kontrolují chování (Parsons, Shils, 1951).

ekonomických teorií. Při jejich kódování jsme vycházeli ze základních politických ideologií a hodnotových směrů, které byly autorem-komentátorem použity ve formě¹⁰:

- (a) identifikační obhajoby vlastní argumentace, a /nebo
- (b) posloužily otevřené kritice jiných ideových perspektiv, hodnot a názorů,
- (c) deskriptivní reference ke konkrétním ideám a hodnotám, aniž by autor vůči nim zaujal hodnotící postoj.
- (d) „terče“ jeho kritiky.

V tabulce 5 vidíme počet/podíl hodnotových referencí utříděných podle jejich „levicového“, „pravického“ a „středového“ spinu. Reference v tomto případě znamená, že komentátor použil ve svém textu buď explicitní odkaz, na některou z uvedených politických ideologií a společensko-ekonomických teorií, nebo ji sice nepojmenoval, ale implicitně artikuloval její hodnotový rámec.¹¹ Uvedená kategorizace je detailně popsána v příloze (schéma 1, 2, 3).¹²

Analýza ukazuje, že se necelých 40 % referencí týkalo „pravických hodnot“, 38 % odkazovalo k hodnotám středovým a téměř čtvrtina (23 %) k hodnotám levicovým.

Tabulka 5 Reference k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N=256)

Typ reference	Počet referencí	Podíl referencí
Pravicový diskurz	99	39 %
Středový diskurz	98	38 %
Levicový diskurz	59	23 %
Celkem	256	100 %

Z pohledu reflexivní plurality jde primárně o ilustraci široce pluralitního spektra hodnotových rámců, které komentátoři ve svých textech považovali za relevantní. Podstatná je v této perspektivě i skutečnost, že se tyto reference pohybovaly v mainstreamovém hodnotovém rámci, tedy oscilovaly mezi pravo-levostředovými hodnotami. Skutečnost, že hodnotové referenční rámce komentátorů nereflektovaly alternativní hodnotové směry, je v souladu s formátem pořadu *Názory a argumenty* a jeho cílovou skupinou, která se pohybuje v hodnotovém „středu“. Podstatnou roli hrála i věková struktura komentátorů, kteří, jak jsme ukázali výše, patří ke střední a starší generaci.

Tabulka 5 ale nic nevypovídá o tom, zda a pokud ano, tak do jaké míry komentátoři uvedené hodnoty přijímali/odmítali, ztotožnili se s nimi, nebo je podrobili kritice. *Ztotožnění* jsme chápali jako pozitivní využití daných hodnotových systémů k legitimizaci komentátorovi

¹⁰ Výskyt každého takového směru byl kódován pouze jedenkrát, byť by se mohl v příspěvku objevit vícekrát.

¹¹ Ve 184 komentářích bylo identifikováno 256 ideových referencí, 38 komentářů (21 %) takové reference postrádalo.

¹² Uvedená kategorizace vychází z převažujícího zařazení uvedených politických ideologií na pravolevé ose. Tím ovšem nechceme tvrdit, že neexistují alternativní kategorizace. Naším cílem ale nebylo řešit meritorní doktrinální spory na téma politických ideologií. Primárně nám šlo o to vytvořit kategorizaci, která by nám umožnila operacionální srovnání pravických/ levicových a středových ideově-politických a hodnotových postojů komentátorů.

argumentace. Naopak jejich kritiku jsme kódovali jako odmítnutí-negaci dané perspektivy. Jinými slovy, v obou případech jsme kódovali hodnotící (a neutrálně deskriptivní) promluvy komentátorů, které jsme vztáhli k jejich pravolevé afiliaci. V tabulce 6 a7 vidíme, že komentátoři nejčastěji legitimovali svou argumentaci za pomoci středově-liberálních hodnot. Naopak relativně nejvíce podrobovali kritice pravicové hodnoty. Přesněji řečeno, z 256 referencí byla více než třetina (36 %) pozitivně hodnotících středové hodnoty. Z pohledu kritéria otevřené plurality jde o podstatnou informaci indikující hodnotovou vyváženost pořadu jako celku. Středová hodnotová pozice odpovídá profilu ČRo, resp. ČRo plus a jeho veřejné integrující a vyvažující společenské roli, která vede posluchače ke střednímu hodnotovému proudu. Ani jediný ze 184 komentářů, analýz a glos nebylo lze spojit s krajními společensko-politickými hodnotami.

Tabulka č. 6: Valence užitých politických ideologií a společensko-ekonomických teorií podle jejich rozložení na pravolevé ose (N=256)

Typ reference	Podíl pozitivních referencí	Podíl negativních referencí	Podíl neutrálních referencí
Pravicové hodnoty	22 % (56)	14 % (36)	3 % (7)
Středové hodnoty	36 % (91)	1 % (3)	2 % (4)
Levicové hodnoty	10 % (26)	7 % (17)	6 % (16)

Dominance středových hodnotových referencí je ještě patrnější, když porovnáme valenční rozložení referencí na úrovni jednotlivých „hodnotových orientací“ (tab. 7). Zatímco rozdíl mezi pozitivní/negativní valencí u středového diskurzu činí +90 %, v případě pravicového +21 % a u levicového +15 %.

Jakkoliv převažoval středopravicový spin komentářů, je důležité, že byla zachována vysoká úroveň *reflexivní plurality* pořadu jako celku, a částečně i *otevřená názorová pluralita*, respektive elementární ideová a hodnotová vyváženost pořadu. Z pohledu formátu a žánru pořadu nejsou rozhodující dílčí jednotkové procentní rozdíly, ale vysoká úroveň reflexivní plurality pořadu, která přesvědčivě ukazuje, že se v Názorech a argumentech nereprodukoval uniformně jeden dominantní pohled, ale posluchačům byla nabízena široká paleta různých hodnotových perspektiv dominovaná středovými hodnotami hlavního mediálního proudu.

Tabulka č. 7 Valence užitých politických ideologií a společensko-ekonomických teorií podle rozložení na pravolevé ose

Typ reference	pozitivní reference	negativní reference	neutrální reference	Celkem
Pravicové hodnoty	57 %	36 %	7 %	100 % (N=99)
Středové hodnoty	93 %	3 %	4 %	100 % (N=98)
Levicové hodnoty	44 %	29 %	27 %	100 % (N=59)

IV. 1. 2. 1. 2. 1. Pluralita reprezentace domácích politických subjektů

Naznačený středopravicový spin komentářů neovlivnil zásadním způsobem frekvenci referencí adresovaných politickým stranám a hnutím. Jejich četnost odpovídala společensko-politické relevanci daných subjektů. V tabulce 8 vidíme především klíčovou roli tzv. vládního bonusu, který výrazně navýšil počet komentátorských referencí o hnutí ANO, jako nejsilnější vládní straně. Částečně platí toto zvýhodnění i pro druhou koaliční stranu ČSSD. Celková suma referencí o těchto dvou subjektech překročila polovinu všech komentářových reflexí věnovaných politickým stranám a hnutím. Tato statistická nerovnováha má ale své ospravedlnění vycházející z jejich vyšší relevance a agendotvornosti. Vládní strany v tomto ohledu nutně musely být nadreprezentované. Nastavovat normativně poměr například mezi vládními a opozičními subjekty, nota bene v pořadu komentářového typu je sporné. Názory a argumenty nabízejí de facto aktuální publicistiku, která musí reagovat relativně rychle na děje probíhající na politické scéně, kterou daném intervalu opanovaly koaliční a vládní kauzy. Jinými slovy, na základě uvedených dat nelze konstatovat editoriaální předpojatost pořadu jako celku, pokud jde o *pozornost* věnovanou politickým subjektům.

Tabulka č. 8: Reference o domácích politických stranách a hnutích (N=190)

Politická strana, hnutí	Počet referencí	v %
ANO	94	35 %
ČSSD	52	19 %
KSČM	30	11 %
SPD	21	8 %
ODS	16	6 %
Piráti	14	5 %
KDU-ČSL	10	4 %
STAN	10	4 %
TOP 09	10	4 %
Hlas	3	1 %
SPO	2	<1 %
Zelení	2	<1 %
Úsvit přímé demokracie	1	<1 %
SPR-RSČ	1	<1 %
Důchodci za životní jistoty	1	<1 %
Celkem	267	100 %

Pozn.: Součet referencí je vyšší než celkový počet příspěvků, jelikož někteří komentátoři reflektovali v jednom komentáři více než jeden politický subjekt.

Mnohem více nám o hodnotové pluralitě komentátorů, respektive o jejich politických sympatiích napoví následující tabulka č. 9, která naznačuje, že vysoká míra pozornosti věnovaná hnutí ANO byla vyvažována vyšší mírou kritičnosti adresované komentátory tomuto subjektu, který byl stejně jako KSČ negativně rámován ve 40 % referencí. Vyšší podíl negativních referencí byl adresován jen SPD. Dalo by se tak shrnout, že komentátoři podobně, jako je tomu i v západoevropských médiích a v USA, věnovali vyšší kritickou

pozornost subjektům neformalizované vzájemné podpory, která i podle komentářových interpretací vytváří dojem tiché koalice ANO, KSČM a SPD.

Tabulka č. 9: Hodnotící reference vztažené k domácím politickým subjektům (N=267)

	pozitivní hodnocení	negativní hodnocení	neutrální hodnocení	Celkem
ANO	11 (12%)	38 (40%)	45 (48%)	N=94 (100%)
ČSSD	3 (6%)	15 (29%)	34 (65%)	N=52 (100%)
KSČM	1 (3%)	12 (40%)	17 (57%)	N=30 (100%)
SPD		10 (48%)	11 (52%)	N=21 (100%)
ODS	1 (6%)	2 (13%)	13 (81%)	N=16 (100%)
Piráti	3 (21%)	2 (14%)	9 (64%)	N=14 (100%)
KDU-ČSL	1 (10%)	2 (20%)	7 (70%)	N=10 (100%)
STAN	2 (20%)	2 (20%)	6 (60%)	N=10 (100%)
TOP 09	2 (20%)	2 (20%)	6 (60%)	N=10 (100%)
Hlas	1 (33%)		2 (67%)	N=3 (100%)
ZELENÍ		1 (50%)	1 (50%)	N=2 (100%)
SPO		1 (50%)	1 (50%)	N=2 (100%)
Úsvit přímé demokracie		1 (100%)		N=1 (100%)
SPR-RSČ		1 (100%)		N=1 (100%)
Důchodci za životní jistoty			1 (100%)	N=1 (100%)

IV. 1. 2. 1. 3. Obsahová pluralita: zdrojová, žánrová a tematická

Při posuzování obsahové plurality zpravodajsko-publicistických médií hraje podstatnou roli jak vyváženost a reprezentativní pestrost užitých informačních zdrojů, tak tematická a žánrová struktura pořadu. Platí obecný předpoklad, že by užitá zdroje a témata příspěvků měly reprezentovat co nejširšího spektrum, tak aby umožňovaly nejen vyváženou reprezentaci relevantních hodnot, ideí, respektive sociálně a kulturně definovaných identit.

V případě žánru komentáře je ale praxe poněkud složitější než ve zpravodajství. Je víc než pravděpodobné, že velká část komentátorů čerpá ze široké palety různých materiálů. Z analýzy je ale patrné, že nepovažují za nutné tuto širokou zdrojovou paletu přibližovat,

neb vycházejí oprávněně z předpokladu, že není dobré přetěžovat, zvláště v rozhlasovém komentáři, jeho datovou a odkazovou základnu, která by částečně narušovala plynulý poslech a porozumění. To je pravděpodobně důvod, proč bylo ve 184 odvysílaných komentářích užito jen 22 odkazů na média (na osm domácích a jedenáct zahraničních médií) (tab. 10, 11) a 39 odkazů na domácí a zahraniční nemediální zdroje.¹³ Na základě takto nepočetných zdrojů pochopitelně nelze usuzovat na případný zdrojový spin pořadu, respektive na zdrojovou pluralitu/ homogenitu komentářů.

Tabulka 10 Citované domácí mediální zdroje

	Počet odkazů
Lidové noviny, Lidovky.cz	3
Deník	1
Česká televize	1
server Neolivni.cz	1
Respekt	1
MF Dnes	1
Irozhlas.cz	1
server Česká justice	1

Tabulka 11 Citované zahraniční mediální zdroje

	Počet odkazů
Die Zeit (Německo)	2
TV Markíza (Slovensko)	1
magazín Entertainment Weekly (USA)	1
rozhlasová stanice DW (Německo)	1
server Sputnik (Rusko)	1
časopis The Nation (USA)	1
serveru Rubaltic.ru (Rusko)	1
Haaretz (Izrael)	1
The New York Times (USA)	1
BBC (Velká Británie)	1
Der Spiegel (Německo)	1

Četnější a pestřejší byla práce s nemediálními zdroji, zvláště se zahraničními politiky (tab. 12, 13) a institucemi, jako zdroji. Jde ale o tak pestrou sestavu, která neindikuje jakýkoliv smysluplný ideový či institucionální spin. Nabízí se tak jen zobecňující konstatování, že v komentářích převažovaly jako zdroje zahraniční politici a instituce patřící do našeho evropsko-unijního kulturního a hodnotového okruhu.

¹³ Průměrně se odkaz na zdroj objevoval v každém třetím komentáři. Jde ale jen o mechanický přepočítání.

Tabulka č. 12: Citované domácí zdroje: politici a instituce

ostatní zdroje – domácí	Počet odkazů
Andrej Babiš	6
Miloš Zeman aj. Ovčáček	2
Tomáš Garrigue Masaryk	1
Svatopluk Bartík, bývalý člen zastupitelstva MČ Brno-Střed	1
Rudolf Bechyně, politik ČSSD z období 1. republiky	1
Richard Brabec, ministr životního prostředí	1
Pavel Bělobrádek, předseda KDU-ČSL	1
Kateřina Konečná, místopředsedkyně KSČM	1
Jaroslav Míl, vládní zmocněnec pro jadernou energetiku	1
Centrum transatlantických vztahů CEVRO	1
antimonopolní úřad	1
úředníci azylového odboru	1

Tabulka č. 13: Citované zahraniční zdroje: politici

ostatní zdroje – zahraniční	Počet odkazů
Angela Merkelová	4
Theresa Mayová	2
Zuzana Čaputová	1
Štefan Harabin	1
Šinzo Abe, japonský premiér	1
Nikola Dimitrov, ministr zahraničí Makedonie	1
Mike Pence, americký viceprezident	1
Martin Helme, politik (Estonsko)	1
Maroš Šefčovič	1
Marko Mihkelson, politik (Estonsko)	1
Luigi Di Maio, předseda Hnutí pěti hvězd (Itálie)	1
Joachim Herman, bavorský ministr vnitra, výstavby a dopravy	1
Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO	1
Ilhan Omarová, členka Kongresu (USA)	1
Horst Seehofer, německý ministr vnitra, stavebnictví a domoviny	1
Federica Mogherini, místopředsedkyně EK	1
Donald Tusk, předseda Evropské rady	1
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	1
Evropský parlament	1
Evropská komise	1
německý think-tank Výbor pro zahraniční záležitosti	1
ruské ministerstvo vnitra	1
německé zpravodajské služby	1

Žánrové struktury pořadu dominovaly ve sledovaném období komentáře (tab. 14), byly ale využity i další publicistické nástroje, které doplňovaly či rozvíjely tematizované oblasti.

Tabulka č. 14: Analyzované příspěvky z hlediska žánru (N = 208)

Žánr	Počet příspěvků	v %
komentář	140	68
glosa	29	14
analýza	15	7
rozhovor	24	11
celkem	208	100 %

Z pohledu tradičních „rubrik“ dominovala zahraničně politická agenda (tab. 15), což odpovídá deklarovanému dramaturgickému záměru pořadu. Dominující polarita zahraniční a domácí agendy odpovídá standardnímu půdorysu tematické plurality publicistického pořadu.

Tabulka č. 15: Tematická struktura pořadu (N = 292)

	počet	v %
Zahraniční politika	125	43 %
Domácí politika na celostátní úrovni	101	33 %
Domácí ekonomika	23	8 %
Zahraniční ekonomika	15	5 %
Domácí kultura	10	3 %
Zahraniční kultura	5	3 %
Environmentální problematika	5	2 %
Domácí politika na komunální úrovni	5	2 %
Jiné	3	1 %

Pozn. Počet témat je vyšší než počet příspěvků (komentářů a rozhovorů), jelikož v některých bylo tematizována více než jedna z uvedených oblastí.

IV.1. 2. 1. 4. Zahraničně politická agenda

Podíváme-li se na zahraniční agendu podrobněji, vidíme (tab. 16), že byla v analyzovaném období kvantitativně srovnatelně tematizována EU jako samostatná zahraničně politická entita (bez zahrnutí zahraničně politické agendy jejích členských zemí) a USA. S mírným odstupem následují Rusko, Německo a Čína. Relativně vysoká tematizace Velké Británie odráží zvláště speciální problematiku související s brexitem. O široké pluralitě pořadu jako celku svědčí skutečnost, že vedle uvedených šesti (super)velmocí, tematizovaly komentáře a rozhovory dalších 41 národních států a uskupení (příloha tab. 3), které ve svém celku představují téměř čtvrtinu (24 %) z celé zahraničně politické agendy daného pořadu v daném časovém období. Tematizace prvních dvou nejfrekventovaněji zmíněných subjektů odráží primárně euroatlantické zakotvení ČR, resp. její zahraničně politickou orientaci.

Tabulka č. 16: Pozornost věnovaná zahraničním událostem podle jejich národní lokalizace (N = 208)

	počet	v %
Evropská unie	39	19 %
USA	38	18 %
Rusko	26	13 %
Německo	20	10 %
Čína	16	8 %
Velká Británie	12	6 %
zbývající země a uskupení	57	27 %

Pozn.: počet zahraničně politických příspěvků je nižší celkový výskyt jednotlivých nad/národních uskupení, jelikož v některých příspěvcích byla tématizována více než jedna z uvedených (super)velmocí.

Jak vidíme v tabulce 17¹⁴, dominovala všem národním agendám neutrální valence. Negativní hodnocení bylo nejčastěji připisováno „britským událostem“ souvisejícím téměř výhradně s politickými ději, které se týkaly Brexitu. O něco méně negativně byly rámovány ruské a čínské události a postoje. Pouze v případě jediné „národní agendy“ byl rozdíl mezi frekvencí pozitivních/negativních referencí v plusu – v případě EU. Vyrovnaný byl obraz složený z hodnocení událostí spojených s *německými tématy*.

Tabulka č. 17: Hodnocení zahraničně-politických událostí v závislosti na jejich národní afiliaci

	pozitivní vyznění	negativní vyznění	neutrální vyznění	Celkem
EU	20 %	11 %	69 %	39 (100 %)
USA	12 %	27 %	61 %	38 (100 %)
Rusko		50 %	50 %	26 (100 %)
Německo	25 %	25 %	50 %	20 (100 %)
Čína		50 %	50 %	16 (100 %)
Velká Británie		90 %	10 %	12 (100 %)

Pozn.: počet hodnocených událostí (208) překračuje počet komentářů (184), jelikož se v jednom příspěvku mohlo vyskytnout více událostí, o kterých komentátor referoval.

Analýza se také zaměřila na to, do jaké míry byla respektována otevřená pluralita osobností či významných národních uskupení. S jedinou výjimkou D. Trumpa (tab. 18) žádná ze 79 zmíněných zahraničních politických osobností či společensko-politických organizací výrazněji nevystupovala z celku (tab. 7, příloha).

Tabulka č. 18: Hodnotící reference vztahované k nejčastěji zmíněným zahraničním politikům

politický subjekt	pozitivní hodnocení	negativní hodnocení	neutrální hodnocení	Celkem
Donald Trump (USA)		19 %	81 %	N=16 (100 %)
Angela Merkelová (Německo)	33 %		67 %	N=6 (100 %)
Theresa Mayová (Velká Británie)	17 %	50 %	33 %	N=6 (100 %)

¹⁴ Ostatní méně frekventovaně pokrývané národní kauzy jsou uvedeny v příloze (tab. 4)

Je ale třeba reflektovat, že měsíční interval je příliš krátký, respektive příliš senzitivní na výběr aktuálních politických událostí, aby bylo možné činit kategoričtější závěry o případném apriorním hodnotovém spinu pořadu jako celku. Abychom mohli hovořit o ne/vyvážené reprezentaci zahraničních subjektů, případně o vytváření favorizujících/defavorizujících stereotypů, bylo by třeba dlouhodobější analýzy, která by se především zaměřila na samotný redakční gatekeeping. Tedy, zda ne/byly v případě některých zahraničních subjektů záměrně selektovány události, které je měly pozitivně či negativně stereotypizovat. V daném případě by to znamenalo analyzovat nejen domácí média, ale minimálně světové agenturní zpravodajství a samozřejmě velká zahraniční média s nadnárodním dosahem. Tento postup je ale mimo zadání a možnosti této analýzy.

Za pozornost ale stojí vysoký podíl negativních hodnocení na úrovni všech komentovaných subjektů, s výjimkou EU. V tomto smyslu by bylo možné hovořit o oslabování pluralitního pohledu, které je primárně dáno selekcí témat. Jde ale o trend typický pro celou západoevropskou či euroamerickou žurnalistiku (Kleinnijenhuis, 2008; Damstra, Boukes, 2018), která stále masivněji redukuje popis sociální reality na její negativní dimenzi. Pokusy tento trend zastavit metodami, které užívá např. solution journalism (McIntyre, 2017) zatím tento trend příliš nezmírnil. Jinými slovy, uvedená valenční disbalance odpovídá dominujícímu liberálnímu žurnalistickému modelu, který čím více ztrácí svou stále ještě dominantní pozici, tím více si pomáhá negativním rámováním svých agend.

IV.1. 2. 1. 5. Komentování aktéři

Jeden ze standardních indikátorů obsahové plurality představuje i rozmanitost komentátory tematizovaných sociálních aktérů. Skutečnost, že ve formátu, jaký představují Názory a argumenty, budou dominovat představitelé domácí a zahraniční politické třídy a ekonomických elit je logická ne znamená oslabení sociodemografické plurality pořadu. K zamyšlení ale vybízí skutečnost, že (komentovaná) politická agenda minimálně reflektovala otázky spojené se sociálně, generačně, etnicky a nábožensky definovanými sociálními aktéry a skupinami, rozměr. Jejich referenční pokrytí se ani nepřiblížilo deseti procentům v analyzovaných 184 komentářích.

IV.1. 2. 1. 6. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem

a) Byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů?

Ano, uvedené nominace a afiliace byly prezentovány korektně, ale nebyly použity u všech komentátorů

b) Naplnily analyzované pořady požadavky názorové plurality a transparentnosti využitých zdrojů?

Ano, pořad vykazuje vysokou úroveň *reflexivní* i *otevřené* autorské plurality, stejně jako plurality tematické. V případě zdrojové plurality neposkytují data dostatečnou informaci, což ale neznamená, že by bylo možné konstatovat negativní závěr.

- c) **Počínali si redaktoři, moderátoři v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.**

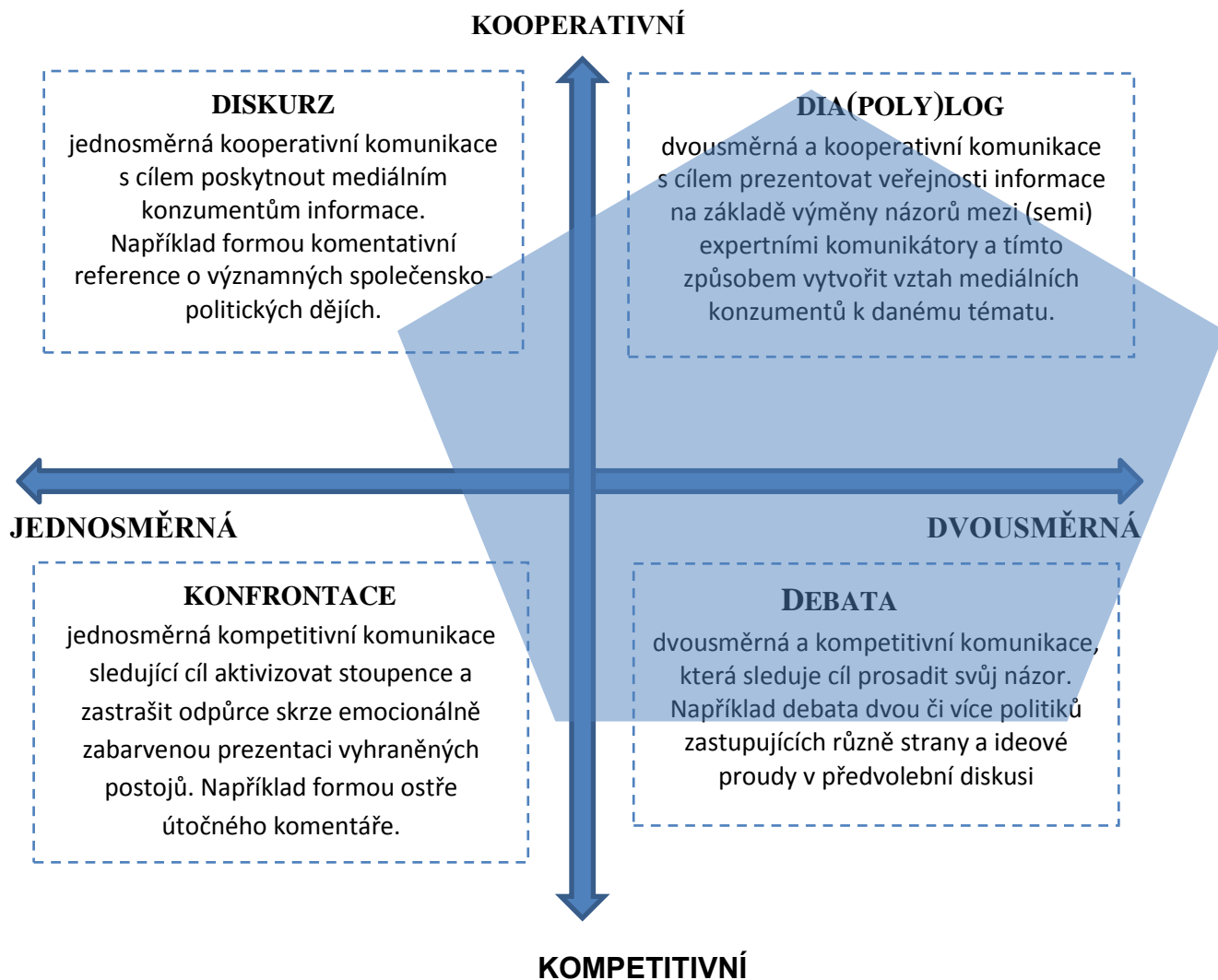
Danou otázku nelze doslova vztáhnout na komentářový formát pořadu. Daný žánr je in definitione neoddělitelně spojen s názorem jeho autora, který vždy znamená jistou formu de/favorizace komentovaných subjektů a ideí. Podstatné je ale, zda, respektive do jaké míry, se daří udržovat hodnotovou vyváženost, přesněji udržovat dynamickou rovnováhu okolo pravolevé hodnotové osy. V tomto smyslu naplnily Názory a argumenty požadavek pluralitní vyváženosti. Názorově se pořad jako celek pohyboval v ideově politickém a hodnotovém středu.

IV. 2. NÁZORY A ARGUMENTY PLUS: KULATÝ STŮL

Pro analýzu bylo zadavatelem vybráno pět diskusí vysílaných ve dnech 10.2., 17.2., 24. 2., 3.3., 10.3., a 17.3. Analyzované debaty představují pravidelný nedělní pořad vysílaný po 18. hodině s „významnými osobnostmi našeho dění“, na aktuální téma týkajících se aktuálního společenského a politického dění v cca padesátiminutové stopáži.

Z hlediska obecné charakteristiky daného diskusního formátu (schéma 2), platí, že pořad zahrnuje v různé míře všechny čtyři základní modelové komunikačně-konverzační prvky. Jádro či těžiště diskuse ale spočívá v její polylogicko-debatní struktuře, do které občas pronikají jak diskurzivní monologicko-kazatelské prvky, tak i prvky aktivisticko-konfrontační. Jinými slovy, pro daný debatní formát je určující kooperativně-kompetitivní konverzační rámec.

Schéma 2 „Názory a argumenty plus“: základní charakteristika podle typu konverzace

IV. 2. 1. Afiliace komentátorů a respondentů

Šest zvolených diskusí moderovali rovným dílem Petr Schwartz, Jan Vávra a Ondřej Konrád. V jednotlivých debatách představili hosty následujícím způsobem:

10. 2.

Moderátor: Petr Schwartz

Představení respondentů
Komentátor Hospodářských novin Petr Honzejk
Komentátorka Apolena Rychlíková ze serveru Alarm. Cz
Komentátor deníku Echo Martin Weiss rovněž
Politolog Jiří Pehe z newyorské university v Praze

17. 2.

Moderátor: Petr Schwartz

Představení respondentů
Kolega komentátor Radko Kubičko
Politolog Lukáš Jelínek z demokratické Masarykovi akademie blízké Sociální demokracii
Komentátor Martin Zvěřina z deníku Echo, který patří do svěřenského fondu A. Babiše
Komentátor serveru Info. cz Petr Holec

24. 2.

Moderátor: Ondřej Konrád

Představení respondentů
Komentátorka Petruška Šustrová
Jan Gruber z internetového Deníku Referendum
Petr Holub redaktor týdeníku Echo 24
Redakční kolega Petr Hartman

3.3.

Moderátor: Jan Vávra

Představení respondentů
Komentátor Deníku Referendum Lukáš Jelínek
Patrik Eichler z Masarykovi demokratické akademie, což je vzdělávací instituce blízká sociální demokracii
Komentátor Hospodářských novin Petr Honzejk
Komentátor Českého rozhlasu Plus Radko Kubičko

10.3.

Moderátor: Ondřej Konrád

Afiliace
Filozof Daniel Kroupa z Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
Šéfredaktor časopisu Listy Václav Žák
Politolog a ředitel Institutu pro demokracii a politiku Jiří Pehe
Novinář Jan Macháček, který je zároveň předsedou správní rady Institutu pro politiku a společnost, což je think tank hnutí ANO

17.3.

Moderátor: Ondřej Konrád

Představení respondentů
Politolog Grigorij Mesežnikov
Redakční kolega Radko Kubičko
Lubomír Smatana, který byl několik let zpravodajem ČRo na Slovensku
Šéfredaktor stanice ČRo Plus Petr Šabata

Při představování respondentů zvolili všichni moderátoři standardní postup a uvedli nejen aktuálního zaměstnavatele, respektive profesi hostů, ale také upozornili posluchače na případný profesně-institucionální vztah respondenta k politickým subjektům (ČSSD, ANO). Jinými slovy, naplnili korektně rutinní požadavky spojené s daným diskusním formátem. Bylo by ale v zájmu posluchačů, kdyby byli hosté představováni s úplnými afiliacemi. Lukáš Jelínek byl jednou představen jako *politolog z demokratické Masarykovi akademie blízke Sociální demokracii* a v druhé diskusi jako *komentátor Deníku Referendum*. Obě informace jsou pravdivé, ale pro posluchače může být matoucí jejich střídání. Chápu, že se moderátorovi diskuse odvysílané třetího března nechtělo příliš zdůrazňovat, že dva ze čtyř diskutujících mají vazbu na Masarykovu demokratickou akademii. Vzhledem k tomu, že šlo o tematickou debatu o sjezdu ČSSD, byla ale taková „nevyváženost“ akceptovatelná. Podobně zdvojené označení se objevovalo i u J. Pehe (tab. 19).

Jako námět či doporučení bych si i v případě tohoto pořadu dovolil navrhnout podrobnější představení hostů-respondentů formou širších profilů zaměřených na profesní dráhu a politicko-ekonomické vazby zaměstnavatelů respondentů. Na webu pořadu se taková možnost nabízí a mohla by posloužit nejen posluchačům, ale i moderátorovi při promýšlení strategie rozhovoru, resp. vytváření sestavy hostů pro jednotlivé diskuse.

Tabulka č. 19: Respondenti podle profese a profesní afiliace (N = 24)

respondenti	externí/ interní	Profesní afiliace	účast
Petr Honzejek	externí	HN	2
Jiří Pehe	externí	Newyorská universita v Praze/ ředitel Institutu pro demokracii a politiku	2
Lukáš Jelínek	externí	Masarykova demokratická akademie/ Deník Referendum	2
Jan Gruber	externí	Deník Referendum	1
Patrik Eichler	externí	Masarykova demokratické akademie,	1
Apolena Rychlíková	externí	Alarm. Cz	1
Petruška Šustrová	externí	Volná novinářka	1
Martin Zvěřina	externí	Echo	1
Petr Holub	externí	týdeník Echo 24	1
Petr Holec	externí	Info. cz	1
Daniel Kroupa	externí	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	1
Václav Žák	externí	šéfredaktor časopisu Listy	1
Jan Macháček	externí	předseda správní rady Institutu pro politiku a společnost	1
Grigorij Mesežnikov	externí	Nezávislý politolog	1
Radko Kubičko	Interní	ČRo	3
Lubomír Smatana,	interní	Redaktor ČRo	1
Petr Šabata	interní	Šéfredaktor ČRo Plus	1
Petr Hartman	interní	ČRo	1

IV. 2. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti

Při hledání odpovědi na druhou otázku jsme se nejdříve zaměřili analýzu *otevřené plurality* jako reprezentace, co nejširšího spektra společenských skupin a jejich názorů, *jejíž míra je výsledkem* mediální selektivity/homogenity prezentovaných jedinců, názorových skupin a jejich ideových východisek. Na to, *kdo* a *co* bylo komunikováno, respektive na to, jakou roli hrála v tomto procesu dramaturgie a moderátor. V další otázce pak přejdeme k tomu, zda a pokud ano, tak *jak*, byla konverzace i komunikovaný obsah ovlivněn moderací.

IV.2. 2. 1. Otevřená pluralita

Při analýze naplňování požadavku tzv. *otevřené plurality* jsme pracovali s následujícími indikátory, které se jeví z pohledu ustálené dramaturgie nedělní diskuse ČRo plus jako relevantní:

- a/ **profesní/odborná pluralita respondentů**¹⁵, která by měla nabízet posluchačům v rámci možností (počtu respondentů), co nejširší spektrum názorových perspektiv,
- b/ **generační a genderová pluralita hostů-respondentů**, která by měla respektovat strukturu společnosti z pohledu jejich sociodemografických charakteristik.
- c/ **hodnotová, ideová/ideologická diverzita** názorů hostů-respondentů, která by měla respektovat základních hodnotové a ideové proudy, respektive jejich relevanci ve společnosti.

Z pohledu prvních dvou výše uvedených indikátorů respektovaly diskuse jako celek (i jednotlivě) základní požadavky plurality v tom smyslu, že umožnily názorový střet hlasů reprezentujících novinářský pohled: pravicový (5) i levicový (4). Zastoupena byla i akademická reflexe reprezentující pravicovou, levicovou i středovou perspektivu (3).¹⁶

V celku všech šesti debat se podařilo oslovit téměř třígenerační sestavu hostů, u které byl předpoklad odlišných, tedy pluralitních perspektiv a názorů. Ty ale byly komunikovány z genderové perspektivy téměř homogenně. Dvě respondentky v šesti pořadech, resp. z 24 hostů, představují i na domácí diskusní standardy málo. Na obranu tvůrců pořadu je ale třeba reflektovat skutečnost, že stále platí podreprezentace žen komentátorek/vědkyň, jak v akademickém, tak i v žurnalistickém poli, která jsou pro daný pořad relevantní. Jinými slovy, falocentrická genderová homogenita pořadu indikuje primárně širší rodovou nerovnováhu na úrovni vybraných profesí v rámci celé české společnosti. Dalo by se tak říci, že pořad svým způsobem tento sociální jev nejen zrcadlí, ale částečně i reprodukuje.

¹⁵ Vzhledem ke specifičnosti pořadu, jeho de facto dominantní sociálně politickou agendu vyžadující komentáře a názory, které vycházejí odborné expertízy respondentů, nelze striktně vyžadovat pluralitu vycházející z úrovně dosaženého formálního vzdělání. Jinými slovy, formát diskuse představuje přiznaně elitní fórum, ve kterém by laický hlas působil formálně i obsahově jako neadekvátní.

¹⁶ Chápu, že je velmi obtížné dostat na nedělní podvečer pokaždé novou a pluralitní sestavu reprezentující širší spektrum komentátorů i z oblasti společenských a humanitních disciplín. Jistě jde o hlavní příčinu toho, že pořad je jako celek personálně dost zacyklený. Alespoň pokud jde o sestavu cca 10 respondentů akademiků. Platí to ale podobně i pro levicové komentátory. Svou limitující roli zde hraje nejen nevyrovnaná struktura domácích periodik, resp. jejich editoriaální ideologie, ale i zastarávající „adresáře vhodných respondentů“.

IV.2. 2. 2. Reflexivní pluralita a editoriální relevance

Výběr hostů všech šesti debat umožnil, aby formát diskuse reprezentoval názorově pluralitní *veřejné fórum* a plnil tak roli *zrcadla*, které nastavuje společnosti, respektive jejím rozmanitým názorovým proudům (Ekron, 2008; Entman, Wildman, 1992). Je ale třeba upozornit na to, že se analýza zabývala pouze šesti diskusemi, které jak jednotlivě, tak ve svém celku reprezentovaly tzv. mainstreamovou reflexivní pluralitu. Skutečně systémově a hodnotově alternativní názory v diskusích nezazněly, což ale odpovídá dramaturgii pořadu i jeho cílové skupině, respektive vysílacímu času.

Dalo by se shrnout, že se pořadu podařilo oslovit až na drobné výjimky respondenty, kteří sdílejí základní hodnoty západního pojetí liberální demokracie a debaty tak probíhaly v tomto smyslu se zamlčeným předpokladem, že se některé otázky nekladou. Diskuse tak vycházely z dominantního hodnotového paradigmatu vymezeného liberálně-konzervativními pravo a levo středovými hranicemi. V rámci tohoto pole pak byly prezentovány odlišné sociopolitické a hodnotové postoje, které umožňovaly diskurzivní střet odlišných ideových směrů a názorů. Jak už jsem předeslal, nepovažuji toto dramaturgické východisko pořadu za chybné, či dokonce za porušení reflexivní plurality. Snad by ale tato poznámka mohla posloužit jako inspirace pro jiné zpravodajsko-publicistické pořady vysílané například na programu Radio Wawe.

Z pohledu socio-politické relevance a společenské rezonance byla zvolená témata i subdiskurzivní celky všech šesti diskusí zvoleny adekvátně. Zvláště v případě tří monotematických debat odvysílaných 17. 2. (sněm hnutí ANO.), 3.3. (sjezd ČSSD) a 17.3. (výsledky prvního kola prezidentských voleb na Slovensku), potvrzuje správnost volby i maximální editoriální shoda.¹⁷ Podobně tomu bylo i u tématu z 10. 3. (návštěva premiéra v Bílém domě), které vykazovalo stoprocentní editoriální shodu. U ostatních subtémat 10.2. (ministři v ohrožení) se shoda pohybovala mezi 50-70 %. Jinými slovy šlo o témata s vysokou relevancí. Nejslabší relevanci (20-40 %) vykazovala témata z 10.2. (strategie ANO jak oslovit voliče, osud V4), z 24.2 (gesto ministra Petříčka před sjezdem ČSSD) a z 10.3. (výzva prezidenta Macrona evropským občanům). Jinými slovy agenda všech diskusí odpovídala jejich společenské relevanci.

¹⁷ Míra shody mezi volbou daného tématu a jeho výskytem v hlavních celoplošných denících a zpravodajstvím ČT (MFD, Právo, HN, LN a Události). Ve všech sledovaných médiích se daná témata objevila (v týdenním intervalu následujícím poté, co událost nastala) na titulní straně a/ nebo na straně dva Případně v zahraniční rubrice, a/nebo v Událostech. Jinými slovy v případě všech tří témat se jednalo o stoprocentní editoriální shodu mezi sledovanými médii a obsahem dané diskuse

IV.2. 2. 2. 1. Reflexivní pluralita: moderace v kontextu favorizačních a defavorizačních postupů

Zadavatelem klade též otázku týkající se formální i obsahové nepředpojatosti a neutrality moderátorů. Jde o požadavek, který platí primárně pro zpravodajství. V publicistice, a zvláště v diskusních pořadech, jde primárně o to, aby moderátor svým komunikačním chováním nepoškozoval/ nepodporoval své respondenty, jiné nepřítomné subjekty, o kterých šla řeč, případně ideje a hodnoty, které byly reflektovány, ale jejich nositel nebyl v debatě přítomen.

V analýze jsme se soustředili na promluvy moderátorů, které měly většinou povahu otázky¹⁸ nebo tematického rámce. V tomto případě jsme sledovali i způsob, jak moderátor řídil konverzaci s respondenty za pomoci hodnotového rámování, jehož meta-komunikativní povaha (Van Gorp, 2005) napovídá mediálním konzumentům (posluchačům) i diskutujícím, jak mají vnímat nastolené problémové okruhy. Jinými slovy, sledovali jsme, zda použité rámování podporovalo názorovou diverzitu, respektive, zda moderátor vyvažoval užité dominantní editoriaální rámce (kontra)rámci tak, aby nedocházelo k potlačování názorové plurality.

Vzhledem k výše popsanému formátu pořadu dominovala spíše jeho kooperativní než kompetitivní konverzační dimenze. Komunikační chování moderátorů sloužilo většinou neutrálnímu rámování diskutovaných témat, aniž by jakkoliv de/favorizovalo¹⁹ mluvčí či ideje, které reprezentovali a komunikovali. Kladené otázky byly z pohledu respondentů formulovány jako věcné (ad rem) a fakticky sloužily prověřování rozdílu mezi rétorikou respondentů a realitou – tzv. *split hunting* (Fairclough, 2000).

Převažovalo tak věcné řízení diskuse (*topic agenda*), bulvarizující postupy (*action agenda*) akcentující emocionální argumentaci (emoce respondentů) se téměř nevyskytovaly. V tomto smyslu byly naplněny požadavky kladené na publicistiku veřejné služby, které korespondují s některými atributy žurnalistické objektivity, zvláště s požadavkem tematické relevance, faktické správnosti a nestrannosti.

Konverzační výměny mezi moderátory a hosty měly věcnou povahu, která nenavozovala zásadnější spor. Komunikační chování moderátorů využívalo jako základní nástroj neutrální, zjišťovací dotaz, případně věcné doplňující vstupy. (tab. 16 v příloze). Podíl návodných otázek byl nízký. Jedinou výjimkou byla monotematická diskuse na téma sjezdu ČSSD (3.3),

¹⁸ Sledovali jsme následující typy moderátorových promluv: (a) tematické zarámování, (b) otázka neutrálně zjišťovací, (c) otázka návodná, (d) věcný dodatek, (e) replika.

¹⁹ Favorizaci jsme identifikovali na úrovni moderátora, resp. jím komunikovaných idejí a hodnot, jako záměrné i nezáměrné, zvukové, resp. verbální připisování pozitivního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím, a to formou, která posiluje jejich hodnotu, resp. připisuje jim pozitivní status. Defavorizaci jsme identifikovali na úrovni moderátora, resp. jím komunikovaných idejí a hodnot. Jde o záměrné i nezáměrné zvukové, resp. verbální připisování negativního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím formou, která oslabuje jejich hodnotu, resp. připisuje jim negativní status. Za speciální případ defavorizace chápeme potlačování či zamlčování věcně a tematicky relevantních ideových perspektiv, názorů a postojů.

ve které byl moderátor aktivnější než obvykle a položil nejen více zjišťovacích dotazů, ale i dotazů návodně rámuje. Nelze ale říci, že by poškozoval respondenty nebo s nimi či s posluchači manipuloval. Spíše se jen pokusil dynamizovat diskusi skrze prezentaci vlastních postojů, což je v rozumné míře akceptovatelné, a v některých případech i prospěšné.

Podobně hraniční bylo poněkud jednostranné rámování obrazu Z. Čaputové ze 17. 3. (prezidentské volby na Slovensku). Moderátor byl ale v těžké situaci neb jeho respondenti de facto odmítali jiné než oslavné komentáře o její osobě. Místy jejich nadšená rétorika připomínala spíše „vítězný“ sportovní komentář. V daném případě, de facto homogenního výkladu, měl moderátor přijmout roli *advocata diaboli* a zastupovat nepřítomný subjekt. I zde ale platí, že dominující diskurz je silnější než jakákoliv individuální snaha o jeho, byť jen dílčí, korekci.

Tato relativní konverzačně-názorová homogenita působila nepochybně pozitivně na to, aby diskuse držela pohromadě, a neštěpily ji věcně nepřislušné úkroky od tématu. V tomto směru je třeba práci moderátora ocenit.

Vzhledem k tomu, že Zákon o ČRo ani Kodex ČRo neřeší formální nedostatky, které vyplývají z komunikační situace upozorním jen na dvě problematická místa:

V diskusi z 24.2. moderátor replikoval na téma budoucnosti ČSSD, protiotázkou „*myslíte, že rudý prapor zavlaje?*“ Pro mojí generaci jde o ironickou poznámku, které myslím dobře rozumím. Z pohledu mladšího auditoria by ale mohl tento *komentář v otázce* vyvolat poněkud zmatek. Ostatně, moderátor si vzápětí uvědomil problematičnost této tzv. zjemnělé agrese (ironie) svého druhu a omluvně se ji pokusil uvést na pravou míru. V diskusi vysílané 17.3. se moderátorovi ve snaze po co nejpřesnější formulaci „podařila“ nepříliš citlivá upřesňující poznámka, že vražda M. Kušnírové nebyla objednána, ale že „*byla jen přehozena*“. Ano, ale...

IV.2. 2. 3. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem

a) Byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů?

Ano, uvedené nominace a afiliace byly prezentovány korektně

b) Naplnily analyzované pořady požadavky názorové plurality a transparentnosti využitých zdrojů?

Ano, diskuse s jednou výjimkou (3.3.) vykazovaly standardní úroveň *reflexivní* i *otevřené* autorské plurality, stejně jako plurality tematické. V případě zdrojové plurality neposkytují data dostatečnou informaci, což ale neznamená, že by bylo možné konstatovat negativní závěr.

- c) **Počínali si redaktoři, moderátoři v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.**

Moderátoři postupovali korektně a nedopouštěli se ani favorizací ani defavorizací respondentů ani ideí, které reprezentovali.

- d) **Nakolik témata pořadů a prostor jim věnovaný korespondoval s aktuálním společenským a politickým děním, včetně jeho společenské relevance.**

Socio-politická relevance a společenská rezonance zvolených témat byla vysoká. Jinými slovy agenda všech diskusí věnovala jednotlivým tematickým celkům i subtématům adekvátní prostor.

Šest analyzovaných nedělních kulatých stolů ve svém celku i jednotlivě splnilo požadavky vyvážené a korektní podpory názorovou plurality. Naplnily tak požadavky žurnalistické objektivity, jak je chápe Zákon o ČRo a Kodex ČRo.

IV. 3. DEN PODLE

ČRo charakterizuje pořad jako moderátorský. *Tón udává osobnost u mikrofonu, která s hosty komentuje a glosuje: (a) nejdůležitější události dne, b/ témata, která dlouhodobě ovlivňují náš život.* Jde o živě vysílaný autorský pořad, který každý den moderuje jedna z následujících osobností: Libor Dvořák, Barbora Tachecí, Petr Šimůnek, Helena Šulcová, Martina Mašková a Jiří Hošek.

Pořad je vysílán v pondělí-neděle 17:10 a 17:59.

IV. 3. 1. Afiliace komentátorů a respondentů

Analýzou prošlo 38 vydání ve sledovaném období 4. 2. – 15. 3. 2019. Pořad byl vysílán denně s výjimkou čtyř dnů, kdy byl nahrazen jinými pořady (2. 3., 3. 3., 9. 3., 10. 3.). Celkem bylo analyzováno 252 příspěvků, které měly formu rozhovorů. Osm analyzovaných příspěvků mělo charakter kulturní aktuality nebo recenze.

Rutinní praxe uvádění afiliací moderátorů a hostů byla realizována standardně. Moderátoři naplnili standardní profesně rutinní požadavky. U některých respondentů by prospělo podrobnější představení, jelikož posluchači o nich nemusí mít dostatečné informace. V této souvislosti se nabízí možnost prezentace jejich širších profilů na webu ČRo/pořadu.

IV. 3. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti

Odpověď na druhou otázku zadavatele jsme rozdělili do dvou dílčích dimenzí, které rozlišují mezi otevřenou a reflexivní pluralitou. V prvním případě jsme se soustředili na socio-demografické a profesní spektrum (a) tvůrců pořadu (moderátorů), (b) oslovených respondentů. *Míra otevřené plurality je v tomto smyslu výsledkem mediální selektivity/homogenity prezentovaných/jících jedinců, názorových skupin a jejich hodnot a ideových východisek.* Zaměříme se tedy na to, *kdo a co* bylo komunikováno, respektive na to, jakou roli hrála v tomto procesu moderace, resp. dramaturgie pořadu. V další otázce pak přejdeme k tomu, *zda* a pokud ano, tak do *jaké míry*, podporovala dramaturgie pluralitu pořadu jako celku, respektive pravidla žurnalistické objektivitě.

IV. 3. 2. 1. Otevřená a reflexivní pluralita

Při analýze naplňování požadavku tzv. *otevřené a reflexivní plurality* jsme pracovali s následujícími indikátory:

A/ Autorská pluralita (genderová, generační, hodnotová, institucionální)

by měla podporovat co nejširší autorské spektrum s předpokladem, že čím pestřejší bude sociodemografické, institucionální a hodnotové spektrum tvůrců, tím pluralitnější obsah budou dostávat mediální konzumenti.

B/ Programová pluralita (tematická, žánrová, socio-demografická)

by měla respektovat podporovat co nejširší spektrum témat (z pohledu jejich relevance) a tomu by měl odpovídat i socio-demografická struktura respondentů (zvláště diskusních pořadů). V tomto smyslu by měla podporovat reprezentaci co nejširšího spektra sociálně a kulturně definovaných identit (nejen etnických a náboženských, ale i ekonomických).

B1/ IDEOVĚ-POLITICKÁ, HODNOTOVÁ (ideologické a názorové zarámování pořadu) Měla by respektovat základních hodnotové a ideové proudy a jejich relevanci v české společnosti, ale i v širším civilizačním okruhu (židovsko-křesťanském, euro-americkém).

B2/ ZDROJOVÁ (podle zásahu média, dominantní editoriaální ideologie, národní, jazykové a kulturně civilizační identity média, podle mediatypu, podle ideové afiliace respondenta). Měla by zohledňovat minimálně dva základní typy zdrojů: (a) institucionální - média a mocensko-politické zdroje, (b) zdroje neinstitucionální – „hlas lidu“. Měla by tak podporovat nejen co nejširší spektrum užitých zdrojů, ale snažit se o jejich vyvážené zastoupení. Z pohledu sledovaných pořadů se jeví jako klíčová zvláště dimenze domácí/zahraniční, stranicko-politická afiliace.

B3/ SOCIO-KULTURNÍ (etnická, generační, náboženská, genderová) Měla by respektovat vyváženou reprezentaci relevantních sociálních skupin a kulturně definovaných identit.

IV. 3. 2. 1. 1. Autorská pluralita: moderátoři a respondenti

Všech 38 vydání moderovala pětice autorů pořadu, kteří současně vedli i většinu z 252 rozhovorů, které byly v daném období odvysílány (tab. 20).²⁰ Z pohledu autorské plurality je nepochybně užitečné, že se pořadu daří zabránit institucionální názorové uzavřenosti, profesní slepoty svého druhu tím, že se otevírá mimoredakční zkušenosti novinářů působících v jiných médiích. Pozitivní je i vyrovnané rodové zastoupení moderátorů.

Tabulka č. 20: Hlavní moderátoři podle redakční/ externí příslušnosti a počtu uskutečněných rozhovorů (N = 245)

Hlavní moderátoři	externí/interní	Počet moderací	počet uskutečněných rozhovorů
Lucie Vopálenská	Interní	7	47
Helena Šulcová ²¹	Externí	8	46
Libor Dvořák	Interní	7	46
Petr Šimůnek ²²	Externí	6	43
Martina Mašková	Interní	6	39
Lenka Kabrhelová	Interní	2	15
Vladimír Kroc	Interní	2	12
Celkem		38	245

²⁰ Vedle uvedených moderátorů vedli zbývající odvysílané rozhovory Jana Házová (1), Martin Dorazín (3), Petr Kadeřábek (2) a Veronika Štefanová (1).

²¹ Pracuje v redakci Seznam zprávy.

²² Vede českou verzi magazínu Forbes.

Z pohledu obsahové plurality pořadu představuje základní kritérium socio-demografická a socio-profesní struktura 202 respondentů/hostů, kteří poskytli rozhovor (někteří vícekrát). Z 252 uskutečněných rozhovorů byla výrazná většina (80 %) vedena s muži (tab. 21). Toto na první pohled výrazné porušení genderové rovnováhy, a tudíž i plurality pořadu, má ale své racionální vysvětlení v nerovnovázné genderové struktuře profesí, které se jeví pro dané rozhovory relevantní. Vzhledem k tomu, že pouze sedm respondentů deklarovalo jinou než českou státní příslušnost, můžeme naznačené příčiny genderové nerovnováhy vztahovat k domácímu prostředí, ze kterého byla velká většina respondentů vybírána.

Je mimo možnosti této analýzy rozporovat, zda mohli tvůrci pořadu oslovit více žen, respektive, zda bylo k danému tématu možné oslovit relevantní respondentky. Částečně asi ano. Na základě detailnější znalosti rodové struktury vědeckých/ akademických, novinářských a politických pracovních polí, se ale nedomnívám, že by bylo snadné tuto genderovou disbalanci vyrovnat či se alespoň přiblížit rovnováze. Jinými slovy, primární problém není na straně tvůrců pořadu. Popsaná rodová nerovnováha respondentů spíše cosi naznačuje o genderové nerovnováze v daných profesích na úrovni celé společnosti.

Tabulka č. 21: Pohlaví respondentů (N = 252)

pohlaví hosta	počet	v %
muž	201	80 %
žena	51	20 %
celkem	252	100 %

Jak vidíme v tabulce 22, mezi respondenty dominovala výrazně profese novináře, která je nejen na vyšších manažerských postech, ale i na atraktivnějších pozicích typu zahraničních zpravodajů, stále ještě profesí, ve které převažují muži. Podobně je tomu i ve společenských vědách, a především ve vědách přírodních. V tomto světle se uvedená genderová nerovnováha jeví jako pochopitelnější. Za pozornost stojí i silná převaha humanitního a společenského zaměření respondentů, kterým disponovaly, spolu s uměleckými profesemi, dvě třetiny respondentů.

Další sledované charakteristiky vykazovaly pouze okrajové četnosti. Nebyla identifikována žádná deklarovaná sympatie či podpora respondenta k politické straně. Mezi hosty byly pouze tři politici - ministr zahraničí Tomáš Petříček (ČSSD), europoslanec Pavel Svoboda (KDU-ČSL) a kandidát do EP Alexander Vondra (ODS). V tomto ohledu byla dramaturgie pořadu programově nestranná, i když ne nepolitická, pokud chápeme „politické“ jako rozpravu a péči o věci veřejné. Pokud bychom jen na základě uvedených povolání respondentů usuzovali na jejich formální vzdělání a z něho plynoucí sociální zařazení, převažovali vysokoškoláci a příslušníci široce pojaté střední třídy.

Tabulka č. 22: Profese respondentů a počet/podíl rozhovorů (N = 252)²³

Profese	Počet rozhovorů	v %
Novinář	123	49 %
Společenské a humanitní vědy	42	17 %
Přírodní vědy	18	7 %
Umělecké profese	18	7 %
Manažer, pracovník neziskové organizace	14	6 %
Lékař	9	4 %
Státní úředník	7	3 %
Manažer	5	2 %
Politik	3	1 %
Jiné	7	3 %
Neuvedeno, nelze určit	6	2 %
Celkem	252	100 %

IV. 3. 2. 1. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita

Analyzované rozhovory, respektive jejich moderace nevykazovala výraznější ideové či hodnotové de/favorizace. Při analýze konkrétního rozhovoru jsme sledovali dotazy moderátora/tvůrce rozhovoru a identifikovali jeho případné hodnotové akcenty, resp. de/favorizace, a to z pohledu kódovaných hodnotových perspektiv, která jsme popsali v kapitole IV. 1. 2. 1. 2. Kódovali jsme tak všechny užití hodnotící soudy, respektive reference k uvedeným ideovým systémům. Reference v tomto případě znamenala, že moderátor použil ve svém textu buď explicitní odkaz na některou z uvedených politických ideologií a společensko-ekonomických teorií, nebo ji sice nepojmenoval, ale implicitně artikuloval její hodnotový rámec.

Tabulka 23 popisuje frekvenční zastoupení různých typů referencí, aniž by ale rozlišovala mezi mírou jejich hodnocení/akceptace. Ukazuje jen šíři hodnotového spektra moderátorů, respektive pluralitu ideí a hodnot, o kterých přemýšleli a především, které nabízeli posluchačům jako možné referenční/interpretační rámce. Na rozdíl od komentářů, které představují vrchol názorové publicistiky a předpokládají deklarovaný postoj autora, v případě aktuálně publicistických rozhovorů tomu tak není. Proto nepřekvapuje, že u více než dvou třetin z nich (82 %) nebylo lze identifikovat jakýkoliv hodnotový či ideologický spin na straně moderátora/autora rozhovoru (tab. 10, příloha).

Pokud rozdělíme zbývajících 48 referencí (18 %) podle výše popsané „levicové“, „pravicové“ a „středové“ kategorizace (schéma 1, 2, 3 v příloze), ukazuje se, že téměř zcela dominovaly středové reference (73 %), zatímco pravicové a levicové hodnoty měly 13 %,

²³ Komplettní seznam respondentů a jejich profesí je zařazen do přílohy (tab. 9)

resp. 14 % zastoupení. Podstatné pro interpretaci dané analýzy je tak dominantní podíl věcně neutrální moderace, která neakcentovala žádný ideových a hodnotových směrů.

Tabulka č. 23: Reference k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N = 48)

Typ reference	Počet referencí	Podíl referencí
Pravicové hodnoty	6	13 %
Středové hodnoty	35	73 %
Levicové hodnoty	7	14 %
Celkem	48	100 %

Tabulka 23 ale nic nevyovídá o tom, zda a pokud ano, tak do jaké míry uvedené reference znamenaly moderátorovo ztotožnění/odmítnutí dané perspektivy. Kategorizace a kódování bylo provedeno totožně jako u komentářů. Na rozdíl od pluralitního rozložení ideových referencí u komentátorů, bylo v daném případě 90 % z oněch 48 užito nehodnotícím způsobem. Jinými slovy, v dané pořadu nelze hovořit ani o pravicovém ani o levicovém ideovém či hodnotovém spinu.

IV. 3. 2. 1. 3. Obsahová pluralita: zdrojová a tematická

Při posuzování obsahové plurality zpravodajsko-publicistických médií hraje podstatnou roli jak vyváženost a reprezentativní pestrost užitých informačních zdrojů, tak tematická rozmanitost, respektive širší spektra nastolovaných agend. Platí obecný předpoklad, že by užití zdroje i témata příspěvků měla vyváženě reprezentovat relevantní sociální a kulturní identity.

Ve 38 odvysílaných pořadech, respektive ve 252 realizovaných rozhovorech bylo odkazováno explicitně jen na 24 zdrojů (50 odkazů²⁴), mezi kterými převažovala zahraniční média (tab. 24). Vzhledem k rozsahu vysílání, jde o tak nízký počet, že z něho nelze usuzovat na jakýkoliv zdrojový (ideový, hodnotový a teritoriální) spin pořadu jako celku.

Tabulka č. 14: Informační zdroje využité moderátory (N = 50)

Typy zdrojů	Počet odkazů	v %
zahraniční média	22	44 %
nemediální zdroje	15	30 %
domácí média ²⁵	13	26 %
Celkem	50	100 %

²⁴ Mechanický průměrový přepočít by znamenal, že se odkaz na nějaký zdroj vyskytl v každém pátém rozhovoru, respektive v jeho moderátorském zářamování.

²⁵ Deník N (2), deník Právo (2), Televize Seznam (2), iDnes (2), MF Dnes (2), server Aktuálně.cz (2), ČTK (1).

Mezi citovanými médii dominovala z teritoriálního pohledu západní, anglosaská média. Jejich převahu narušovaly jen minimálně odkazy na polská (2), slovenská (1) a ruská (1) média (tab. 25).

Tabulka č. 25: Zahraniční média jako informační zdroje moderátorů

Zdroj	počet odkazů
Agentura Reuters (USA)	3
New York Times (USA)	3
The Guardian (Velká Británie)	3
BFM TV (Francie)	1
CNN (USA)	1
Denník N (Slovensko)	1
Deutsche Welle (Německo)	1
Financial Times (Velká Británie)	1
Le Figaro (Francie)	1
Le Monde (Francie)	1
Nezavisimaya Gazeta (Rusko)	1
polská televize	1
Science Advances (USA)	1
Server Sputnik (Rusko)	1
Televize TVN (Polsko)	1
The Telegraph (Velká Británie)	1
The Time (USA)	1
Celkem	15

Z pohledu tradičních „rubrik“ dominovala výrazně zahraničně politická agenda (tab. 26), což odpovídá deklarovanému dramaturgickému záměru pořadu. Vzhledem k tomu, že se pořad definuje zájmen (a) o *nejdůležitější události dne*, (b) *témata, která dlouhodobě ovlivňují náš život*, zdá se, že jeho tvůrci chválihodně akcentují širší zahraniční politický kontext a úspěšně tak narušují celkovou seberefrenční zahleděnost domácí žurnalistiky. Redukujeme-li tematické spektrum pořadu v daném časovém úseku na polaritu zahraniční/domácí, zahrnovala zahraniční agenda více než polovinu tematického spektra (55 %).

V rámci zahraniční politické agendy dominovaly reference ke čtyřem (super)velmocím (tab. 27) a převažovaly reference k USA a EU. Z pohledu hlavních kulturně teritoriálních celků dominovaly celkové (nejen politické) reference k evropským národním státům (tab. 28). Naplnil se tak předpoklad teorie zpravodajských hodnot (Galtung, Ruge, 1965), podle které zvyšuje pravděpodobnost zveřejnění události, její teritoriální a kulturní blízkost k médiu, které ji publikuje. Podrobný seznam národních států a nadnárodních celků je uveden v příloze (tab. 12).

Tabulka č. 26: Tematická struktura pořadu podle četnosti referencí (N = 252)

	Počet referencí	v %
zahraniční politika	105	42 %
domácí kultura	28	11 %
domácí politika na centrální / celostátní úrovni	24	10 %
zahraniční ekonomika	20	8 %
domácí ekonomika	14	6 %
zahraniční kultura	13	5 %
zdravotnictví	11	4 %
věda, technologie, objevy	10	4 %
ochrana přírody, změna klimatu	9	3 %
domácí sport	8	3 %
jiné	10	4 %
Celkem	252	100 %

Pozn.: celkový počet témat je vyšší než počet příspěvků (rozhovorů), jelikož v některých byla tématizována více než jedna z uvedených oblastí.

Tabulka č. 27: Zahraničně politická agenda podle počtu/podílu referencí k (super) velmocem (N = 105)

	Počet referencí	v %
zahraničně politická agenda se vztahem k USA	32	30 %
zahraničně politická agenda se vztahem k EU	29	28 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Rusku	18	17 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Číně	17	16 %
zbývající zahraničně politické agendy	9	9 %
Celkem	105	100 %

Tabulka 28 Počet/podíl referencí podle vazby ke světadílům

Světadíly	Počet referencí	v %
Evropa	145	53 %
Asie	62	23 %
Severní Amerika	48	18 %
Jižní Amerika	13	5 %
Afrika	4	1 %
Austrálie		
Antarktida		
Celkem	272	100 %

IV. 3. 2. 1. 3. Editoriální relevance

Zadavatel též klade otázku, „*nakolik témata pořadů a prostor věnované těmto tématům korespondovaly s aktuálním společenským a politickým děním včetně jejich společenského významu*“. Odpověď na tuto otázku představuje úkol, který je zatížen značnou dávkou subjektivity. Jako vhodnější se proto jeví konceptem *tematické či obsahové relevance*, který skýtá možnost vymezit tuto proměnnou operacionálněji, respektive zvolit méně subjektivně zatížené a empiricky uchopitelnější indikátory.

Teoretické i empirické studie zabývající se problematikou zpravodajské relevance (Galtung, Ruge, 1965; Schultz, 2007; Brighton, Foya, 2007) nepracují s operacionálním vymezením *společenského významu*. Použili jsme proto definici *zpravodajské relevance* jako obsahu, který se *dotýká problémů, skupin a národů* chápaných jako relevantní pro dané publikum (Harcup, O'Neill, 2001: 278–279). Přizpůsobili toto výchozí vymezení cílům analýzy a formátu pořadu. Zaměřili jsme se na dvě hlavní „rubriky“: zahraniční a domácí. Relevanci jejich agendy jsme kategorizovali na základě následujících šesti indikátorů, respektive operacionálních definic.

A/ ZAHRANIČNÍ AGENDA

(a1) vysoká relevance: zahrnuje témata a události, které se bezprostředně týkají širšího okruhu zájmů ČR, a to zvláště v bezpečnostní a ekonomické oblasti, včetně členství v EU, NATO. Jde zvláště o politicko-ekonomická témata a události, které buď přímo ovlivňují život posluchačů ČRo, nebo mají vysoký potenciál, že tak budou činit v krátkodobém časovém horizontu.

(a2) střední relevance: zahrnuje témata a události týkající se širšího okruhu zájmů ČR, které ale nemají bezprostřední dopad na životy občanů ČR. Jde spíše o kontextuální informace, které působí na životy občanů zprostředkovaně, respektive umožňují jim lepší orientaci v politicko-ekonomických trendech a dějích za hranicemi ČR.

(a3) nízká relevance: zahrnuje ostatní témata a události, která nemají ani přímý ani zprostředkovaný vztah k zájmům ČR ani jejich občanů. Politicko-ekonomická témata jsou zde vytěsněna zábavou.

B/ DOMÁCÍ AGENDA

(b1) vysoká relevance: zahrnuje témata a události, které se bezprostředně týkají každodenního života občanů ČR, a to zvláště ve vnitropolitické a ekonomické rovině, kterou představuje zvláště bezpečnostní, sociálně-právní a stranicko-politická tematizace.

(b2) střední relevance: zahrnuje témata a události, která se týkají širšího okruhu zájmů ČR. Neovlivňují bezprostředně podmínky života, ale mohou pomoci s lepší kontextuální orientací posluchačů ve společenských trendech, dějích a oblastech, které nejsou běžnou součástí jejich každodenních rodinných a profesních aktivit.

(b3) nízká relevance: zahrnuje ostatní témata a události, které nemají ani přímý ani zprostředkovaný vztah k zájmům občanů v rovině vnitropolitické a ekonomické. Přesněji řečeno, je málo pravděpodobné, že by témata a události zařazená do této kategorie mohla

podstatně ovlivnit jednání posluchačů při řešení zásadních životních otázek. Jejich funkce je spíše zábavná.

V tabulce 29 vidíme nejen již popsané vyšší zastoupení zahraniční tematické agendy (57 %) ²⁶, ale především o něco vyšší podíl vysoce relevantních témat z domácí agendy. Rozdíly jsou ale malé a ukazují de facto srovnatelné zastoupení domácích i zahraničních nejvíce relevantních témat. Vyšší úroveň relevance u domácí agendy vyplývá z její logicky těsnější reference k otázkám, které se dotýkají domácích posluchačů. V tomto směru je naopak třeba ocenit, že pořad pracuje tak intenzivně se zahraničními tématy a nesklouzává ke snazší bulvarizující cestě. Plní tak poslání média veřejné služby, byť nepochybně na úkor poslechovosti.

Tabulka č. 29: Tematická agenda podle míry relevance (N = 124)

	Vysoká relevance	Střední relevance	Nízká relevance	Celkem
Zahraniční agenda	18 (25 %)	11 (15 %)	42 (60 %)	71 (57 %)
Domácí agenda	16 (30 %)	25 (47 %)	12 (23 %)	53 (43 %)
Celkem	34 (27 %)	36 (29 %)	54 (44 %)	124 (100 %)

Jinými slovy, dramaturgie pořadu, respektive její editoriální relevance a společensko-politická rezonance adekvátně diferencuje mezi vysoce posluchačsky a společensky relevantními tématy a tématy, která nemají prvoplánovou atraktivitu, ale poskytují tak veřejnou službu v oblastech, kterým by komerční média nevěnovala pozornost. Jde zvláště zasvěcené zahraničně politické komentáře a analýzy.

IV. 3. 2. 1. 4. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem.

a) Byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů?

Ano, uvedené nominace a afiliace byly prezentovány korektně.

b) Naplnily analyzované pořady požadavky názorové plurality a transparentnosti využitých zdrojů?

Ano, pořad vykazuje jak vysokou úroveň jak autorské plurality, tak plurality tematické. V případě zdrojové plurality neposkytují data dostatečnou informaci, což ale neznamená, že by bylo možné konstatovat negativní závěr.

c) Počínali si redaktoři, moderátoři v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se

²⁶ V daném případě jde o celá témata, ne o reference, proto je počet nižší než v předchozích tabulkách, kde bylo možné identifikovat v jenom tématu více než jednu referenci.

nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Ano, moderátoři udržovali hodnotovou vyváženost, přesněji v převážné většině příspěvků drželi věcný a neutrální styl. V tomto smyslu naplnili požadavek neutrality a nepředpojatosti, který nejlépe ilustruje velmi nízký počet de/favorizujících referencí. Názorově se pořad se jako celek pohyboval dominantně v ideově politickém a hodnotovém středu.

d) Nakolik témata pořadu a prostor jim věnovaný korespondoval s aktuálním společenským a politickým děním.

Socio-politická relevance a společenská rezonance zvolených témat byla diferencovaně vysoká. Jinými slovy agenda všech diskusí věnovala jednotlivým tematickým celkům i subtématům adekvátní prostor.

IV. 4. INTERVIEW PLUS

ČRo charakterizuje pořad jako *rozhovor s významnou osobností o tématech, která rezonují doma i ve světě. (...) Věnuje se aktuálním tématům, na která v každodenní agendě nezbývá čas. Zaměřuje se na domácí i světové problémy v širších souvislostech (...). Nabízí netypický pohled na svět kolem nás (...). Hledá odpovědi na otázky, které nejsou samozřejmé a prvoplánové (...). Rozhovory otevírají nová témata. Agendu, kterou řeší česká i světová média, posouvají dál.*

Moderátoři: Michael Rozsypal a Jan Bumba.

Dramaturg pořadu: Petr Dudek

Premiéra: pondělí-pátek 11:34-11:59

IV. 4. 1. Afiliace komentátorů a respondentů

Analýzou prošlo 30 vydání pořadu, která byla vysílána v premiéře mezi 4. 2. – 15. 3. 2019 a zahrnovala cca pětadvacetiminutový rozhovor typu moderátor – respondent. Ve všech 30 rozhovorech byly respondenti představeni korektně, většinou tak bylo standardně uvedeno jejich povolání/odbornost, případně zaměstnavatel. Jinými slovy, moderátoři naplnili korektně profesně rutinní požadavky (tab. 13, příloha).

Jako námět či doporučení bych si dovolil navrhnout podrobnější představení respondentů zvláště v těch případech, kdy je v zájmu pro posluchače, který respondenta nezná, aby mohl posuzovat jeho odpovědi i na základě jeho životní/profesionální dráhy. Z analyzované sestavy hostů se zvláště týká tento požadavek Aleše Michla a Aleše Gerlocha, ale i dalších respondentů. V této souvislosti se nabízí možnost prezentovat širší profily respondentů na webu ČRo/pořadu. Mohl by je využít i moderátor při představování respondenta.

IV. 4. 2. Úroveň názorové plurality a rozmanitosti

Podobně jako u předchozích pořadů se soustředili na úroveň *otevřené a reflexivní plurality* jak v rámci jednotlivých rozhovorů, tak i na úrovni pořadu jako celku. Pracovali jsme tak se stejnými indikátory, které se jeví z pohledu ustálené dramaturgie poledního rozhovoru jako relevantní:

A/ Autorská pluralita

B/ Programová pluralita

B1/ IDEOVĚ-POLITICKÁ, HODNOTOVÁ

B2/ ZDROJOVÁ

B3/ SOCIO-KULTURNÍ

IV.4. 2. 1. Autorská pluralita

Na rozdíl od výše analyzovaných pořadů platí, že Interview Plus připravuje úzký tým dvou moderátorů a dramaturga. Ve sledovaném období se k J. Bumbovi a M. Rozsypalovi připojil v jednom případě jako záskok F. Nerad (tab. 30).

Tabulka č. 20: Autorství podle redakční/ externí příslušnosti komentátora (N = 30)

jméno moderátora	externí/interní	počet	v %
Michael Rozsypal	interní	15	50 %
Jan Bumba	interní	14	47 %
Filip Nerad	interní	1	3 %
Celkem		30	100 %

Hovořit o genderové a generační struktuře moderátorů postrádá smysl, vzhledem k tomu, že jde o duo, které doplňuje o generaci starší dramaturg. I zde platí, že, kvalitní moderátorky představují úzký profil, a v tomto smyslu je třeba chápat genderovou homogenitu tvůrčího týmu pořadu. V dané souvislosti nemá smysl hovořit o autorské pluralitě pořadu. Tu má smysl posuzovat až v souvislosti s jeho hosty, které jsme vzhledem velkému komunikačnímu prostoru chápali jako (spolu) autory, respektive uplatnili jsme na ně analýzu autorské plurality pořadu.

Z mocenského, profesního a statusového hlediska lze považovat pořad za elitní. Více než třetinu hostů tvořili parlamentní politici. Další téměř třetinu respondentů tvořili akademici a vysocí státní úředníci (tab. 31). Tomu odpovídá i převaha respondentů ze střední a starší generace. Dalo by se říci, že převážná část respondentů reprezentovala svou institucionální afiliací těsnou vazbu k dominující moci. V tomto ohledu bylo pro moderátory skutečně náročné naplnit cíl pořadu, tj. nabízet *netypický pohled na svět kolem nás*.

Naopak rodová rovnováha byla i v tomto pořadu značně vychýlená (tab. 32). Nebudu již opakovat to, co jsem psal ve vztahu k podobné disbalanci u předchozích pořadů. Malou odlišnost vidím jen v tom, že je přece jen o něco snazší oslovit respondentku pro rozhovor než získat pravidelnou komentátorku. Ale i zde platí, že tato nerovnováha je primárně dlouhodobě generována na úrovni české společnosti a je důsledkem jejího rodového mocensko-politického uspořádání. Daný pořad tento genderový spin zrcadlí a částečně vynuceně i reprodukuje.

Tabulka č. 31: Profese hostů (N = 30)

Profese	počet	v %
Politik ²⁷	11	37 %
Akademický pracovník, vědec	7	23 %
Vysoký státní úředník	5	17 %
Novinář	2	7 %
Ostatní	5	17 %
Celkem	30	100 % (zaokrouhleno)

Tabulka č. 32: Pohlaví respondentů (N = 30)

pohlaví hosta	počet	v %
muž	28	93 %
žena	2	7 %
Celkem	30	100 %

IV. 4. 2. 2. Obsahová pluralita: ideově-politická a hodnotová pluralita

Abychom porozuměli hodnotovému nastavení pořadu, respektive tomu, jak a zda oslovuje své posluchače dostatečně pluralitně, soustředili jsme se na to, jak dramaturgie pořadu reprezentovala skrze moderaci základní hodnotové a ideové proudy.

V případě pořadu Interview Plus determinuje jeho ideové a hodnotové zarámování, vedle strategie výběru hostů, primárně komunikační strategie moderátora. Zaměřili jsme se proto na to, zda podporoval názorovou pluralitu, respektive vykrýval dostatečně perspektivu, kterou jeho respondent podrobil kritice? Hrál roli oponenta vyvažujícího absenci respondentem neartikulovaných hodnot? Jinými slovy, podporoval *reflexivní pluralitu* i otevřenost rozhovoru? Byla jeho strategie věcně nehodnotící, nebo se vědomě či nevědomě dopouštěl de/favorizace některých subjektů, ideí a hodnot?

V příloze (tab. 14) je uveden počet/podíl moderátorových referencí reflektujících některou ze standardních politických ideologií nebo společensko-ekonomických teorií. Reference v tomto případě znamená, že moderátor použil ve své otázce nebo v replice buď explicitní odkaz, na některou z uvedených politických ideologií a společensko-ekonomických teorií, nebo ji sice nepojmenoval, ale implicitně artikuloval její hodnotový rámeček.²⁸

Tyto moderátorské reference jsme kategorizovali podle jejich vazby na levicové, pravicové a středové teorie, jak jsme je podrobně popsali v příloze (schémata 1, 2, 3). V tabulce 33 vidíme, jak frekvenčně silné byly jednotlivé reference na pravolevé ose. Je ale třeba

²⁷ Z pohledu zastoupení sněmovní pozice a opozice byl poměr téměř vyrovnaný.

ČSSD (4), ANO (2), ODS (2), KSČM (1), TOP 09 (1), Piráti (1).

²⁸ Ve 30 rozhovorech bylo použito 31 ideových referencí, 15 rozhovorů takové reference postrádalo.

upozornit, že jde jen frekvenční popis, který neindikuje míru moderátorova ztotožnění/odmítnutí. Tabulka ukazuje vzácně rovnovážné zastoupení všech tří politických orientací, které indikuje, že moderátoři čerpali svou přípravu více méně rovnoměrně ze všech tří všech ideových směrů.

Tabulka 33 Reference moderátora k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím utříděným podle pravo-levé osy (N=31)

Typ reference	Počet referencí	Podíl referencí
Pravicové hodnoty	8	26 %
Středové hodnoty	12	39 %
Levicové hodnoty	11	35 %
Celkem	31	100 %

Tabulka ale nic nevyovídá o tom, zda a pokud ano, tak do jaké míry moderátoři uvedené hodnoty přijímali/odmítali, ztotožnili se s nimi, nebo je podrobili kritice. *Ztotožnění* jsme chápali jako pozitivní využití daných hodnotových systémů k legitimizaci moderátorovi komunikační strategie i argumentace. Naopak jejich kritiku jsme kódovali jako odmítnutí-negaci dané perspektivy. Jinými slovy, v obou případech jsme kódovali hodnotící (a neutrálně deskriptivní) promluvy moderátorů, které jsme uspořádali podle jejich inklinace k „levicovým“, „pravicovým“ nebo „středovým“ hodnotám. Z pohledu hodnotové (otevřené) plurality pořadu jde o podstatnou informaci indikující míru hodnotové vyváženosti pořadu jako celku.

Tabulka 34 ukazuje, ke kterému ze uvedených tří hodnotových směrů se moderátoři obraceli, když legitimovali svou argumentaci, nebo který naopak podrobovali kritice.²⁹ Nejpodstatnější je ale informace, že moderátoři pořadu Interview Plus využívali reference na ideové a hodnotové perspektivy relativně málo a jejich styl věcný a neideologizující. Pokud již použil moderátor odkaz na některou z tradičních ideologií či společensko-ekonomických teorií, šlo nejčastěji o hodnoty středové, prezentované v nehodnotícím rámci.

Tabulka č. 34: Valence moderátorských referencí k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím podle jejich pravolevé afiliace (N=31)

Typ reference	Podíl pozitivních referencí	Podíl negativních referencí	Podíl neutrálních referencí
Pravicové hodnoty	6 % (2)		19 % (6)
Středové hodnoty	6 % (2)		32 % (10)
Levicové hodnoty	3 % (1)		32 % (10)

²⁹ Vzhledem k nízké frekvenci referencí uvádíme v tabulce jejich součet za oba moderátory, jelikož rozdíly mezi nimi byly minimální.

Stejný postup jsme zvolili při analýze hodnotových referencí užitých hosty pořadu. I v jejich případě převažovaly liberálně demokratické hodnoty (tab. 15 v příloze) jako u moderátorů. Silněji ale byly akcentovány hodnoty středové, ke kterým referovala více než polovina respondentů (59 %). (tab. 35).

Tabulka 35 Reference respondentů-hostů k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím utříděným podle jejich pravolevé afiliace (N=80)

Typ reference	Počet referencí	Podíl referencí
Pravicové hodnoty	12	15 %
Středové hodnoty	47	59 %
Levicové hodnoty	21	26 %
Celkem	80	100 %

Ale až tabulka 36 ukazuje, se kterými z uvedených tří hodnotových směrů se respondenti ve svých promluvách identifikovali a který naopak podrobovali kritice, respektive který užívali nehodnotícím způsobem. Na rozdíl od moderátorů je patrné silnější zastoupení hodnotících referencí s pozitivní valencí. Shoduje se ale identifikace se středovými hodnotami. O něco silnější pozitivní valence „levicových hodnot“ u respondentů odpovídá vyššímu počtu levicových politiků.

Tabulka č. 36: Valence referencí respondentů k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím podle jejich pravolevé afiliace (N=80)

Typ reference	Podíl pozitivních referencí	Podíl negativních referencí	Podíl neutrálních referencí
Pravicové hodnoty	8 (10 %)	2 (3 %)	2 (3 %)
Středové hodnoty	38 (48 %)		9 (11 %)
Levicové hodnoty	18 (23 %)	3 (4 %)	

Z pohledu otevřené plurality pořadu je rozhodující silná středová pozice moderátorů i respondentů, respektive jejich referencí, které se pohybovaly v mainstreamovém hodnotovém rámci, tedy oscilovaly mezi pravo a levostředovými hodnotami.

Jakkoliv převažoval středový a liberální tón, jak moderace, tak v odpovědích hostů, je důležité, že byla zachována vysoká úroveň *reflexivní plurality* pořadu jako celku, a částečně i *otevřená názorová pluralita*, respektive elementární ideová a hodnotová vyváženost pořadu. Z pohledu formátu a žánru pořadu nejsou rozhodující dílčí jednotkové procentní rozdíly, ale právě vysoká úroveň reflexivní plurality pořadu, který v daném období nereprodukoval uniformně jeden dominantní pohled, ale nabízel posluchačům širší paletu různých hodnotových perspektiv. Skutečnost, že hodnotové referenční rámce pořadu nereflektovaly alternativní, nemainstreamové hodnotové směry, je v souladu s formátem pořadu a jeho cílovou skupinou.

IV. 4. 2. 3. Obsahová pluralita: zdrojová a tematická

I při posuzování obsahové plurality pořadu, který je žánrově monotematicky postavený na půlhodinovém interview s jedním respondentem, hraje roli jak reprezentativní pestrost užitých informačních zdrojů, tak tematická struktura.

Ve 30 analyzovaných rozhovorech bylo odkazováno explicitně jen na 18 zdrojů, mezi kterými převažovala zahraniční média (tab. 37). Vzhledem k rozsahu celkové stopáže rozhovorů, jde o tak nízký počet, že z něho nelze usuzovat na jakýkoliv zdrojový (ideový, hodnotový a teritoriální) spin pořadu jako celku. Mezi citovanými médii dominovala z teritoriálního pohledu západní, anglosaská média (tab. 38).

Tabulka č. 37: Informační zdroje využité moderátory (N = 18)

Typy zdrojů	Počet odkazů	v %
zahraniční média	10	56 %
nemédiální zdroje	5	28 %
domácí média ³⁰	3	16 %
Celkem	18	100 %

Tabulka č. 38: Zahraniční média jako informační zdroje moderátorů (N=5)

Zdroj	Počet odkazů
Agentura Reuters	1
Politico (Francie)	1
slovenská média	1
The Economist	1
The Telegraph (Velká Británie)	1
Celkem	5

Tabulka č. 49: Mimomédiální zdroje moderátorů

Primárně nemédiální zdroje	Počet odkazů
Ernst & Young	1
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1
Úřad vlády SR	1
ČNB	1
Ministerstvo financí	1
Celkem	5

³⁰ Deník N (2), deník Právo (2), Televize Seznam (2), iDnes (2), MF Dnes (2), server Aktuálně.cz (2), ČTK (1).

Z pohledu tradičních „rubrik“ dominovala domácí agenda (tab. 40). Redukujeme-li tematické spektrum pořadu v daném časovém úseku na polaritu domácí/ zahraniční, zahrnovala domácí agenda více než polovinu tematického spektra (57 %). Z pohledu obsahové plurality je ale podstatné, že zahraniční agenda byla reprezentována ve srovnatelné míře, což znamená, že byl naplněn deklarovaný dramaturgický záměr pořadu zaměřovat se *na domácí i světové problémy v širších souvislostech*.

Tabulka č. 40: Tematická struktura pořadu (N = 68)

	počet referencí	v %
agenda domácí politiky na centrální / celostátní úrovni	24	35 %
zahraniční politika	16	24 %
domácí ekonomika	13	19 %
zahraniční ekonomika	8	12 %
domácí politika na lokální / komunální úrovni	6	9 %
zahraniční kultura	1	1 %
Celkem	68	100 %

Pozn.: celkový počet témat je vyšší než počet rozhovorů, jelikož v některých byla tématizována více než jedna z uvedených oblastí.

V rámci zahraniční politické agendy bylo de facto vyrovnaně referováno o pěti (super)velmocích (tab. 41). Zastoupení ostatních zahraničních subjektů bylo nižší (tab. 42). Poměr velmocí vs. ostatní národní státy byl 60:40. Z pohledu hlavních kulturně teritoriálních celků dominovaly celkové (nejen politické) reference k evropským národním státům (tab. 43). I zde se naplnil předpoklad teorie zpravodajských hodnot (Galtung, Ruge, 1965), podle které zvyšuje pravděpodobnost zveřejnění události, její teritoriální a kulturní blízkost k médiu, které ji publikuje.

Tabulka č. 41: Zahraničně politická agenda podle počtu/podílu referencí k (super) velmocem (N = 30)

	počet odkazů	v %
zahraničně politická agenda se vztahem k EU ³¹	6	20 %
zahraničně politická agenda se vztahem k USA	5	17 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Rusku	5	17 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Číně	5	17 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Velké Británii	5	17 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Francii	2	7 %
zahraničně politická agenda se vztahem k Německu	2	7 %
Celkem	30	102 % (po zaokrouhlení)

³¹ Nezahrnuje agendy členských států, ale jen unijní „byrokracie“.

Tabulka č. 42: Zahraničně politická agenda podle počtu/podílu referencí k ostatním státům (N = 20)

	Počet referencí	v %		Počet referencí	v %
Ukrajina	3	15 %	Finsko	1	5 %
Venezuela	3	15 %	Irán	1	5 %
Irsko	2	10 %	KLDR	1	5 %
Slovensko	1	5 %	Kolumbie	1	5 %
Afghánistán	1	5 %	Latinská Amerika	1	5 %
Pákistán	1	5 %	Makedonie	1	5 %
Rakousko	1	5 %	Severní Irsko	1	5 %
Sýrie	1	5 %			
Celkem				20	100 %

Tabulka 43 Počet/podíl referencí podle vazby ke světadílům (N=50)

Světadíly	Počet referencí	v %
Evropa	30	60 %
Asie	10	20 %
Severní Amerika	5	10 %
Jižní Amerika	5	10 %
Afrika		
Austrálie		
Antarktida		
Celkem	50	100 %

IV. 4. 2. 4. Vedení rozhovorů optikou moderátorské nestrannosti: kvalitativní analýza

Zadavatele též zajímá, zda byla naplněna formální a obsahová nepředpojatost/ neutralita moderace. Kodex ČRo čl. 6.13. požaduje, aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají novináři na věc, o níž informují. Klíčová je též otázka, zda se moderátoři nedopouštěli favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Cílem bylo zachytit nejen případné de/favorizační strategie, respektive dodržování nestrannosti, ale také analytický popis interakcí, ve kterých moderátor podsouval respondentům své interpretace (schéma 2).

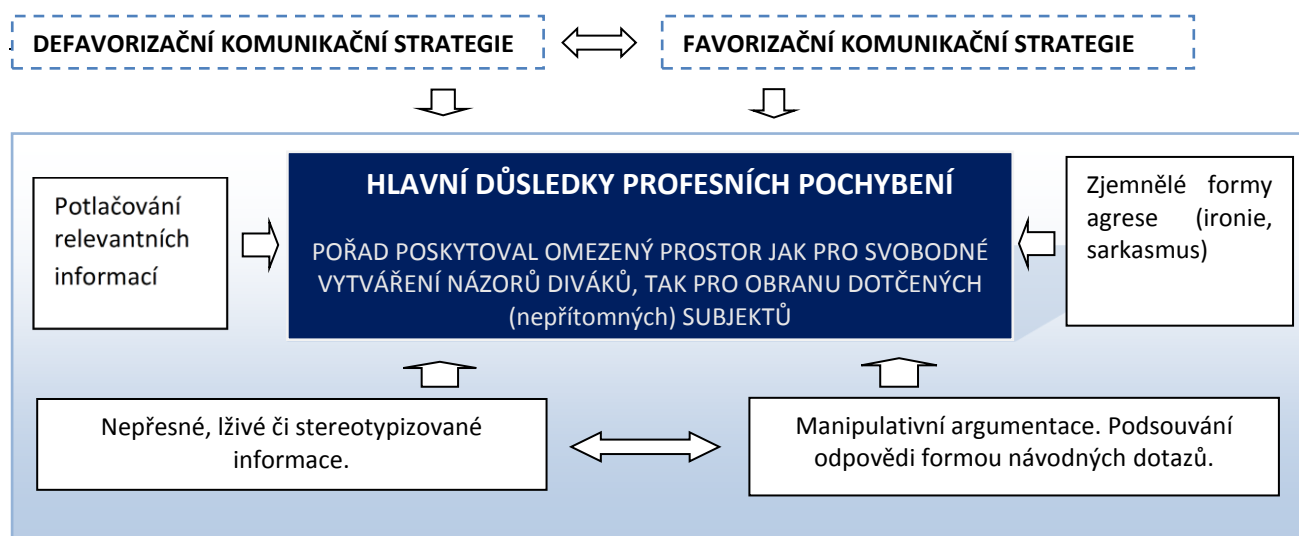
Vedle výše zmíněných kritérií nestrannosti jsme také sledovali, zda moderátoři:

- (a) korigovali respondenty v situaci, kdy užili nepřesné, manipulativní či lživé informace či argumenty,
- (b) sami nevytvářeli informační artefakty nepřesným či stereotypizovaným popisem diskutovaných dějů,
- (c) užívali zjemnělé formy agrese (ironii, sarkasmus), aby snižovali či zesměšňovali respondenty (přímo i nepřímo),

(d) potlačovali relevantní informace, které bylo vhodné zmínit ve vztahu k diskutovaným situacím.

Analýzu jsme aplikovali na promluvy moderátorů, které měly většinou povahu otázky³² nebo tematického rámce.

Schéma 2: Determinanty a důsledky profesních pochybení

Komunikační chování moderátorů sloužilo většinou neutrálnímu rámování diskutovaných témat, aniž by jakkoliv de/favorizovalo³³ respondenty či ideje, které reprezentovali a komunikovali. Moderátoři nepoškodili až na jednu výjimku žádného z hostů. Jejich otázky byly z pohledu respondentů formulovány jako věcné (ad rem) a fakticky sloužily prověřování rozdílu mezi rétorikou respondentů a realitou – tzv. *split hunting* (Fairclough, 2000).

Převažovalo tak věcné řízení diskuse (*topic agenda*), bulvarizující postupy (*action agenda*) akcentující emocionální argumentaci (emoce respondentů) se téměř nevyskytovaly. V tomto smyslu byly naplněny požadavky kladené na publicistiku veřejné služby, které korespondují s atributy žurnalistické objektivity, zvláště s požadavkem faktické správnosti a nestrannosti.

Pro oba moderátory platí, že vedli své rozhovory s minimem věcných nepřesností. Oceňují zvláště jejich výbornou přípravu, která poskytovala posluchačům široce pluralitní názorové

³² Sledovali jsme následující typy moderátorových promluv: (a) tematické zarámování, (b) otázka neutrálně zjišťovací, (c) otázka návodná, (d) věcný dodatek, (e) replika.

³³ Favorizaci jsme identifikovali na úrovni moderátora, resp. jím komunikovaných idejí a hodnot, jako záměrné i nezáměrné, zvukové, resp. verbální připsování pozitivního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím, a to formou, která posiluje jejich hodnotu, resp. připsuje jim pozitivní status. Defavorizaci jsme identifikovali na úrovni moderátora, resp. jím komunikovaných idejí a hodnot. Jde o záměrné i nezáměrné zvukové, resp. verbální připsování negativního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím formou, která oslabuje jejich hodnotu, resp. připsuje jim negativní status. Za speciální případ defavorizace chápeme potlačování či zamlčování věcně a tematicky relevantních ideových perspektiv, názorů a postojů.

spektrum. Oba moderátoři flexibilně vykrývali neartikulované opozitní názory. Hráli tak roli skutečných oponentů, kteří neplní jen roli automatů kladoucích otázky. Zvláště oceňuji, že se oběma moderátorům dařilo udržet stejný tón, resp. stejnou míru kritičnosti a nepředpojatého odstupu vůči všem představitelům politických stran. Promluvy moderátorů měly dominantně povahu neutrálně zjišťovacích otázek, případně doplňků a replik. Mírně oba moderátory odlišuje obliba v návodných otázkách. Častěji je užíval M. Rozsypal. Nemám ale pocit, že by tak činil s cílem manipulovat respondenta. Spíš se v některých jeho konverzačních výměnách opakovala tendence svým hostům napovídat. Částečně tomu bylo proto, že moderátora „tlačil čas“, ale častěji šlo spíše o netrpělivost čekat na respondentovu repliku, když bylo jasné, jak bude reagovat. V některých případech tak vedla tato zrychlené interpretace k nadinterpretaci toho, co pravděpodobně chtěl respondent sdělit. Neřekl bych ale, že tímto „zrychlováním“ konverzace M. Rozsypal svým respondentům škodil. A už vůbec ne záměrně. Jen myslím, že je třeba dát sluchu i respondentově verbální neobratnosti. Může totiž přinést nečekaný formulační průhled do tématu, právě onou nekonvenční neohrabaností. Jinými slovy, i pro výborně připraveného a komunikačně vybaveného moderátora platí, že by měl hostovi dovolit, aby mu jeho výborně vedený rozhovor trochu „pokazil“.

V neposlední řadě oceňuji verbální úroveň moderací, minimum projevů obecné češtiny, a především matoucích formulací. V neposlední řadě oceňuji, že oba mluvčí zachovali i ve vypjatějších fázích rozhovoru neagresivní nadhled. Zvláště u J. Bumby je třeba ocenit až anglosaskou snahu dávat přednost korektnosti a slušnost před výslechovým ponižováním respondenta. Mohl si to dovolit i proto, že byl na rozhovor vždy výborně připravený. Tento, řekl bych, emblematický rys pořadu, ostře kontrastuje s některými diskusemi, jejichž moderátoři se pokoušejí improvizovat bez přípravy v naději, že to přijde.

Na závěr místo shrnutí bych asi trochu hnidopišsky upozornil na pár drobností, které jsem zachytil, ale nechápu je jako porušení Zákona o ČRo ani Kodexu ČRo.

1/ Není úplně šťastné legitimizovat dotaz adresovaný jednomu z parlamentních politiků odkazem/citací jeho opozičního kolegy. Vzniká tak dojem předpojatosti maskované „korektní prací se zdroji“. Stylem, *to ne já, to Pirát*.

2/ Pozor na užívání dotazů typu *sebenaplňujícího se proroctví* (Merton, 1936), zvláště, když jde o predikci volebního zisku. V rozhovoru s J. Hamáčkem se odehrála následující konverzační výměna:

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ještě mi prosím řekněte, pane předsedo, jaký je váš cíl a vaše očekávání od evropských voleb, které se blíží koncem května?

Jan HAMÁČEK, ministr vnitra, vicepremiér, předseda strany (ČSSD)

Já jsem racionální v tomto a zase musíme vnímat to, že sociální demokracie je dneska stranou, která má ve veřejnosti podporu kolem 7, 8, 9 %, podle toho, co to je za průzkum, ale ten průměr se pohybuje lehce přes 7, mezi 7 a 8 %.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili budete rádi, když se do europarlamentu vůbec dostanete.

Jan HAMÁČEK, ministr vnitra, vicepremiér, předseda strany (ČSSD)

Ale tak to je prostě politická realita. Zase, pokud někdo očekává, že pokud jsme stranou, která má podporu ve společnosti kolem 8 %, tak v evropských volbách dostaneme 20, tak není z tohoto světa.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili jeden mandát by byl úspěch.

Nejde jen o to, že moderátor s využitím komunikačního násilí dezinterpretoval odpověď respondenta, ale především o manipulativní a pro respondenta ponižující způsob jakým moderátor prezentoval veřejnosti svou „prognózu“, aniž by ji ale byl schopen fakticky doložit.

IV. 4. 2. 5. Dílčí shrnutí: odpovědi na otázky formulované zadavatelem

a) Byly adekvátně uváděny afiliace pozvaných respondentů?

Ano, uvedené nominace a afiliace byly prezentovány korektně

b) Naplnily analyzované pořady požadavky názorové plurality a transparentnosti využitých zdrojů?

Ano, rozhovory vykazovaly standardní úroveň *reflexivní* i *otevřené* autorské plurality, stejně jako plurality tematické. V případě zdrojové plurality neposkytují data dostatečnou informaci, což ale neznamená, že by bylo možné konstatovat negativní závěr.

c) Počínali si redaktoři, moderátoři v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace, ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Moderátoři postupovali korektně a nedopouštěli se ani favorizací ani defavorizací respondentů ani ideí, které reprezentovali.

d) Nakolik témata pořadů a prostor jim věnovaný korespondoval s aktuálním společenským a politickým děním, včetně jejich společenského významu.

Socio-politická relevance a společenská rezonance zvolených témat byla vysoká. Jinými slovy, agenda všech rozhovorů akcentovala aktuální témata často i se střednědobým a dlouhodobým přesahem.

V. Hlavní závěry

- 1/ Kvantitativní analýza neprokázala jednoznačné a systematické porušování pravidel žurnalistické objektivity, vyváženosti a nestrannosti ve sledovaném období a analyzovaných pořadech.
- 2/ Kvantitativní indikátory obsahové plurality prokazují ve většině jejich sledovaných attributech standardní nebo vysokou úroveň
- 3/ Platí to zvláště pro tematickou pluralitu, která na úrovni všech analyzovaných pořadu reálně podporuje co nejširší spektrum sociálně a kulturně definovaných identit, zvláště politických.
- 4/ Všechny tři pořady se pohybují v hodnotovém středu a udržovaly ideově-politickou a hodnotovou rovnováhu, respektive respektovaly základní hodnotové a ideové proudy relevantní pro českou společnost a její civilizační okruh.
- 5/ V případě plurality užitých zdrojů nelze činit kategorické závěry vzhledem k jejich nízké frekvenci, která je dána primárně formátem analyzovaných pořadů, které na rozdíl od zpravodajství mají volnější způsob odkazování.
- 6/ Jediný méně nejednoznačný závěr se týká plurality autorské, která zvláště v pořadu *Názory a argumenty* vykazuje vysokou úroveň z pohledu širě spektra angažovaných komentátorů i jejich hodnotového zakotvení. Problematický se ale jeví genderová homogenita či nevyváženost analyzovaných pořadů. A to jak z pohledu jejich respondentů (*Den podle*, *Interview Plus*), tak i nevyvážené autorské (moderátorské) struktury. Jak už jsem opakovaně v analýze naznačil, nejde primárně o problém ČRo, ale o rodovou nerovnováhu v některých profesích na úrovni celé společnosti. Skutečností ale je, že nejen Český rozhlas tuto rovnováhu dílem zrcadlí a dílem reprodukuje.
- 7/ Až na drobné, spíše nahodilé případy se moderátoři nedopouštěli zásadnějších rétorických ani věcných faulů.

VI. Seznam použité a referenční literatury

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Aslama, E. de Bens, J. van Cuilenburg, K. Nordenstreng, W. Schulz & R. van der Wurff (2007). Measuring and assessing empirical media diversity: Some European cases, in: E. De Bens (Eds). *Media between Culture and Commerce*, pp. 55-98. Bristol: Intellect.
- Bateson, G. (1954) 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press.
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheaffer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Broughton-Micova S (2012) Media pluralism. Available at: <http://blogs.lse.ac.uk/mediapolicyproject/2012/01/26/media-pluralism-the-enigma-ofoxford/>.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis. *Western Journal of Communication*, 57, 3, p330-48.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cuilenburg, J. (2007). Media diversity, competition and concentration: Concepts and theories, in: E. De Bens (Eds). *Media between Culture and Commerce*, pp. 25-54. Bristol: Intellect.
- Damstra, A., Boukes, M. (2018). The economy, the news, and the public: A longitudinal study of the impact of economic news on economic evaluations and expectations. *Communication Research*, 1–25. doi:10.1177/0093650217750971
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Dayan, D., Katz, E. (1988). Articulating consensus: The ritual and rhetoric of media events. In J.C. Alexander (ed), *Durkheimian sociology: Cultural studies* (pp.161-186). Cambridge: Harvard University press *Western Journal of Communication* 57: 330–348.
- Drew, P. and Heritage, J. (eds.) (1992) *Talk At Work: Interaction in Institutional Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doyle, G. (2002). *Media ownership: The economics and politics of convergence and concentration in the UK and European media*. London: Sage Publications.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80–87.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51–58.
- Fowler R (1991) *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge.
- Galtung, Johan, and Mari Ruge. 1965. "The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers." *Journal of International Peace Research* 2: 64–90.
- Gee, James P. 1999. *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and method*. London – New York: Routledge.

- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Golding, Peter, and Philip Elliott. 1979. *Making the News*. London: Longman.
- Greatbatch, D. (1998) Conversation analysis: Neutralism in British news interviews. In A. Bell and P. Garrett (eds), *Approaches to Media Discourse*. Oxford: Blackwell.
- Greatbatch, D. (1992) On the management of disagreement between news interviewees. In P. Drew and J. Heritage (eds), *Talk At Work*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
- Groseclose T and Milyo J (2005) A measure of media bias. *The Quarterly Journal of Economics* 120(4): 1191–1237.
- Hall, S. (1982): The rediscovery of ideology: return of the repressed in media studies. In: Gurevitch, M. et al.: *Culture, Society and the Media*. Methuen, pp. 354-363.
- Tony Harcup & Deirdre O’Neill (2017) What is News?, *Journalism Studies*, 18:12, 1470-1488, DOI: 10.1080/1461670X.2016.1150193
- Harcup, Tony, and Deirdre O’Neill. 2001. “What is News? Galtung and Ruge Revisited.” *Journalism Studies* 2 (2): 261–280.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) ‘Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising’, *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Heidegger M (1962) *Being and Time*. San Francisco, CA: Harper & Row.
- Heywood, A. *Politologické ideologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.
- Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Clifford Christians, Theodore L. Glasser, Denis McQuail, Kaarle Nordenstreng, Robert A. White (2009) *Normative Theories of the Media: Journalism in democratic societies*. University of Illinois Press. in *Democratic Societies*. Urbana, IL and Chicago, IL: University of Illinois Press.
- Isotalus, P. (2001) ‘Presidential Campaigning in Finland’, *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) ‘Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates’, in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) ‘A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective’, *Javnost-The Public* 13: 61-71.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) ‘Choice, values, and frames’, *American Psychologist*, 39: 341–350.
- Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
- Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
- Kleinnijenhuis, J. (2008). Negativity. In W. Donsbach (Ed.), *The international encyclopedia of communication*. doi: 10.1002/9781405186407.wbiecn005
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) ‘Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.’ *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Laclau, E., Mouffe, Ch. (2013): *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics*. Verso.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) ‘A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates’, *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Lerner, G. (ed.) (2004) *Conversation Analysis: Studies from the First Generation*. Amsterdam: John Benjamins.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Maesele P (2015) Risk conflicts, critical discourse analysis, and media discourses on GM

- crops and food. *Journalism* 16(2): 278–297.
- Marchart O (2011) From media to mediality: mediatic (counter-)apparatuses and the concept of the political in communication studies. In: Dahlberg L and Phelan S (eds) *Discourse Theory and and Critical Media Politics*. Palgrave Macmillan UK.
 - Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) ‘Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting’, *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
 - Matthes, J., Kohring, M. (2008) ‘The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity’, *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
 - McCombs, M. E., Shaw, D. L. (1972) “The Agenda-Setting Function of Mass Media.” *The Public Opinion Quarterly* 36 (2): 176 – 187.
 - McCombs, M. (2009), *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. Portál. Praha.
 - McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) ‘Political Campaign Debates’, in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
 - McIntyre, K. (2017, December 14). Solutions journalism: The effects of including solution information in news stories about social problems. *Journalism Practice*, 1-19. doi: 10.1080/17512786.2017.1409647
 - Metzger, M. (2005). Interpreted discourse: Learning and recognizing what interpreters do in interaction. In C. Roy (Ed.), *Advances in teaching sign language interpreters*. (pp. 100-122). Washington, DC: Gallaudet University Press.
 - Morgan, M., Signorielli, N. (1990): *Cultivation Analysis*. Sage.
 - Moufe, Ch: (2018). *For the left populism*. Verso.
 - Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
 - Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
 - Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
 - Philo G (ed.) (1995) *The Glasgow Media Group Reader, vol. II: Industry, Economy, War and Politics*. London: Routledge.
 - Singer JB (2007) Contested autonomy: professional and popular claims on journalistic norms. *Journalism Studies*, 8(1), 79–95. doi:10.1080/14616700601056866.
 - Schultz, Ida. 2007. “The Journalistic Gut Feeling.” *Journalism Practice* 1 (2): 190–207.
 - Staab, Joachim Friedrich.1990.“The Role of News Factors in News Selection: A TheoreticalReconsideration.” *European Journal of Communications* 5: 423–443. *Journalism Studies* 8(1): 79–95.
 - Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) ‘Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections’, *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
 - Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) *The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns*. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
 - Van Gorp, B. (2005) ‘Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue’, *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
 - Thetela P (2001) Critique discourses and ideology in newspaper reports: a discourse analysis of the South African press reports on the 1998 SADC’s military intervention in Lesotho. *Discourse & Society* 12(3): 347–370.
 - Thompson, J. (1990): *Ideology and Modern Culture: Critical Social Theory in the Era of Mass Communication*. Stanford University Press.

- Tolson, A. (ed.) (2001) *Television Talk Shows: Discourse, Performance, Spectacle*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Valecké P, Sükösd M, Picard RW, et al. (2009) Independent study on indicators for media pluralism – towards a risk-based approach. Report prepared for the European Commission, Directorate-General Information Society and Media. Leuven: ICRI.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- Volek, Jaromír a Marína Urbániková. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
- Volek, Jaromír. Televizní publika ve věku digitální fragmentace. In Kaňka, Petr, Kofránková, Václava, Mayerová, Indrid, Štoll, Martin a kol. *AUTOR-VIZE-MEZE-TELEVIZE*. 1. vyd. Praha, Bratislava: USTR- Ústav pro studium totalitních režimů a VŠMU - Bratislava: Vysoká škola múzických umění, 2015. s. 133-146, 14 s. sv. 1. ISBN 978-80-87912-36-2.
- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Glowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In *Média a společnost*. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Welbers, Kasper, Wouter Van Atteveldt, Jan Kleinnijenhuis, Nel Ruigrok, and Joep Schaper. 2015. "News Selection Criteria in the Digital age: Professional Norms Versus Online Audience Metrics." *Journalism*. doi:10.1177/1464884915595474.
- Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.
- Wendelin, Manuel, Ines Engelmann, and Julia Neubarth. 2015. "User Rankings and Journalistic News Selection." *Journalism Studies*. doi:10.1080/1461670X.2015.1040892.

1. PŘÍLOHY: tabulky

NÁZORY A ARGUMENTY

Tabulka 1 Nominace komentátorů

Adam Černý	stálý spolupracovník Hospodářských novin	1
Apolena Rychlíková	časopis A2	1
	z A2larm	1
Blanka Solařová-Calibaba	spisovatelka a novinářka	1
	neuveďeno	1
Daniel Kroupa	filozof	1
	filosof a vysokoškolský pedagog	4
	neuveďeno	1
David Klimeš	z týdeníku Ekonom	1
	hlavní analytik týdeníku Ekonom	5
Iva Pekárková	spisovatelka	6
Eva Turnová	spisovatelka a rockerka	4
	rockerka a spisovatelka	2
Gita Zbavitelová	neuveďeno	1
Ivan Hoffman	neuveďeno	4
Ivan Štern	neuveďeno	3
Jan Fingerland	komentátor Českého rozhlasu	6
	neuveďeno	8
Jan Jůn	londýnský korespondent	1
Jan Klesla	neuveďeno	4
Jan Vávra	neuveďeno	3
Jaroslav Šebek	neuveďeno	1
Jefim Fištejn	z Rádia svoboda, Svobodná Evropa	1
Jindřich Šidlo	ze Seznamu.cz	2
Jiří Berounský	neuveďeno	1
Jiří Leschtina	publicista	1
	komentátor	2
	neuveďeno	5
Jiří Pehe	z Pražské newyorské univerzity	1
	z Newyorské univerzity v Praze	2
	vedoucí Pražského institutu pro demokracii a kulturu Newyorské univerzity	1
	politolog Jiří Pehe z newyorské univerzity v Praze	3
Jiří Stránský	spisovatel, skaut a bývalý politický vězeň	2
	spisovatel	1
Josef Mlejnek	politolog z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze	1
Kamila Pešeková	neuveďeno	5
Karel Hvižďala	neuveďeno	5
Libor Dvořák	komentátor Českého rozhlasu	4
	neuveďeno	1
Lída Rakušanová	neuveďeno	3

Tematická a názorová rozmanitost ve vybraných pořadech ČRo Plus

Luboš Palata	redaktor Deníku	6
Lucie Priknerová	nevedeno	1
Lukáš Jelínek	z Masarykovy demokratické akademie	6
Lukáš Kovanda	podle hospodářského experta	1
	hlavní ekonom Czech Fund	3
	ekonomický analytik	1
Marek Hudema	z portálu INFO.CZ	1
	nevedeno	1
Matěj Schneider	z rádia Wave	1
Michal Zlatkovský	Irozhlas.cz	1
	nevedeno	1
Ondřej Houska	redaktor Hospodářských novin	4
Ondřej Konrád	komentátor Českého rozhlasu	1
	nevedeno	3
Ondřej Neff	spisovatel a vydavatel internetového týdeníku Neviditelný pes	4
	spisovatel a vydavatel internetového deníku	1
	nevedeno	1
Ondřej Vaculík	spisovatele a komunálního politika	1
Pavel Vondra	redaktor Českého rozhlasu	1
Petr Hartman	nevedeno	7
Petr Holec	komentátor serveru Info.cz	2
	z Týdeníku ECHO	7
	komentátor týdeníku Echo	3
Petr Nerad	zahraničně-politický analytik Českého rozhlasu	1
Petr Šabata	šéfredaktor Českého rozhlasu Plus	1
	nevedeno	1
Radko Kubičko	šéfkomentátor českého rozhlasu	1
	komentátor Českého rozhlasu	1
Richard Seemann	nevedeno	8
Robert Schuster	z Lidových novin	1
	komentátor Lidových Novin	2
Thomas Kulidakis	naš spolupracovník na Balkáně	1
	naš spolupracovník	1
	naš balkánský spolupracovník	1
	naš balkánský korespondent	1
	balkánský spolupracovník Českého rozhlasu	1
	nevedeno	4

Tabulka č. 2: Autoři analyzovaných příspěvků (N = 184)

autor/ka příspěvku	počet	v %	autor/ka příspěvku	počet	v %	autor/ka příspěvku	počet	v %
Jan Fingerland	14	8 %	Iva Pekárková	6	3 %	Petr Šabata	2	1 %
Petr Holub	10	5 %	Ivan Hoffman	4	2 %	Radko Kubičko	2	1 %
Thomas Kulidakis	9	5 %	Jan Klesla	4	2 %	Adam Černý	1	1 %
Jiří Leschtina	8	4 %	Ondřej Houska	4	2 %	Gita Zbavítelová	1	1 %
Richard Seemann	8	4 %	Ondřej Konrád	4	2 %	Jan Jůn	1	1 %
Jiří Pehe	7	4 %	Ivan Štern	3	2 %	Jaroslav Šebek	1	1 %
Petr Hartman	7	4 %	Jan Vávra	3	2 %	Jefím Fištejn	1	1 %
Daniel Kroupa	6	3 %	Jiří Stránský	3	2 %	Jiří Berounský	1	1 %
David Klimeš	6	3 %	Lída Rakušanová	3	2 %	Josef Mlejnek	1	1 %
Eva Turnová	6	3 %	Robert Schuster	3	2 %	Lucie Priknerová	1	1 %
Lukáš Jelínek	6	3 %	Apolena Rychlíková	2	1 %	Matěj Schneider	1	1 %
Ondřej Neff	6	3 %	Blanka Solařová-Calibaba	2	1 %	Ondřej Vaculík	1	1 %
Kamila Pešeková	5	3 %	Jindřich Šídlo			Pavel Vondra	1	1 %
Karel Hvižd'ala	5	3 %	Marek Hudema	2	1 %	Filip Nerad	1	1 %
Libor Dvořák	5	3 %	Michal Zlatkovský	2	1 %	Celkem	184	100 %
Luboš Palata	6	3 %	Petr Holec	2	1 %			
Lukáš Kovanda	5	3 %		2	1 %			

Tabulka č. 3: Zahraničně politická agenda: tematizace jednotlivých národních států a celků s nižším než pětiprocentním podílem (N = 208)

země / skupina zemí	počet	v %	země / skupina zemí	počet	v %	země / skupina zemí	počet	v %
Izrael	9	4 %	Japonsko	2	<1 %	Makedonie	1	<1 %
Slovensko	9	4 %	Moldavsko	2	<1 %	Nizozemí	1	<1 %
Polsko	8	4 %	Turecko	2	<1 %	Rumunsko	1	<1 %
Ukrajina	7	3 %	Itálie	2	<1 %	Sýrie	1	<1 %
Maďarsko	7	3 %	Jižní Korea	2	<1 %	Švédsko	1	<1 %
Francie	6	3 %	Nový Zéland	2	<1 %	Švýcarsko	1	<1 %
Venezuela	6	3 %	Afghánistán	1	<1 %	Austrálie	1	<1 %
Írán	3	3 %	afriické země	1	<1 %	Vietnam	1	<1 %
Rakousko	3	1 %	Alžírsko	1	<1 %	Gruzie	1	<1 %
Saudská Arábie	3	1 %	Bahrajn	1	<1 %	Indie	1	<1 %
Severní Korea	3	1 %	Bělorusko	1	<1 %	islámský stát	1	<1 %
Spojené arabské emiráty	3	1 %	Brazílie	1	<1 %			
Vatikán	3	1 %	Černá Hora	1	<1 %			
Irsko	3	1 %	Estonsko	1	<1 %			
KLDR	3	1 %	Filipíny	1	<1 %			

Tabulka č. 4: Hodnocení zahraničně-politických kauz u méně frekventovaných národních témat

	pozitivní vyznění	negativní vyznění	neutrální vyznění
Izrael (N=9)	13 %	25 %	63 %
Polsko (N=8)	13 %	38 %	75 %
Slovensko (N=9)	13 %	13 %	75 %
Ukrajina (N=7)		29 %	71 %
Francie (N=6)		50 %	83 %
Maďarsko (N=7)		50 %	50 %
Venezuela (N=6)		50 %	100 %

Tabulka 5 Počet a podíl referencí vztahených k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N=256)

Užitý hodnotový rámec	Počet referencí	Podíl referencí
liberální demokracie	76	30 %
levicový liberalismus	24	9 %
nacionalismus	23	9 %
(nový) populismus	19	7 %
globalismus	19	7 %
socialismus	17	7 %
pravicový liberalismus	10	4 %
konzervativismus	10	4 %
klasický liberalismus	10	4 %
kolektivismus	9	4 %
environmentalismus	7	3 %
progresivismus	5	2 %
křesťanské hodnoty	5	2 %
rasová teorie	5	2 %
antisemitismus	4	2 %
neoliberalismus	4	2 %
multikulturalismus	2	<1 %
monetarismus	2	<1 %
deliberativní demokracie	1	<1 %
keynesiánství	1	<1 %
nacionální socialismus	1	<1 %
národní liberalismus	1	<1 %
pacifismus	1	<1 %
Celkem	256	100 %

Pozn. Počet užitých referencí (256) je vyšší než počet komentářů, jelikož někteří komentátoři zmiňovali v jednom svém příspěvku více hodnotových perspektiv.

Tabulka 6 Valence referencí vztažených k dílčím politickým ideologiím, hodnotám a společensko-ekonomickým teoriím

	pozitivní hodnocení	negativní hodnocení	neutrální hodnocení
liberální demokracie (N=55)	69	3	4
levicový liberalismus (N=24)	11	4	9
nacionalismus (N=23)	20	3	
(nový) populismus (N=19)	4	11	4
globalismus (N=19)	13	4	2
socialismus (N=17)	3	7	7
pravicový liberalismus (N=10)	9	1	
konzervativismus (N=10)	5	5	
klasický liberalismus (N=10)	10		
kolektivismus (N=9)	4	5	
environmentalismus (N=7)	7		
progresivismus (N=5)	4	1	
křesťanské hodnoty (N=5)	5		
rasismus (N=5)		5	
antisemitismus (N=4)		4	
neoliberalismus (N=4)	2	1	1
multikulturalismus (N=2)	2		
monetarismus (N=2)	1	1	
deliberativní demokracie (N=1)	1		
keynesiánství (N=1)	1		
nacionální socialismus (N=1)		1	
národní liberalismus (N=1)	1		
pacifismus (N=1)	1		

Tabulka č. 7: Názory a argumenty: reference k zahraničním politickým subjektům

politický subjekt	počet	v %	politický subjekt	počet	v %
Donald Trump (USA)	16	9 %	ACUM (Moldavsko)	1	1 %
Republikáni (USA)	2	1 %	Alexis Tsipras (Řecko)	1	1 %
Mike Pence (USA)	1	1 %	Bernie Sanders (USA)	1	1 %
Angela Merkelová (Německo)	6	3 %	Benny Gantz (Izrael)	1	1 %
CDU (Německo)	3	2 %	Centristé / Strana středu (Estonsko)	1	1 %
Annegret Krampová-Karrenbauerová (Německo)	1	1 %	Daniel Ortega (Nikaragua)	1	1 %
Theresa Mayová (Velká Británie)	6	3 %	Die Linke (Německo)	1	1 %
Konzervativní strana (Velká Británie)	2	1 %	Estonská konzervativní lidová strana	1	1 %
Boris Johnson (Velká Británie)	1	1 %	Estonská reformní strana	1	1 %
Labouristé (Velká Británie)	6	3 %	euroskeptické strany (EU)	1	1 %
Jeremy Corbyn (Velká Británie)	1	1 %	Evropská koalice (Polsko)	1	1 %
Smer (Slovensko)	4	2 %	Evropská lidová stran (Evropský parlament)	1	1 %
Maroš Šefčovič (Slovensko)	1	1 %	hnutí Republika (Francie)	1	1 %
Robert Fico (Slovensko)	1	1 %	Jair Lapid (Izrael)	1	1 %
Demokraté (USA)	2	1 %	Jaro (Polsko)	1	1 %
Hillary Clinton (USA)	1	1 %	Julia Tymošenková (Ukrajina)	1	1 %
Ilhan Omarová (USA)	1	1 %	Kim Čong-un (KLDK)	1	1 %
Marine Le Penová (Francie)	4	2 %	Liberálně demokratická strana (Moldavsko)	1	1 %
Nicolás Maduro (Venezuela)	4	2 %	liberální strany (EU)	1	1 %
SPD (Německo)	4	2 %	Liviu Dragnea, předseda parlamentu (Rumunsko)	1	1 %
Vladimír Putin (Rusko)	4	2 %	Matamela Cyril Ramaphosa (JAR)	1	1 %
Zelení (Německo)	4	2 %	Michael Bloomberg (USA)	1	1 %
Benjamin Netanjahu (Izrael)	2	1 %	Mohammed bin Zayed Al Nahyan (SAE)	1	1 %
Likud (Izrael)	1	1 %	nacionalisticko-populistické strany (EU)	1	1 %
Joachim Herman (Německo / Bavorsko)	1	1 %	Nikola Dimitrov, ministr zahraničí (Makedonie)	1	1 %
Horst Seehofer (Německo)	1	1 %	Občanská platforma (Polsko)	1	1 %
Demokratická strana (Moldavsko)	2	1 %	Ocma jehudit, „židovská síla“ (Izrael)	1	1 %
Emmanuel Macron (Francie)	2	1 %	Petro Porošenko (Ukrajina)	1	1 %
Hnutí pěti hvězd (Itálie)	2	1 %	předseda Evropské rady Donald Tusk	1	1 %
Hugo Chávez (Venezuela)	2	1 %	Robert Mugabe (Zimbabwe)	1	1 %
Juan Guaidó (Venezuela)	2	1 %	Rodrigo Duterte, prezident (Filipíny)	1	1 %

Tematická a názorová rozmanitost ve vybraných pořadech ČRo Plus

politický subjekt	počet	v %	politický subjekt	počet	v %
lidovci, lidovecká frakce (EU)	2	1 %	skotští nacionalisté (Velká Británie)	1	1 %
Marián Kotleba (Slovensko)	2	1 %	socialisté (EU)	1	1 %
Matteo Salvini (Itálie)	2	1 %	Svobodní demokraté (Německo)	1	1 %
Právo a Spravedlnost (Polsko)	2	1 %	uskupení Ted' (Moldavsko)	1	1 %
Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker	2	1 %	Victor Orbán (Maďarsko)	2	1 %
socialisté, socialistická strana (Moldavsko)	2	1 %	Volodymyr Zelenskyj (Ukrajina)	1	1 %
Strana práce (Izrael)	2	1 %	Zoran Zaev (Severní Makedonie)	1	1 %
50PLUS (Nizozemí)	1	1 %	Židovský domov (Izrael)	1	1 %
Abdelazíz Buteflika (Alžírsko)	1	1 %			

Tabulka č. 8: Názory a argumenty: ostatní zdroje

	počet
Ferdinand Peroutka	1
Stanislav Milota, kameraman, signatář Charty 77	1
Jiří Kolář, básník	1
Jiří Hanzelka, Miroslav Zikmund	1
Jára Cimrman	1
Ben Stiller, komik	1
Nezisková organizace Arnika	1
Ady Barkan, aktivista (USA)	1
Alexander Fox - předseda německé unie gayů a leseb	1
Bonn International Center for Conversion	1
Milión chviliek pro demokracii	1
Eric Drouet, spoluorganizátor protestů Žlutých vest	1
Niall Ferguson, historik	1
Ranga Yogeschwar, německý fyzik	
Daniel München, ekonom	1
Alain Finkielkraut, filozof	
Jaroslav Míl, vládní zmocněnec pro jadernou energetiku	1
antimonopolní úřad	1
úředníci azylového odboru	1
vládní memorandum z listopadu 2015, podepsané v Pekingu	1
Rupert Murdoch	1
Arthura Gregg Sulzberg, vydavatel New York Times	1
agentura Moody's	1
Levada center (Rusko)	1
Česká biskupská konference	1
Jan Rozek, spoluzakladatel iniciativy Pro čistou církev	1
Josef Schuster, prezident německé ústřední rady Židů	1
obhájkyně obviněného podnikatele Kočnera (Slovensko)	1

Tabulka č. 9: Den podle: jména, profese a afiliace hostů (N = 202)

jméno hosta	afiliace	N	jméno hosta	afiliace	N
Milan Slezák	zahraničně-politický komentátor Českého rozhlasu	6	Karel Týra	generální ředitel společnosti Nielsen pro Českou a Slovenskou republiku	1
Martin Dorazín	zpravodaj Českého rozhlasu v Rusku / Gruzii	5	Kateřina Březinová	amerikanistka Metropolitní univerzity Praha	1
Martin Rey	odborník na Latinskou Ameriku	4	Kateřina Ferenčíková	spolupracovnice Českého rozhlasu v San Sebastianu	1
Nováček Petr	komentátor Českého rozhlasu	4	Kateřina Štenclová	výtvarnice	1
Adam Černý	předseda českého Syndikátů novinářů, stálý spolupracovník Hospodářských novin a ČRo Plus	3	Lada Wichterlová	projektová manažerka Gender Studies	1
Jan FIngerland	zahraničněpolitický komentátor Českého rozhlasu	3	Lenka Kabrhelová	bývalá zpravodajka Českého rozhlasu v USA	1
Martin Hála	sinolog, ředitel českého projektu Sinopsis	3	Leo Pavlát	ředitel Židovského muzea v Praze	1
Milan Kocourek	spolupracovník Českého rozhlasu, spolupracovník ve Velké Británii	3	Libor Dvořák	zahraničně-politický analytik Českého rozhlasu, odborník na postsovětský prostor	1
Petr Havel	zemědělský analytik a šéfredaktor portálu Naše voda	3	Linda Janků	z kanceláře Veřejné ochránčyně práv	1
Petr Holub	komentátor serveru Echo24	3	Linda Piknerová	afrikanistka Západočeské univerzity	1
Petr Nováček	komentátor Českého rozhlasu	3	Lucia Argüellová	vedoucí latinsko-amerických programů Člověka v tísni	1
Petra Procházková	odbornice na posovětský prostor, novinářka Deníku N	3	Lucia Šídová	výkonná ředitelka Freya	1
Thomas Kulidakis	spolupracovník Českého rozhlasu	3	Lucie Hrdličková	spoluiniciátora Dne dětské onkologie Kliniky dětské hematologie a onkologie fakultní Nemocnice Motol	1
Alexandr Vondra	bývalý ministr zahraničí, někdejší velvyslanec České republiky v US, ředitel centra Transatlantických vztahů CEVRO institutu, člen ODS	2	Lucie Priknerová	komentátorka a spolupracovnice Českého rozhlasu	1
David Jakš	stálý zpravodaj Českého rozhlasu ve východní Asii	2	Lucie Tungul	politoložka z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci	1
Dušan Neumann	spolupracovník Českého rozhlasu v USA	2	Lukáš Jelínek	politolog z Masarykovy demokratické akademie blízké ČSSD	1
Gregor Martin Papucsek	spolupracovník Českého rozhlasu v Maďarsku	2	Lukáš Kovanda	hlavní ekonom společnosti Czech fund	1
Grigorij Mesežnikov	politolog, prezident Slovenského institutu pro mezinárodní otázky	2	Magda Faltová	jedna z mluvčích happeningu, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci	1
Jan Jůn	spolupracovník Českého rozhlasu ve Velké Británii	2	Magdalena Martínková	pracovnice Asociace společenské odpovědnosti	1
Jaroslav Spurný	redaktor týdeníku Respekt	2	Marek František Drábek	kněz z řádu premonstrátů, zabývající se tematikou zneužívání dětí	1
Jaroslav Šebek	religionista a historik z Akademie věd, znalec katolické církve	2	Martin Andersen	zástupce přednosta psychiatrické kliniky První lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze	1
Jirouš Filip	sinolog z platformy Sinopsis	2	Martin Bojar	neurolog	1
Jiří Schneider	bezpečnostní expert a ředitel Aspen institutu	2	Martin Hříbek	indolog z Ústavu jižní a centrální Asie FF UK	1

jméno hosta	afiliace	N	jméno hosta	afiliace	N
Martin Balucha	zvláštní zpravodál Českého rozhlasu	2	Martin Jára	psycholog, ředitel Ligy otevřených mužů	1
Martina Vacková	naše kolegyně	2	Martin Kamenický	ředitel filmového festivalu Jeden svět	1
Martina Vojtěchovská	šéfredaktorka serveru MediaGuru	2	Martin Karlík	redaktor domácí redakce Českého rozhlasu	1
Michal Broža	ředitel Informačního centra OSN v Praze	2	Martin Mejstřík	politolog z Katedry evropských studií Institutu mezinárodních studií FSV UK	1
Pavlna Nečásková	Stálá zpravodajka Českého rozhlasu na Slovensku	2	Martin Prázný	přední diabetolog z Všeobecné fakultní nemocnice v Praze	1
Adam Hradilek	jeden z autorů výstavy, Ústav pro studium totalitních režimů	1	Martin Rozumek	Organizace pro pomoc uprchlíkům	1
Adam Junek	reportér a autor módního magazínu Šatna na Seznam.cz	1	Martin Salajka	letecký publicista	1
Aleš Pícl	ředitel trati závodu psích spřežení	1	Martin Smatana	režisér	1
Alexander Ač	vědecký pracovník centra CzechGlobe	1	Martin Šimečka	komentátor a editor Deníku N	1
Alexander Tomský	politolog, publicista	1	Martin Tlapa	náměstek ministra zahraničí	1
Alice Flemrová	romanistka z filozofické fakulty UK	1	Martin Vrba	překladatel knihy a rusista	1
Andrea Stojkovič	kurátorka výstavy, nakladatelka	1	Matěj Štýs	zvláštní zpravodaj Českého rozhlasu v Londýně	1
Andreas Pieralli	italský novinář žijící v Česku	1	Michaela Hečková	autorka publikace 20000	1
Anna Soldatová	naše redaktorka	1	Michal Brožka	ekonom společnosti Cyrrus	1
Antonín Hradilek	zvláštní zmocněnec pro otázky holocaustu	1	Michal Bucháček	mluvčí ministerstva zahraničních věcí	1
Antonín Vojvodík	amatérsky meteorolog	1	Michal Ježdík	ředitel České basketbalové federace	1
Barbara Nesvadbová	spisovatelka, novinářka, bývala šéfredaktorka módního časopisu Harper's Bazaar	1	Michal Kislicki	z organizace Chut' Pomáhat	1
Cyril Svoboda	ředitel diplomatické akademie, bývalý ministr zahraničí, poradce premiéra	1	Michal Šenkýř	speleolog	1
Daniel Anýž	redaktor serveru Aktuálně.cz	1	Michal Weber	výkonný ředitel Asociace cestovních kanceláří	1
Daniel Kroupa	politolog, vysokoškolský pedagog	1	Michal Zlatkovský	datový novinář z Irozhlas.cz	1
David Cysař	ředitel Winternitzovy vily	1	Milan Halouzek	specialista na pilotované lety z České kosmické kanceláře	1
David Černý	šéfredaktor serveru Miluji Prahu a obyvatel Prahy 1	1	Mirko Rokyta	matematik, proděkan pro matematiku z Matfyzu	1
David Marek	hlavní ekonom firmy Deloitte	1	Miroslav Bobek	ředitel pražské zoo	1
David Sís	režisér, syn režiséra filmu Cesta vede do Tibetu Vladimíra Sísa	1	Miroslav Spišiak	expert na kontrolu a prodej potravin	1
David Slížek	šéfredaktor serveru Lupa.cz	1	Miroslav Zikmund	cestovatel a spisovatel	1
Dita Charanzová	lídr kandidátky hnutí ANO pro volby do Evropského parlamentu	1	Naděžda Mižuškinová	nositelka ceny Borise Němcova a ředitelka ruského hnutí Solidarita	1
Dušan Majer	odborník na kosmonautiku, šéfredaktor serveru kosmonautix.cz	1	Olga Afanasjeva	provozní ředitelka společnosti GoodAI	1

jméno hosta	afiliace	N	jméno hosta	afiliace	N
Ema Diapari	manažerka prodeje upoutaná na invalidní vozík	1	Omír Bekali	první, kdo o takovém tábore v v Sin-ťiangu alias východním Turkmenistánu přijel svědčit do České republiky	1
Eva Sladkovká	organizátorka výstavy Nejste na světě sami	1	Ondřej Jonáš	investiční bankéř	1
Filípek Štěpán	zástupce šéfredaktora deníku Sport	1	Ondřej Soukup	novinář z Hospodářských novin	1
František Fuka	filmový kritik a publicista	1	Pavel Hynčica	politolog z Univerzity Jana evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	1
František Kalenda	publicista, komentátor z deníku Referendum	1	Pavel Suchan	Astronomický ústav Akademie věd	1
František Novotný	scifista, překladatel, publicista a v neposlední řadě námořní kapitán	1	Pavel Světlík	farář z křesťanské ekologické organizace A Rocha	1
Golnaz Esfandiari	iránská novinářka, která v současné žije v Praze a pracuje pro rádio Svobodná Evropa a rádio Svoboda	1	Pavel Svoboda	europoslanec za KDU-ČSL	1
Gustavo Monche	novinář žijící v České republice, pocházející ze Španělska	1	Pavel Vondra	kolega ze stanice Český rozhlas Plus	1
Hana Třeštíková	radní hlavního města Prahy za hnutí Praha sobě, předsedkyně komise pro oblast cestovního ruchu	1	Pavel Wiener	manažer projektu Přátelská místa	1
Helena Bezděk Franková	ředitelka Státního fondu kinematografie	1	Pavla Achermannová	garantka programu Zadluženost neziskové organizace Rubikon centrum	1
Irena Cápová	redaktorka magazínu Forbes	1	Pavla Holcová	novinářka zabývající se zločinem a narkomafií, spoluzakladatelka Centra pro investigativní žurnalistiku, spolupracovnice Jána Kuciaka.	1
Irena Potůčková	předsedkyně Klubu chovatelů francouzských buldočků	1	Pavla Šimanová	dluhová poradna Centra Rubikon	1
Ivana Bruchterová	koordinátorka soutěže Adaptterra awards	1	Pavlna Janebová	analytička Asociace pro mezinárodní otázky	1
Ivo Gajdorus	zakladatel a ředitel společnosti Mapotik	1	Pavlna Koubská	státní úřednice na francouzském ministerstvu financí	1
Jakub Čížek	ředitel Symfonického orchestru Českého rozhlasu	1	Pepíno Maraczi	organizátor vzpomínkové akce na Jana Zajíce	1
Jakub Frydrych	ředitel Národní protidrogové centrály	1	Petr Adame	koordinátor projektu Národní týden manželství	1
Jakub Janda	ředitel think-thanku Evropské hodnoty	1	Petr Blažek	historik z Ústavu pro studium totalitních režimů	1
Jakub Lepš	politolog z University of New York in Prague	1	Petr Boháček	analytik výzkumného centra Asociace pro mezinárodní otázky a ředitel serveru Evropský bezpečnostní žurnál	1
Jakub Šedivý	překladatel knihy	1	Petr Hartman	komentátor Českého rozhlasu	1
Jan Bendig	zpěvák, spolupracovník Věry Bílé	1	Petr Janyška	bývalý velvyslanec České republiky ve Francii	1
Jan Čermák	makroekonomický analytik ČSOB	1	Petr Kamberský	komentátor Lidových novin	1
Jan Frič	divadelní režisér	1	Petr Vrábel	dirigent, zakladatel orchestru Berg	1
Jan Horčík	novinář, redaktor severu Hybrid.cz	1	Petruška Šustrová	publicistka a překladatelka	1
Jan Kaliba	stálý zpravodaj Českého rozhlasu v USA	1	Radim Polčák	Ústav práva a technologii Právnické fakulty MU	1
Jan Kuklík	děkan Právnické fakulty UK profesor Jan Kuklík	1	Radim Vaculík	novinář z deníku Právo	1

jméno hosta	afiliace	N	jméno hosta	afiliace	N
Jan Pulpán	spoluautor výstavy Nevěsty z jiných světů, cizinky v nás.	1	Radkin Honzák	psychiatr, publicista, vysokoškolský pedagog	1
Jan Roith	historik umění, prorektor UK	1	Radko Kubičko	komentátor Českého rozhlasu	1
Jan Šindelář	redaktor serveru Zdopravy.cz	1	Radoslav Černý	zakladatel severu Ekoblog.cz	1
Jan Vobořil	ředitel nevládní organizace Iuridicum Remedium	1	Roman Hrubeš	fotbalový rozhodčí	1
Jana Klímová	analytička Českého rozhlasu	1	Romana Bartůňková	gymnaziální profesorka, organizátorka studentské divadelní expedice	1
Jaromír Chlada	koreanista	1	Sára Vidímová	politoložka, redaktorka deníku A2larm	1
Jaromír Volek	sociolog médií z Masarykovy univerzity v Brně	1	Štěpán Macháček	blízkovýchodní zpravodaj Českého rozhlasu	1
Jaroslav Grodl	lékař starající se o Martinu Sáblikovou, praktický lékař	1	Tereza Engelová	spolupracovnice Českého rozhlasu a serveru Hlídací pes	1
Jaroslav Plašil	sportovní redaktor Českého rozhlasu	1	Tibor Macák	novinář RTVS, generální tajemník asociace Evropských novinářů	1
Jaroslav Strnad	indolog, oddělení jižní Asie Orientálního ústavu akademie věd	1	Tomáš Beránek	předseda občanského sdružení Namasté Nepál	1
Jindřich Šídlo	hlavního protagonistu Štastného pondělí, kolega	1	Tomáš Ervín Dombrovský	analytik trhu práce ve společnosti LMC	1
Jiří Drábek	lékař z laboratoře experimentální medicíny při dětské klinice Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice Olomouc	1	Tomáš Perič	docent tělovýchovy Fakulty tělesné výchovy UK	1
Jiří Hošek	šéfkomentátor serveru Seznam zprávy a bývalý zpravodaj ČRo v Londýně	1	Tomáš Petříček	ministr zahraničí z ČSSD	1
Jiří Hudeček	sinolog, Ústav dálného východu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy	1	Tomáš Pojar	bezpečnostní analytik a prorektor CEVRO	1
Jiří Just	publicista v Moskvě	1	Tomáš Štáštka	kulturní redaktor Idnes a MF dnes	1
Jiří Koželuh	Hnutí Duha	1	Tomáš Tožička	předseda Social Watch Česká republika	1
Jiří Pehe	politolog	1	Tomáš Vaňourek	cestovatel	1
Jiří Urban	historik z Ústavu pro studium totalitních režimů	1	Tomáš Zábranský	adiktolog	1
Jonáš Ondřej	investiční bankéř	1	Václav Cílek	Oddelení environmentální geologie a geochemie geologického ústavu AV	1
Josef Kautzner	přednosta Kliniky kardiologie z centra IKEM	1	Věra Roubalová	organizátorka vzpomínkových akcí	1
Josef Opatrný	profesor, vedoucí Střediska iberoamerických studií FF UK	1	Viktor Daněk	unijní zpravodaj Českého rozhlasu	1
Josef Pazderka	zástupce šéfredaktora Aktuálně.cz a také bývalý zpravodaj České televize, mimo jiné i v Polsku	1	Vladimír Handl	Katedra německých a rakouských studií FSV UK	1
Josef Syka	zakladatel festivalu Týden mozku v ČR, neurovědec z Ústavu experimentální medicíny AV	1	Vladimír Rybecký	sportovní novinář ze serveru autoweek.cz	1
Josef Vlček	hudební publicista	1	Zdeněk Velíšek	novinář, komentátor	1
Julie Kárová	dramaturgyně filmového festivalu Jeden svět	1	Zdeněk Vojtíšek	religionista z Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy	1
Karel Šonka	neurolog z Centra pro poruchy spánku a bdění z Neurologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze	1	Zuzana Čápková Turčanová	prezidentka Československé asociace v Barceloně	1

Tabulka č. 10: Den podle: reference k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N = 263)

Ideový systém	počet	v %
Liberální demokracie	20	8 %
Environmentalismus	15	6 %
Socialismus	3	1 %
Progresivismus	2	<1 %
Multikulturalismus	2	<1 %
Křesťanské hodnoty	2	<1 %
Pravicový liberalismus	1	<1 %
Neoliberalismus	1	<1 %
Konzervativismus	1	<1 %
Populismus	1	<1 %
bez deklarovaného hodnotového postoje	215	82
Celkem	263	100 %

Tabulka č. 11: Den podle: zdroje odkazující primárně k jinému než mediálnímu zdroji

Nemediální zdroje	počet příspěvků
Agentura SC&C	1
platforma Sinopsis	1
americké ministerstvo spravedlnosti	1
Carolyn Fairbairn (CBI) – lobbistka	1
čtvrtletní zpráva francouzského ministerstva vnitra	1
ekonom Sergej Vasiliev	1
organizace Reportéři bez hranic	1
OSN	1
radnice v Benátkách	1
speciální velvyslanec OSN Martim Griffiths	1
Úřad vlády SR	1
Ústřední moldavská volební komise	1
vedení Demokratických sil Sýrie (SDF)	1
výzkum vědců Univerzity v Coloradu	1
zpravodajské služby USA	1
Generální tajemník OSN Antonio Guterres	1
výzkum právní firmy Clifford Chance	1

Tabulka č. 12: Den podle. Zahraniční agenda: podle referencí k jednotlivým zemím, regionům a skupinám zemí (N = 149)

země / region / skupina zemí	počet	v %	země / region / skupina zemí	počet	v %
Velká Británie	10	7 %	Indie	2	1 %
Francie	9	6 %	Kanada	2	1 %
Ukrajina	9	6 %	Kuba	2	1 %
Venezuela	9	6 %	Mexiko	2	1 %
Polsko	7	5 %	Moldavsko	2	1 %
Slovensko	7	5 %	Švédsko	2	1 %
Vietnam	7	5 %	země V4	2	1 %
KLDR	6	4 %	Alžírsko	1	1 %
Irán	5	4 %	Bukurešťská skupina	1	1 %
Itálie	5	4 %	Filipíny	1	1 %
Izrael	5	4 %	Gruzie	1	1 %
Irsko	4	3 %	Indonésie	1	1 %
Latinská Amerika	4	3 %	Irák	1	1 %
Německo	4	3 %	Jemen	1	1 %
Sýrie	4	3 %	Malajsie	1	1 %
Afghánistán	3	2 %	Nigérie	1	1 %
arabské země	3	2 %	Pákistán	1	1 %
Maďarsko	3	2 %	Rakousko	1	1 %
Severní Irsko	3	2 %	Řecko	1	1 %
Singapur	3	2 %	Saudská Arábie	1	1 %
Španělsko	3	2 %	Severní Makedonie	1	1 %
Turecko	3	2 %	Vatikán	1	1 %
Bulharsko	2	1 %			
Etiopie	2	1 %			

Tabulka č. 13: Interview Plus: seznam hostů a doslovný přepis afiliací, které jim připsali moderátoři (N = 30)

jméno hosta	afiliace	počet příspěvků
Aleš Gerloch	ústavní právník a profesor na Právnické fakultě Univerzity Karlovy	1
Aleš Michl	člen bankovní rady České národní banky	1
Dana Drábová	předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost	1
Ivan Hodáč	prezident Aspen Institute Central Europe, bývalý generální tajemník Asociace evropských výrobců automobilů	1
Ivo Šlosarčík	profesor Fakulty sociálních věd UK	1
Jan Hamáček	ministr vnitra, vicepremiér, předseda ČSSD	1
Jaroslav Kubera	předseda Senátu za ODS	1
Jaroslav Vostatek	člen Komise pro spravedlivé důchody, profesor z VŠ finanční a správní	1
Jiří Příbáň	právník a sociolog, profesor univerzity ve welšském Cardiffu	1
Jiří Šatava	odborník na penzijní systémy, analytik a výzkumník think-tanku IDEA při CERGE-EI	1
Jiří Šedivý	diplomat, český velvyslanec při Severoatlantické alianci	1
Karel Havlíček	místopředseda Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace a předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků	1
Kateřina Šimáčková	soudkyně Ústavního soudu	1
Martin Netolický	místopředseda ČSSD, hejtman Pardubického kraje	1
Martin Rey	odborník na Latinskou Ameriku	1
Matúš Kostolný	šéfredaktor Dennika N	1
Michal Šmarda	místopředseda ČSSD, starosta Nového Města na Moravě	1
Miroslav Bárta	egyptolog, archeolog, ředitel Českého egyptologického ústavu	1
Miroslav Kalousek	exministr financí, předseda poslaneckého klubu (TOP 09)	1
Ondřej Malý	bývalý člen Rady Českého telekomunikačního úřadu	1
Pavel Kováčik	předseda komunistických poslanců	1
Petr Fiala	předseda ODS, místopředseda Poslanecké sněmovny	1
Petr Vokřál	místopředseda hnutí ANO	1
Petra Procházková	novinářka, redaktorka Deníku N	1
Richard Brabec	ministr životního prostředí, vicepremiér	1
Roman Knap	ředitel České pošty	1
Tomáš Petříček	ministr zahraničí z ČSSD	1
Václav Bělohradský	filozof	1
Vilém Semerák	ekonom z Institutu ekonomických studií FSV UK	1
Zdeněk Hřib	primátor Prahy	1

Tabulka č. 14: Interview Plus: počet a podíl referencí k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N=31)

ideový systém	počet	v %
liberální demokracie	10	32 %
socialismus	5	16 %
progresivismus	4	13 %
pravicový liberalismus	3	10 %
neoliberalismus	3	10 %
levicový liberalismus	2	6 %
konzervativismus	2	6 %
environmentalismus	2	6 %
Celkem	31	100 % po zaokrouhlení
Počet moderací bez reference k hodnotové perspektivě	15	50 %

Tabulka 15: Interview Plus: Počet a podíl referencí respondentů k politickým ideologiím a společensko-ekonomickým teoriím (N=80)

Užitý hodnotový rámec	Počet referencí	Podíl referencí
liberální demokracie	27	34 %
environmentalismus	18	23 %
Socialismus	8	10 %
Progresivismus	6	8 %
levicový liberalismus	5	6 %
pravicový liberalismus	4	5 %
Neoliberalismus	4	5 %
konzervativismus	3	4 %
křesťanské hodnoty	2	3 %
multikulturalismus	2	3 %
(nový) populismus	1	1 %
Celkem	80	100 % (po zaokrouhlení)

Pozn.: počet užitých referencí (80) je vyšší než počet realizovaných rozhovorů, jelikož někteří respondenti, referovali několika hodnotovým perspektivám.

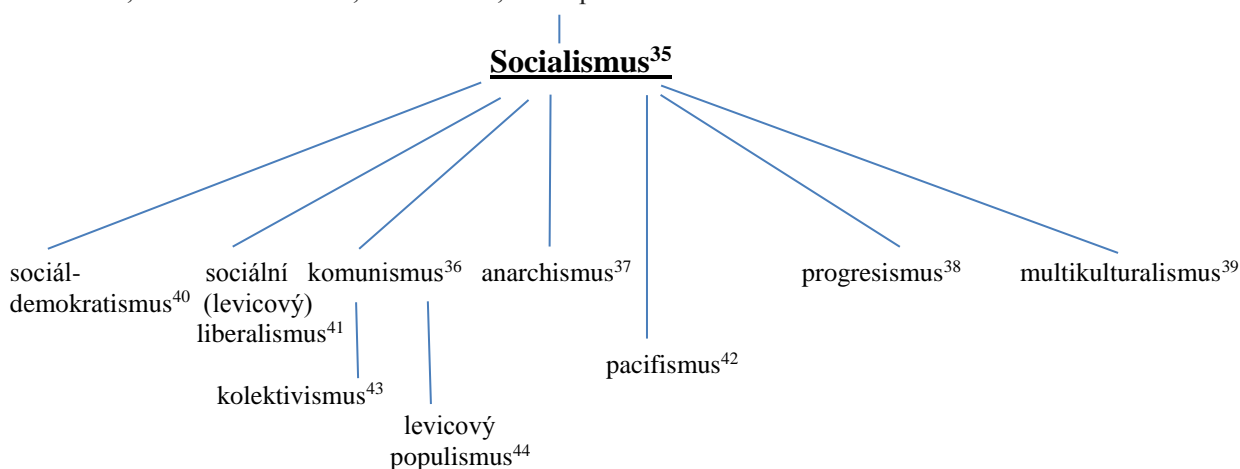
Tabulka 16: Názory a argumenty Plus: typy dotazů adresovaných moderátorem respondentům podle jednotlivých diskusí

10.2. Moderátor: Petr Schwartz	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	4
neutrální, zjišťovací dotazy	6
návodné otázky s názorem moderátora	
doplňující vstupy moderátora	1
CELKEM	11
17.2. Moderátor: Petr Schwartz	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	4
neutrální, zjišťovací dotazy	6
návodné otázky s názorem moderátora	
doplňující vstupy moderátora	7
replika	1
CELKEM	17
24.2. Moderátor: Ondřej Konrád	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	4
neutrální, zjišťovací dotazy	10
návodné otázky s názorem moderátora	
doplňující vstupy moderátora	10
Celkem	24
3.3. Moderátor: Jan Vávra	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	1
neutrální, zjišťovací dotazy	13
návodné otázky s názorem moderátora	6
doplňující vstupy moderátora	3
Replika	2
Celkem	25
10.3. Moderátor: Jan Vávra	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	3
neutrální, zjišťovací dotazy	12
návodné otázky s názorem moderátora	2
doplňující vstupy moderátora	2
Replika	1
Celkem	19
17.3. Moderátor: Ondřej Konrád	
Typy promluv moderátora	Počet promluv
rámuující vstupy	4
neutrální, zjišťovací dotazy	11
návodné otázky s názorem moderátora	
doplňující vstupy moderátora	5
Replika	2
Celkem	20

PŘÍLOHY: schémata

Schéma 1 Kódované levicové politické ideologie a hodnoty³⁴

LEVICOVÉ HODNOTY
Akcent na svobodu, rovnost, bratrství, kolektivismus, pokrok, sociální spravedlnost, společné nebo státní vlastnictví, internacionalismus, feminismus, antikapitalismus a antifašismus.

³⁴ Jednotlivé kategorie ve schématu byly kódovány jako indikátory levicových hodnot, levicovosti promluv komentátora, moderátora a/nebo respondenta.

³⁵ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval některé z následujících hodnot a sociálních opatření: dosažení rovnosti, spravedlnosti a mezilidské solidarity na základě změny majetkových a právních vztahů, struktury hospodářství, změny státního zřízení, včetně zestátnění, přerozdělování a regulace.

³⁶ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) zpochybňoval stávající společenské uspořádání (post)kapitalistické společnosti zrušením soukromého; vlastnictví a **třídních** rozdílů, odstraněním **vykořisťování**, a to násilnými prostředky, které odstraní struktury buržoazního **státu**. Akcentoval jako cíl beztřídní společnost.

³⁷ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval vytvoření společnosti bez sociální, ekonomické a politické hierarchie a jiných forem nadvlády člověka nad člověkem. Vyjadřoval skepsi vůči vnuceným autoritám. Akcentoval cíl nahradit kapitalismus jiným ekonomickým systémem, který vytváří společnost bez vlády na principu federalismu v decentralizovaných samosprávně organizovaných jednotek vzniklých na základě dobrovolně přijímaného přirozeného a zvykového práva.

³⁸ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) vycházel z předpokladu, že pro zlepšení lidských podmínek je životně důležitý pokrok v oblasti vědy, techniky, ekonomického rozvoje a sociální organizaci. Argumentace současně čerpala ze sociálního liberalismu a zelené politiky a reagovala na sociální problémy.

³⁹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) zastával stanovisko, že v jednom demokratickém státě mohou společně žít nejen jednotlivci, ale i skupiny s různou kulturou. Zdůrazňoval prospěšnost kulturní rozmanitosti pro společnost a podporoval politické sjednocení všech občanů bez ohledu na jejich původ, etnicitu či přesvědčení, aniž by se museli vzdát kulturní odlišnosti.

⁴⁰ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval některé z následujících hodnot a sociálních opatření: vyšší roli státu podporujícího dosažení rovnosti, spravedlnosti a mezilidské solidarity skrze reformní postupy, které respektují všechny typy vlastnictví, ale s dominantní rolí státu.

⁴¹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval některé z následujících hodnot a sociálních opatření: regulace ekonomiky, adekvátní zdanění a sociální stát, genderová, ekonomická rovnost, zájmy menšin, kulturní relativismus, spravedlnost jako stav, kterého je třeba dosáhnout. Byl nakloněn omezení ekonomické svobody, ale prosazoval poměrně velkou osobní svobodu.

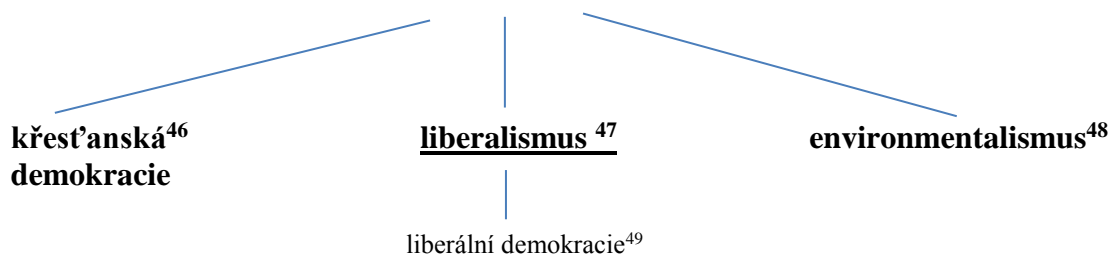
⁴² Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) explicitě odmítal válku a násilí a akcentoval možnost mírového řešení mezinárodních sporů, které vidí vždy jako lepší cestu a efektivnější řešení.

⁴³ Kódováno, pokud komentátor akcentoval povinnost jedince začlenit se a podřídit se národnímu, třídnímu, rasovému celku a jeho zájmům. De facto tak přímo nebo nepřímo podsouval posluchačům pocit kolektivní „síly“ a smysl života, když se podřídí a obětují celku.

⁴⁴ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval jako rozhodující linii sporu mezi „**lidem**“ a „**elitami**“. Přitom přímo či nepřímo definoval lid jako více méně morálně čistého aktéra a u zvolených oligarchických elit kritizoval, že nereprezentují lid a sledují jen své vlastní zájmy. Přímou nebo nepřímo podporoval anti-stranický sentiment a navrhoval některou z podob **přímé demokracie**.

Schéma 2 Kódované středové politické ideologie a hodnoty⁴⁵

STŘEDOVÉ HODNOTY
(kombinace prvků **křesťanství** a **demokracie** a umírněného ekonomického liberalismu, podpora **sociálně tržního hospodářství**, štěpí se na liberálně/konzervativním přístupu ke kultuře, společnosti a morálce).

⁴⁵ Jednotlivé kategorie ve schématu byly kódovány jako indikátory levicových hodnot, levicovosti promluv komentátora, moderátora a/nebo respondenta.

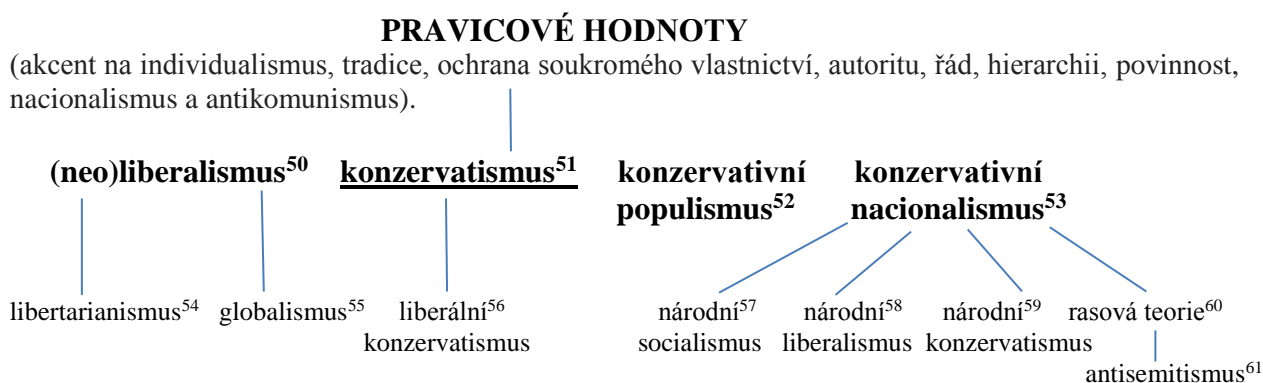
⁴⁶ Kódováno pokud komentátor (moderátor, respondent) podporoval konzervativní pohled na kulturu, společnost a morálku (skeptický pohled na interrupci a stejnopohlavní manželství), a současně podporoval sociálně tržní hospodářství v ekonomické sféře.

⁴⁷ Kódováno pokud komentátor (moderátor, respondent) podporoval jako prioritní hodnotu nejen svobodu (osobní i ekonomickou, náboženskou a politickou), ale i zodpovědnost ekonomickou, politickou a sociální. Zdůrazňoval, že jde o jedinou alternativu k tržnímu fundamentalismu na jedné straně a k „vševládačím státu“ na straně druhé.

⁴⁸ Kódováno pokud komentátor (moderátor, respondent) podporoval zachování, obnovu a zlepšení přírodního prostředí v širších společenských, politických a ekonomických rámcích s cílem zlepšovat životní úroveň při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti. Přičemž akcentoval i roli tržně kompatibilních mechanismů.

⁴⁹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval demokratický systém vlády, který uznává a chrání svobody a práva jednotlivců a právní stát, svobodné a rovné volby.

Schéma 3 Kódované pravicové politické ideologie a hodnoty

⁵⁰ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) zdůrazňoval, že bez zásahu státu dosáhne trh vyšší efektivity, hospodářského růstu i technologického pokroku, a to sám o sobě. Jinými slovy, argumentace chápe jakýkoliv zásah ze strany státu jako poškozující a jako řešení vidí snižování účasti státu na jeho řízení, respektive privatizaci, zjednodušení byrokracie, snižování daní a posílení role soukromého sektoru nejen v ekonomice, ale i mimo ni. Významným definičním znakem je důraz individualismus, odpovědnost a samostatnost jednotlivců.

⁵¹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval škodlivost sociální změny a pozitivní roli řádu, autority, tradice, vlasti, rodiny, náboženství, soukromého vlastnictví, hierarchizace společnosti a morálky. Akcentuje silný stát se striktně vymezenými a omezenými intervenčními možnostmi. Vztah občanů ke státu chápe jako nezávislý - občané se nespolehlají na pomoc státu. Obhajuje hodnoty vyplývající z náboženských, kulturních a národních zkušeností a zvyků. Spektrum konzervativních hodnot a postojů je široké, a proto jsme sledovali jen výše uvedené prvky a nediferencovali mezi různými typy a směry konzervativismu.

⁵² Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval problémy, které způsobují menšiny, uprchlíci, vyloučené skupiny, včetně spikleneckých teorií. Šlo de facto o propojení prvků neoliberalismus, nacionalismu, náboženství.

⁵³ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) upřednostňoval zájmy svého národa před rozvojem širšího společenství států. Akcentoval konzervativní hodnoty sociální soudržnosti, veřejného pořádku a národního vlastenectví.

⁵⁴ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval minimálními zásahy státu nebo dokonce společnost dobrovolných sdružení nepodléhajících státnímu zřízení. Kládl důraz na důležitost „nevynuceného“ sociálního pořádku a odpor ke státu a jeho represivní a donucovací funkci. Proti ní kládl důraz na tržní vztahy a **voluntarismus** svobodného jedince.

⁵⁵ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval rozpouštění hranic mezi národními státy, které dříve ovlivňovaly ekonomické i sociální vztahy. V argumentaci se mohl objevit jak akcent na ekonomickou, tak kulturní globalizaci. Jak podpora vytváření „jednotné“ globální ekonomiky a odmítání role národních států a podpora „jednotné“ globální kultury.

⁵⁶ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) kládl důraz na osobní i ekonomickou svobodu a volný trh, ale zároveň i na tradice, rodinu a národní hrdost. Mohla se objevit kombinace důrazu na menší stát a nízké daně kombinovaná s moralizujícími apely k dodržování tradičních hodnot, pracovitosti a tvrdým postojem ke kriminalitě.

⁵⁷ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval kombinaci některých ze dvou následujících hodnotových dimenzí: národní sebeurčení a význam národa a národní jednoty, která vede k ostrakizaci menšin. Současně boj proti kapitalismu a podpora centralizující společenské hierarchii, která má předobraz v organizaci represivních složek. V tomto smyslu preferuje zájmy celku složeného z obyčejných lidí (lidu) před zájmy a právy jednotlivce.

⁵⁸ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval kombinaci nacionalismu a ekonomického liberalismu.

⁵⁹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) zohledňoval národní zájmy, tradice, kulturu a sociální či etnická hlediska. Podporoval tradiční rodinu jako základní kámen sociální stability. Podroboval kritice multikulturalismu a imigraci.

⁶⁰ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) akcentoval existenci **společenské nerovnosti** na základě biologických (rasových) rozdílů a dovozoval z nich schopnosti a vlastnosti příslušníků kultur a etnik, kterým připisoval inferiorní status.

⁶¹ Kódováno, pokud komentátor (moderátor, respondent) artikuloval nepřátelství vůči **židům**, židovské komunitě a jejím projevům, které zdůvodňoval poukazem na jejich negativní povahové rysy. Upozorňoval například na typické stereotypy, typu neochoty integrovat se do majoritní společnosti nebo ji rozkládat ekonomicky, politicky či skrze umění atd.